

1

Alegacia Apologética de ocultas qualidades
de Dⁿ Christobal Ruvi de Pedrosa

2

Examen pacífico contra las qualida-
des ocultas del Dⁿ Melero. La parte

3

Segunda parte del examen pacífi-
co del mismo Autor contra lo mismo

4

Anexa Philosophica, ò, luz contra
las qualidades ocultas de Dⁿ

Joan Oadonez

5

Progresos de la Regia Acade-
mia Sevillana

Qst. 3. Tab. 6ª Hum^{10.} 28

ALLEGATIO

APOLOGETICA

MEDICO-PHYSICA,

QVA PROBABILISSIMAM SENTENTIAM
DE OCCULTIS QUALITATIBVS,

& operationibus aliquorum entium

NITITVR DEFENDERE SVB VMBRÀ NOMINIS

DOMINI D. ANDREÆ

DE YBARBURV ET GALDONA,

IN SACRA THEOLOGIA DOCTORIS:

In Alma Hispalensi Metropolitana, & Patriar-
chali Ecclesia Hymnasiarchæ Dignitatis apice
condecorati, necnon Canonici dignissimi;

cui prædictam Allegationem

Dicat, & Offert

D. CHRISTOPHORVS RVIZ

DE PEDROSSA, ET LVQE

*In Oppido fidelissimo de la Rambla Cordubensis Diæcesis
Natus: & in Regia Vniuersitate sua Hispalensi liberalium
Artium, & Philosophiæ Magister; in Medicina Facultate
Doctor; Medicus approbatus, & in sua prædicta Hispalensi
Vniuersitate, olim Vespertina, nunc verò Primariæ
Cathedræ Proprietarius Moderator.*

Contra quendam tractatum de *Entitatibus manifestis*,
libenter scriptû à D. MICHAËLE MELERO XIMENEZ
in eadem Vniuersitate, & Facultate Baccalaureo,
Medico approbato, & S. Inquisitionis
Familiari.

HISPALI APVD IOANN. FRANCISC. DE BLAS,
EIVSD. CIVITAT. TYPOGRAPH. MAI.

ANN. Dñi. 1698.

ALFRED TIO

ABOLITION

MEDICO-PHYSICA

QVA PROBABILISSIMAM SENTENTIAM

INSTITUT DE RECHERCHES SCIENTIFIQUES

DOMINI D. ANDREA

DE YBARBUEV ET GALDONA.

IN REGIA THEOLOGIA DOCTORIS

1871

1870

1870

1898

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

D. CHR 131.03 HORV. 2. R. 15

DE FINE ROBERT ET AL.

1871

[Faint handwritten text at the bottom of the page]

Unverfälschte, reine Kopiermasse, wie die Originalen

in jedem Vortrage 3 Beispiele

Medice apothecario, & S. Iohannibus

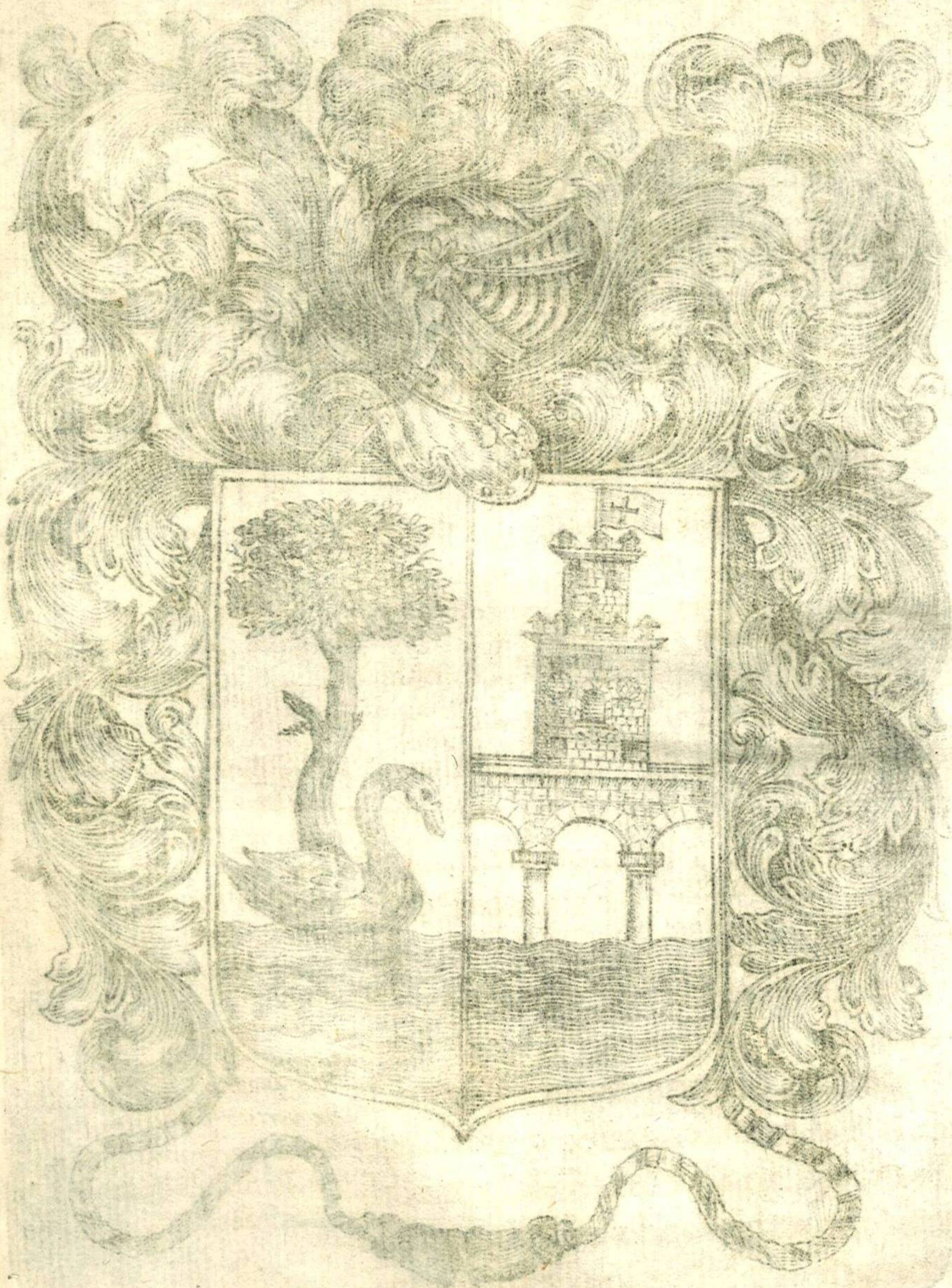
1875

11-12-1914

3001-1-44

1875

AL SR D. ANDRES DE YBARBURU

Y GALDONA,

DOCTOR EN SAGRADA THEOLOGIA,
MAESTRE ESCUELA DIGNIDAD, Y DIGNISSIMO
CANONIGO DE LA S. IGLESIA METROPOLITANA
Y PATRIARCAL DESTA NOBILISSIMA
CIVDAD DE SEVILLA.

SEÑOR.

UY CERCA DE lo apacible de la serenidad se ha reconocido. Lo turbulento de la borrasca, y la habitaciõ de las inquietudes, y zozobras: (1.) las mas vezes el desasiago procede del origen de la confiança. (2.)

En esta ocasion lo ha reconocido con mayor desengaño, q̃ hasta aqui lo especulaba la cortedad de mi discurso, considerando aver intentado cumplir la obligacion de mi incum-

(1.)

Ideo Deus felicitatibus terrenis amaritudines miscet, ut alia queratur felicitas, cuius dulcedo non est fallax. S. Aug. sup. Math. Serm. 18.

(2.)

Sed quoniam dulcor de vertice prudit eodem a quo, & amarities. Perisalius Faustinus Poeta.

encia en la lectura de la Cathedra de Prima de la Facultad de Medicina (cuyo peso requería fuerças menos improporcionadas à mi debilidad) que despues de tres de la de Vísperas ha treze años, que tengo en propiedad, aprisionado por aprender por medio del exercicio de enseñar. (3.)

(3.)
*In hoc gaudeo aliquid
discere, ut doceam,
nec me ullares delectabit, licet eximia sit,
& salutaris, quam
mihi uni sciturus
sum. Senec. Epist. 6.*

Juzgo aver sido acierto de mi industria el nivelar mi defensa al passo de los riesgos, que mi cortedad, y descōfianza previene innumerables, y aun quasi los considerara infinitos à no aver logrado esta corta obra la grande, y generosa proteccion de V.S. para engrandecerla con su illustre Nombre, al que acompañan las Nobilissimas, y altas prendas de sangre, virtud, y letras, conque le adornan, las quales se ven oy en el condecorado empleo de Maestro-Escuela Dignidad, y Canonigo de la Santa Iglesia desta Ciudad, donde V.S. es siempre tã atendido de su Ilustrissimo, Grãde, y Venerable Cabildo, por lo enlazado de sus heroycas acciones con el maduro dictamen, y recto
juy-

juyzio en materias del mayor pefso;
digalo por mi la elegancia de Se-
neca.(4.)

No acafo mi fuerte à logrado ha-
llarse favorecida en esta ocafion con
los Iluflrifsimos , y Nobiliffimos
Apellidos de V.S. Ybarburu, y Galdona,
cuyos acrifolados, y generofos
blafones fupone la Nobiliffima Can-
tabria, y la Efclarecida Provincia de
Guipuzcua; pues fi el inexpugnable
Castillo, y Puente del Apellido de
Ybarburu me afsegura triunfos, en el
Nombre, y Apellido de Galdona ha-
llo cifrado vn rico, y fortiffimo Yel-
mo, conque , como el que fe corona
del invicto Laurel, ya triunfa, ya fe
vè libre de las intempeftivas ofenfas
del Rayo, afi eftarè Yo fortalecido
para falir con esta breve obra à la
defenfa publica de mi fama.

Galdona, que es lo mismo para mi,
que Galeam Donat:(5.) quien con este
Nobiliffimo Apellido dà vn fortiffi-
mo Yelmo, en que la furia de los
Cenfores maldicientes (que à obras
de varones muy grandes han offado
invadir) embote los agudos filos de

(4.)
*Omnia facta, & aic-
ta noftra inter fe con-
gruāt, ac refpondeāt
fibi: non eſt hic ani-
mus in recto, cuius
a. Et a, & acta difcor-
dant. Senec. Ep. 34.*

(5.)
*At miſſum non tran-
ſit ad vitalia telum;
Sed ſumma in cute
baltheus arcuit illud
adherens
Laminee ſquamae;
quas hic faber addit
ere.
Homer. in Iliad.
lib. 4.*

fu

su acrimonia , y defienda este breve volumen , que à V.S.con todo rendimiento ofrezco , y dedico , á cuya proteccion,y sombra, no dudo quedará muy laureada esta obra ; que aunque por pequeña sea notada de atrevida , no le puede faltar la alabanza de acertada, por aver medido con su gran pequeñez , y necesidad de amparo las grandes ventajas del Heroe,y Patrono,que implora. (6.)

(6.)

Amicus fidelis protectio fortis. Ecclesiast. cap. 6. vers. 14.

El año antecedente de 97. dictè en la Real Vniversidad desta Ciudad à mis oyentes vn tratado de *Qualidades ocultas*, como son, la q̃ tiene la Piedra Imàn para atraer al hierro: las de los venenos: de los medicamentos Narcoticos: y la de los Purgātes, llamados Catharticos, cuyas virtudes, ò qualidades para sus efectos, dictè, y enseñè ser qualidades ocultas, y de superior virtud , respecto de las qualidades Elementales ; la qual sentencia defendi con muchos, muy clasicos, y grauissimos Autores; y para mayor corroboracion con la doctrina de mi Angelico Doctor Santo Thomas, en el opusculo 34. de *occultis operationibus nature*. Esto

Esto supuesto, la noche del dia 8. de Agosto, cerca de las onze en el mayor rigor de los calores de la Estival estacion me imbió vn tratado, con titulo *de qualidades manifestas*, Don Miguel Melero, Bachiller de la Facultad de Medicina en mi Vniuersidad de Sevilla, Medico Revalidado, y Familiar del Santo Oficio, sugeto muy conocido ya en esta Ciudad por sus muchas prēdas; quiē en su tratado impugnatorio, me dize: *que he leydo à los Estudiantes vna opinion improbable, è inuutil à los oyentes que confunde la luz con las tinieblas, y la claridad con la obscuridad, con otros muchos dictorios, que la modestia à entregado al mas recatado silencio en el estilo Castellano, aunque en el latino se ponen à la letra por parrafos en la forma, que los imbió su Autor.*

Por tanto me he persuadido ser precisa, y Christiana obligacion la de mi propria defensa, [7.] y salir al publico, defendiēdome de las calumnias (que es licito) [8.] y manifestar en este breve volumen las causas, y razo-

(7.)

Qui enim negligit famam suam crudelis est. Ivo Carnotensis, Epist. 24.

(8.)

Quandoque tamen oportet, ut contumeliam illatam repellamus, &c. S. Thom. 2.2. quæst. 72. art. 3.

razones, que para ello me asisten , y
favorecen: este, pues, Señor, es el mo-
tivo de suplicar á V. S. con toda ve-
neracion acepte con su generosidad
este opusculo; y estoy cierto, que por
obra tan corta està muy lexos de lo-
grar aplauso , mas à la sombra de su
inclyto Nombre, no dudo se mirará
coronada de los Laureles mas he-
roycos , y todos reconocerè siempre
deberlos à V. S. cuya Persona ruego
à Dios N. Señor me guarde muchos
años en las mayores felicidades.
Sevilla. y Octubre 23. de 1698. años.

B. L. M. de V. S. su mas afecto,
y obligado servidor.

*El Doct. D. Christoval Ruiz
de Pedrossa y Luque.*

*APPROBATIO, & CENSURA Reverendissimi
Patris Magistri Fr. Ioannis à Santo Bernardo Sacrae
Theologiae Lectoris jubilati; Sanctae Inquisitionis Tri-
bunalis Qualificatoris vigilantissimi: in Archiepiscopatu
Hispalensi diutissime Synodalis Examinatoris: olim Lu-
sitanae Provinciae Visitatoris; Bethicae deinde, &
Regni Granatensis Ex-Provincialis Dignissimi: & totius
Seraphici Nostri P. Francisci Ordinis Exdiffinitoris
Generalis.*

EX cōmissione D. Doctoris. D. Iosephi Bayas Pro-
visoris, & Vicarij Generalis Archiepiscopatus
Hispalensis, vidi Allegationem Apologeticam Me-
dico Physicam, editam à Doctore D. Christophoro
Ruiz de Pedrosa, & Luque, Artium, & Phy-
losophiae Magistro, Medico approbato, Docto-
re in facultate Medicinae: olim in Universitate
Hispalensi Cathedrae Uespertinae, nunc vero Pri-
mariae Moderatore, contra quendam tractatum
de entitatibus manifestis, scriptum à D. Michaele
Melero Medico Approbato, & Sanctae Inquisitio-
nis Familiari. Consideravi sedulò praefatam Al-
legationem, & quo plus considerabam plus delec-
tabar, videns Authoris singulare acumen, pon-
dus rationum, vimque Authoritatum. Multa de
hoc Viro ab Eruditis audieram; sed plura in hoc
brevis opere expertus sum, digna quidem homi-
ne sub Cordubensi climate orto, sub illo, in quam,
felicissimo sublimium ingeniorum Caelo; Et cum

in hoc tractatu, vt formaliter Impugnationi respondeat, probare dumtaxat intendat opinionem, quam publicè dictavit, probabilem esse, plus assequutus est, ostendens probabilissimam, nec nimis auderet, si probabiliorē affirmaret, proinde que eius Propugnatores nec ignaros, nec Cæcos dici debere, nec posse. Uix vsus est, nec vix quidem licentia Apologetica, nec vicem rependere studuit, quod pro modestia debuit, vt quisque debet.

Et vt pressius loquar de subiecta materia, dico: quod quicumque asserit opinionem aliquam improbabilem esse, magnum onus assumit multis viribus impar; quia si loquatur de probabilitate intrinseca, debet ostendere rationes illas, quibus suam sententiam firmat, & Impugnat oppositam, esse demonstrativas, ideoque tales, vt nequeat dari illis responsio probabilis. Rursus debet ostendere rationes sententiæ oppositæ nec quidem probabiles esse: & id solum ostendet, si vnicuique illarum dederit solutionem, quæ evidenter sit vera. Si autem loquatur de probabilitate extrinseca, qui asserit sententiam aliquam esse extrinsecè improbabilem debet ostendere non habere sufficientes Authores, dignos que vt sententiæ, seu opinionem conferant probabilitatem. Et hæc cuicumque Censori considerata omnino sunt. Rursusque est advertendum aliud esse, quod sententia, quam
pro-

propugnat probabilis sit, aliud omnino, quod
censura improbabilitatis, quam in oppositam im-
pingit probabilis sit. Pro quo attentè legendus est
doctissimus subtilissimusque Caramuel, in Theol.
Moral. fundam. tom. 1. num. 432. *Pronuntio secun-
dò non debere propositionem simplicem cum modali confun-
di; aliud est enim dicere: Materia prima existit exis-
tentià formæ, Et aliud toto Cælo diversum: Proba-
bile est Materiam primam existerè existià for-
mæ: Prior enim est probabilis; posterior evidens. Et
hanc ob rem, qui priorem tenet, libère potest tenère op-
positam; non autem qui secundam tenet, potest liberè
tenère oppositam, videlicet. Non est probabile mate-
riam primam existerè existià formæ: Hæc enim
est evidenter falsa. Hucusque Illustrissimus Ingenio-
sissimusque vir, & meo iudicio evidenter. Iuxta
quæ, vel cæcus sum, & Dialecticam ignoro, vel
formari debet similis discursus. Opinio occulta-
rum qualitarum habet pro se gravissimos Autho-
res, sectatores doctrinà eximios, tum antiquos,
tum recentiores (quis hoc neget?) habet rationes
graves, talesque, quibus non dabitur responsio,
quæ evidens sit: opugnationes, quas facit opi-
nio contraria, argumenta quæ eius, licet gravia
quoque sint, non tamen talia, quibus dari non
possit responsio probabilis, & probabilissima:
ergò asserere opinionem de qualitatibus occultis
esse probabilem, est evidenter verum, & hoc est*

quod intendit Author in Allegatione.

Legi non semel Authores, rationesque consideravi utriusque opinionis, iudicoque sententiam de qualitatibus manifestis probabilem esse; non certam, & evidentem, ideoque oppositam, nimirum de qualitatibus occultis etiam esse probabilem. Utraque habet rationes fortes, Authoresque graves, qua propter neutra improbabilis dici debet, aut potest. De cursu temporis studio, ac experientijs hominum inventi fuerunt effectus mirabiles naturæ antea ignoti; sed causæ certæ eorum, non certò; sed probabiliter inventæ sunt, & quorundam aliquæ non assequuntur. Quis rogo sibi, aut nobis suadere poterit se habere certam, evidentem que cognitionem omnium misteriorum naturæ? & ut plurima ornittam, quis inveniet causam manifestam cur Struthio ferrum consummat, quod non facit ignis quamquam calidior? non ne satiùs erit recurrere ad formam specificam, vel occultam qualitatem? Quis cur ignis in monte Egle absummat aquam, & non lædat stuppam? Quis cur lapis Camethites non finit accedere in vasum in illum habentem? Quis cur lapis Abestus, de quo scribit S. Augustinus, quod semel accensus numquam extinguatur, talem vim habeat? Quid de fonte illo mirabili apud Idumæam, qui eodem teste, lib. 22. de civit. Dei cap. 4. quotannis quatuor mutat colores, quemlibet post tres menses, primò
ru-

rubentem, postea sanguineum, deinde viridem, ac demum chrysalinum? quis habere poterit horum, aliorumque adeo evidentem cognitionem, ut iudicet improbabile recurrere ad qualitates occultas?

Sanè ad hoc deberet habere cognitionem comprehensivam naturæ, eiusque myteriorum. Sed hoc potest de aliquo credi, vel suspicari? An habet species inditas rerum, sicut Angeli? An intellectum Angelicum? An scientiam infusam, sicut Adamus? An sicut Salomon, qui disputavit à Cedro Libani usque ad Hyssopum? quod si non habet, ingeniosus ingeniosè, & probabiliter solum loquitur. Unusquisque (in ijs quæ non sunt de fide, sed permixta) abundet in suo sensu. Probabilia tractentur probabiliter, nec sit cæcus adeo amor vnius sententiæ, ut opposita acri censurâ inuratur. Prudentia docet in probabilibus abstinere a censuris, & maximè à convitijs: nam qui conviria seminat, sæpe fructus eorum invitus colligit. Hic finem impono: iudicoque Allegationem hanc, opinionem que, quam propugnat, nihil habere, quod fidei Catholicæ, bonis moribus, aut utilitati publicæ opponatur, dignamque esse, quæ typis mandetur. Sic sentio in hoc conv. B. M. V. Cōsolatricis: Hispali. die 11. Octobris Ann. Domini 1628.

M. Fr. Joannes à Sancto Bernardo.

Licencia del ordinario.

EL Dr. Don Ioseph Baias Provisor, y Vicario General de Sevilla, y su Arzobispado por el Illustrissimo y Reverendissimo Señor Don Iaime de Palafox, y Cardona mi Señor; Por la gracia de Dios, y de la Santa Sede Apostolica Arzobispo de esta dicha Ciudad y Arzobispado, doy licēcia para q̃ se pueda imprimir è imprima vn Tratado, cuiο titulo es Allegatio Apologetica Medico physica, qua sententiam probabilissimam de occultis, aliquorum entium, qualitatibus, & operationibus, compuesto por el Dr. Don Christoval Ruiz de Pedrossa, y Luque Medico desta Ciudad, contra cierto tratado de Entitatibus manifestis compuesto por Don Miguel Melero Ximenez Medico Revalidado à si mesmo de esta Ciudad. Atento no contenerse en dicho Tratado ò Allegacion cosa que se oponga, y contradiga à nuestra Santa Fē Catholica, y buenas costumbres, sobre que à dado su censura, y parecer la Persona à quien cometi el examen de dicho tratado, con tal que al principio de cada vno se imprima esta mi licencia, y la dicha censura, y parecer; Dada en Sevilla à veinte y siete de Otubre de mil seiscientos y noventa y ocho años.

Por mandado del Sr. Prov.

Iuan Francisco de Alvarado.

*CENSURA, & APPROBATIO D. D.
Ioannis Antonij del Alcazar in Sacra Theologia Docto-
ris: Regalis Xenodochij Hispalensis à nostro Rege, & Domi-
no, Administratoris designati: ac tandem Almae, Metropo-
litanae, & Patriarchalis Ecclesiae eiusdem Civitatis Ca-
nonici Meritissimi.*

EX cōmissione D. D. Antonij Ferdinādi
Maria de Milan Togati publici His-
palensis fori Senatoris, Calchographia-
rum Hispalensium Iudicis à Regio Senatu
designati, legi Apologeticam Medico
Physicam Allegationem, quam Dominus
Christophorus Ruiz de Pedrosa, & Lu-
que, Artium, & Philosophiae Magister,
in Medica facultate Doctor, olim in His-
palensi Academia Uespertinae, nunc verò
Primariae Medicinae Cathedrae Moderator,
scripsit, ut sententiam occultas quibus-
dam rebus inesse qualitates affirmantem,
ab improbabilitatis notà, nuper huic opi-
nioni à Bacc. D. Michaeli Melero Medico
Approbato, in quodā tractatu de Entitati-
bus manifestis, imposita, vindicaret. Et
ut verum fatear, satis mihi iucunda fuit
prædictae Allegationis lectio; nam in sen-
tentia, quam eius Author propugnat, non
parùm mihi videntur commendari, & Dei
fa-

Cantic. 4.

sapientia, & naturæ præstantia, & Artis industria: Divina enim supra omnem naturam commendatur sapientia, dum illa verè ludens in orbe terrarum statuitur, vel in rebus ipsis, quas passim videmus, nobisque præ manibus sunt miram vim, seu virtutem, ita veluti arcana clausisse Mysteria, ut nulli vnquam patèrent humanæ mentis obrutui. Naturæ præstantia extollitur dum ea, & notis, & occultis ornamentis decorari stabilitur, ut quâ potest similitudine ancilla Reginam adumbrare, Cælestem referat sponsam, cuius eximia pulchritudo ab vtriusque generis perfectionibus, teste ipso Divino Sponso, maximè commendatur. *Oculi tui columbarum, absque eo, quod intrinsecus latet:* Artis industria magis elucet, dum hæc statuitur humanam mentem dirigere, non solum ut in animalibus, lapidibus, herbis, & alijs, quæ natura in toto terrarum orbe complectitur, illa omnia, quorum notitia solerti indagatione comparari potest, penetret, sed etiam, ut in nonnullis aliquid præter ea, quæ clarè tam corporis, quàm mentis oculis subijciuntur, latère cognoscat.

Ex quibus omnibus ipsa etiam non le-
vem

vem accipit commendationem sententia,
quam huius operis Author solidis probat
argumentis, magna eruditionis copiâ il-
lustrat, ingeniosè quidem ab omnibus
impugnationibus liberat, & quod rarò
invenitur, sed maiori laude dignum in
omnibus, præcipue tamen in apologeti-
cis dissertationibus censi debet, acumen
cum moderatione, claritatem cum bre-
vitate coniungit. Ideoque fideliter in hac
Allegatione servare videtur regulam,
quam S. Damasus ad Epistolas, in quibus
multis difficultatibus ab ipso Damaso pro-
positis satisfaceret rectè scribendas S. Hie-
ronymo servandam his aureis verbis pro-
posuit: *Accingere igitur, & mihi, quæ* *S. Damasus*
subjecta sunt ediffere, servans utrobique mode- *Epist. 124.*
ramen ut nec proposita solutionem desiderent, *inter Hiero-*
nymianas.
nec Epistola brevitatem. Id in hac Allega-
tione, & nihil, quod fidei Catholicæ,
aut bonis moribus, aut publicæ utilitati
opponatur invenio; qua propter dignam
illam iudico, quæ in lucem prodeat. Ita
sentio Hispali octavo Kalendas Novembris
anno. 1698.

Dr. D. Ioannes Antonius del Alcazar.

L I C E N C I A.

E L Licenciado D. Antonio Fernando Maria de Milàn,
del Consejo de su Magestad; su Alcalde del Crimen
en la Real Audiencia desta Ciudad: Iuez superintenden-
te de las Imprentas, y Librerias desta Ciudad, y su Par-
tido: Por el presente doy Licencia à Juan Francisco de Blas,
para que por vna vez; como Impressor Mayor desta Ciudad
pueda imprimir, è imprima vn Tratado, cuyo titulo es:
Allegatio Apologetica Medico Physica, su Autor
D. Chrystoval Ruiç de Pedrossa, y Luque, Doctor en la
Facultad de Medicina; atento à no contener cossa alguna,
que se oponga à las verdades de nuestra Santa Fè Catholica,
y buenas costumbres; sobre que por comission mia en ocho
dias deste mes, diò su Censura el Señor Doctor D. Juan
Antonio del Alcazar, Canonigo de la Santa Iglesia desta
Ciudad, y Administrador por su Magestad del Hospital
Real della; la qual, y esta Licencia se imprima al prin-
cipio de cada tratado Corrijendosse con el Original, donde
està el decreto de dicha Censura; Dada en Sevilla en 29.
dias del mes de Otubre de mil seiscientos y noventa y ocho
años.

Licenciado D. Antonio Fernando
Maria de Milàn.

Por su mandado

Juan Francisco Carrera Escriuano.

Do.

DOMINVS D. FRANCISCVS
DE VELASCO, ET ESTRADA,

MARCHIO DE POZOBLANCO,

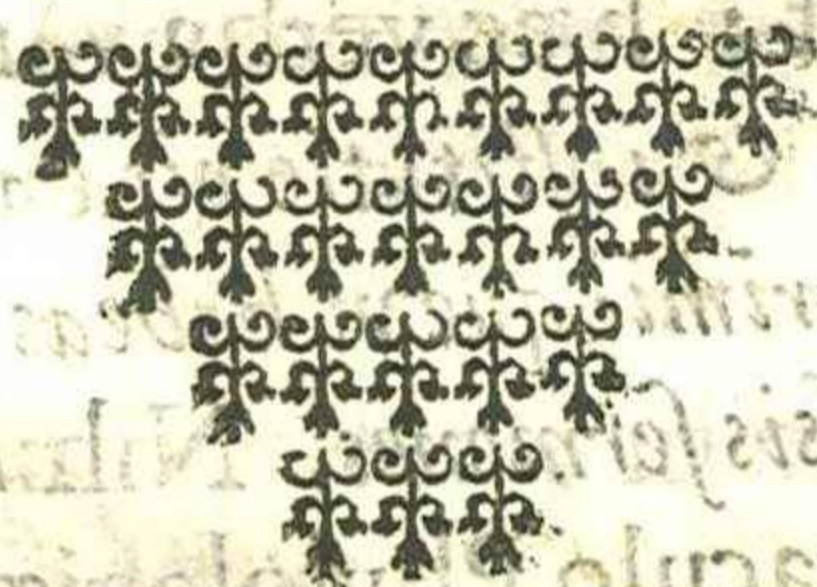
EQUES ORDINIS SANCTI JACOBI

STEMMATE EXORNATVS;

*Omnium ferè bonarum disciplinarum, &
Latini eloquij studiosissimus; in Au-
thoris Dris D. Christophori Ruiz de
Pedroffa, & Luque, Ramblensis ami-
ci sibi valdè Dilecti, &c. Operis que
laudem sic scribebat.*

CVM Romanæ eloquentiæ facile Princeps præ-
clara de arctissimo amicitia, & benevolen-
tiæ vinculo dixisset; hæc verba verè aurea protu-
lit : Omnis ratio, & institutio vitæ adiuvamina homi-
num desiderat, in primis que ut habeas, quibus cum fa-
miliares conferre possis sermones. Nihil aptius nihilque
commodius ab Oraculo Phylologiæ dici potuisset;
& enim multis ab hinc annis, cum non solum mi-

hi, sed etiam omnium meorum cætui iuvamen
attulisti, tùm meis, tùm eorum gravissimis ægri-
tudinibus, tua magna sedulitate levandis, ita ut
nemini, quàm mihi, diligentius, & illis interes-
ses, incubuisses; verum enimverò cùm ab infan-
tia tecùm indissolubilem affectus nodum confas-
sem, iucundos de solerti confabulatione sermones
conferre cæpi; ne turpis inciticia, quæ mortales
ob Protoparentis lapsum ab orbis exordio in faustè
diruit, me oculos mentis aperientem cæcaret;
Uerùm cum hæc Allegatio Apologetica, in qua
amplissima arboris Apollineæ fructiferi rami, te
eius radices sapientiæ latice rigante, virescunt, à
te in lucem edendam comperissem: meam erga te
necessitudinem omnibus fuisse notam concupivi;
non dubito, quin fragilis mei ingenioli cymba in-
exiguæ laudis Charybdim, & rudis styli Scyllam
impingat per spatiosum tuarum laudum pelagus
navigare inhians, sed eius clavum meo affectu di-
rigente, eam ad veniæ gratitudinis portum securè
appulssuram, Deo favente, confido. Vale, ut
alii, valeant.

A D. Christoval Ruiz de Pedrossa y Luque, Natural de la
insigne Villa de la Rambla, en el Obispado de Cordova,
Maestro en Artes, y Philosophia, Doctor en Medicina, y
Cathedratico actual, y Proprietario de Prima en esta
Facultad, en la muy celebre Vniversidad
de Sevilla:

En alabanza desta Obra.

SONETO.

Que importa que insolente allà Typhèo
Sycophanta agressor de las Estrellas
Intentasse apagar sus luzes bellas,
Si à Jove le creció nuevo trofeo?
Que importa que à PEDROSSA en el Lycèo
Intente vn Novator borrar sus huellas
Despidiendo calumnias por centellas,
Como el otro arrogante Bryarèo?
Si yà en su mano espada fulminante
De Jupiter excede el vencimiento:
Este tuvo la gloria de triunfante,
Castigando su altivo atrevimiento;
Dos vezes triunfas Tu; vna el Tonante:
Modesto enseñas; concluyes con a liento.

Cádiz y Noviembre 4. de 1698.

Su mas afecto Amigo,

D. Luis de Quevolcrat.

A .Christoval Ruiz de Pedrossa y Luque, Medico Reval-
dadado, assimismo Doctór en ambas Facultades Medicina, y
Filosofia, y Cathedrático antes de Vísperas, y actual de
Prima de dicha Facultad en la Real
Univerſidad de Sevilla.

SONETO.

S Vbe à la Esfera el humo delicado,
Y quanto màs se ſutiliza al viento,
Tanto màs deſcaece de ſu intento,
Deſvanecido màs, y diſſipado.
No de otra ſuerte aquel, que confiado
Sondar pretende con ſu entendimiento
El Seno mas profundo, mas exempto,
Que en ſu ciencia dexò el Autor ſellado.
Humo es que ſube, quien tan alto buela,
Y ſu luz mas tinieblas atefora:
Tu ſi, que venerando con cautela
Lo oculto, tu diſcurſo ſe mejora
En las verdades, à que atento anhela
Tanto mas ſabio, quanto mas ignora.

Eſcrivialo ſu mas antiguo, y aſeçto Amigo, y Condiſcipulo,
Bachiller en Medicina en la dicha Real Univerſidad de
Sevilla, y Medico Revalidado, y de la inſigne Villa de Torre-
Mitano, Obiſpado de Cordova, en 17. de Noviembre de 1698.
D. Francisco Ruiz de Freſnedilla,

En alabanza desta Obra, y su Autor doctissimo, escriuia
Don Antonio del Rio y Pedrossa (sobrino del Autor) Colegial
en el Insigne de Corpus Christi de Ussuna, y Bachiller en la
Facultad de Sagrados Canones en la famosissima, y
cèlebre Vniversidad de dicha
Villa, este

SONETO.

Sigues à muchos, y ellos los mejores;
Y quanto más tendrá visos de incierto,
Lo que no alcanza el Lince mas despierto
Por no precipitarse à mil errores?
O quanto más mereceràs de honores
Sin perder el respeto à lo encubierto,
Que qualquiera que vano, è inexperto
Nos vende fantasias por primores!
Siga su rumbo, y dè velas al Noto,
Que si juzga es carrera mas dichosa,
Muy malas señas dà de buen Piloto,
Sin pefso de razon muy ponderosa,
Es Nao sin lastre à riesgo de ser roto;
Y no ay navegacion mas peligrosa.

D. Ioannes Silvester Perez de Arroyo, Presbyter, in D. vi
Michaelis antiquissimis studijs Sanctæ Metropolitanæ
Hispalensis Ecclesiæ, humanarum litterarum Professor; in
laudem Authoris sequentis opinionem longè probabilem de
occultis qualitatibus, adducēs historiam de fonte quodam
Fervenças apud Lusitanos appellato, 4. leucis à Conimbri-
casito omnia devoranti, & alio omnia reiicienti occulta
virtute; ut habetur apud Vasæum Cronic. Hispan. 8. in Des-
criptione Regni Lusitani, fol. 403. citatum à R. P.

Antonio Vasconcellio ex Societate Iesu,

canebat hoc

EPIGRAMMA.

CUr alter iaciat, cur sorbeat alter ad illos
Fontibus è binis proxima quæque rogas?
Cur stagnum sodomis vicinum, pondera, saxa
Sustineat, cortex subruat atque levis?
Cur nisi quod maneat rebus plerumque sub vllis
Vis innata latens, sola patensque Deo?
Omnia per causas cognoscere non datur vlli;
Omnia nec Salomon noscere prorsus ait.
Christophorus tuto incedit Doctoribus hærens
Multis, & Sanctis; quos imitatur avens.
Argumenta licèt veri sub imagine scribat
Æmulus; hos, inquit, cum ratione sequor.

EPIGRAMMA.

PLurima scripserunt Medici, quos Orbis honorat,
 Spernere quos, stupidæ est impietatis opus:
 Nos etenim debemus eis, ut Patribus ijsdem
 Cum cultu obsequium, quod meruere dare.
 Quid ni? Authores almo, si Flamine pleni
 In summo tales constituere loco?
 Cur nos Cultores sophiæ caligine pressi
 Pendemus parvi, quos coluere Patres?
 His arcana quidem, veneranda talia falsis
 Nos obfistemus, præque feremur eis?
 Icarus infirmis nitens super aera pennis
 Obrutus equoreo vortice, serò sapit.
 Viribus imparibus Phaëton Auriga Parentis
 Currus, heu! Padi flumina fulmine adit.
 Viribus hi proprijs fisci contemnere Patres
 Ausi, ac arbitris credere sponte suis,
 Præcipites cecidere suo quasi pondere iacti
 Delicti, & pænas morte dedere sui.
 Non sic Christophorus Pedrossa: hic mente benignâ
 Maiorum mentes cum ratione probat:
 Mente tument illi: cecidere ab æthere summo;
 Sidereos humilis scandet at iste Polos.

In laudem sui Præceptoris D. D. Christophori & Pedrossa &
Luque, Ramblensis, in Apollinea Facultate Doctoris Lau-
reati, in Artibus, & Phylosophia Magistri, necnon in nostra
Hispalensi Univerſitate Primariæ Cathedræ
Moderatoris digniſſimi.

EPIGRAMMA.

Qualiter auricomus puros ſine nube nitores
Oſtendit Titan, pandis ubique latens;
Aſt ubi iam radias, noctem laruaſque minaces
(Nubila diſrumpens) luce patente fugas.
Chriſtipheri ornatus præclaro nomine fulgens,
Proſternis paſſim barbaræ tela Gigas.
Perſeum contra vibrantem Gorgoniſ ora,
Inclyte Deucalion viuida Saxa facis.
Sit Pedroſſa ſatis mentem domuiſſe rebellem:
Sic laruæ, & nubes, noxque inimica ruunt:
Sic iterum diri reſeras arcana veneni,
Antidoti, & miri munera cuncta refers:
Sic Calamus contrà pugnans horreſcit inermis;
Lædere nec ſerpens nâm ſine dente valet.

Cecinit eius ex Gymnaſio Diſcipulus adiectiſſimus
D. Ioannes de Villa,
Baccalaureus in Phyloſophia.

*In laudem D. Christophori Rñz de Pedrossa & Luque,
Doct̃oris Laureà decorati, & in Vniuersitate Hispalensi
Apollineæ Facultatis Cathedræ Primariæ Moderatoris,
D. Ferdinandus de Andrade Hispalensis,
eiusque Discipulus humillimus.*

EPIGRAMMA.

Christophorū magnū laudet mea Musa Magistrū
Artis Apollineæ cui dedit ille iubar.
Christophore, ingenio Medicos, sphiàque Galeni
Exuperas, populo testificante satis.
Hanc colis, hanc lustras, hanc magnis laudibus ornas,
Cuius amor semper dulcis in Orbe fuit.
Fæcundas iuuenum mentes, animosque docendo
Ingenij magnà fælicitate tui.
Non sine prodigio florescens arte medendi
Dogmate sublimi, ac splendidiori beas.
In Cathedrâ loqueris sic, vt videaris Apollo,
Me mirante satis. Discipulisque tuis.
Dictando assiduè subtilia quæque penetras,
Sæpeque scribendo grandia scripta paris.
Uoce tuâ, prorsus moritur Medicina, silente,
Vt lampas, oleo deficiente, perit.
Te celebrent homines, pueri, iuuenesque, senesque,
Prædicet, & laudes Hispalis ampla tuas.

FEE DE ERRATAS.

EN la dedicatoria pag. 1. *Desafiago*, diga *Desafosiego*: en la misma linea *origi-*
gen, diga *origen*. en la segunda Epigrama *arbitris*, diga *arbitrijs*.

Fol. 1. lin. 1. *Estivalium*, diga *Æstivalium*: Fol. 1. lin. 20. *ex eo*, di-
ga *ex eo*: Fol. 5. lin. 13. *felicis*, diga *Fælicis*: Fol. 3. lin. 9. *incubiesse*, diga
incubuisse. Fol. 5. lin. 19. *probalis*, diga *probabilis*. Fol. 20. lin. 15. *prograditur*,
diga *progreditur*. Fol. 22. lin. vlt. *alexiterem*, diga *alexitereæ*. Fol. 47. lin. 2.
mortales, diga *mortalis*. Fol. 48. lin. 5. *impugnatur*, diga *Impugnator*. Fol. 49.
lin. 23. *quam*, diga *quod*. Fol. 64. lin. 8. *Præceptor*, diga *Præceptoris*. Fol. 66.
lin. 18. *Agoneta*, diga *Agonoteta*. Fol. 84. lin. penultima *quod*, diga *quod*. Fol.
93. lin. 6. *maius*, diga *maior*. Fol. 97. lin. 20. *inunctos*, diga *inuncto*. Fol. 101.
lin. 16. *viuentibue*, diga *viuentibus*. Fol. 107. lin. 11. *matetiam*, diga *materiam*.
Fol. 111. lin. 19. *Darugi*, diga *Durungi*: y dos lineas despues, *herbas*, diga *her-*
ba. Fol. 115. lin. 10. *revalere*, diga *revelare*. Fol. 120. lin. 15. *progredetur*, di-
ga *progreditur*. Fol. 128. lin. 17. *Congsiuratione*, diga *Configuratione*. Fol. 131.
lin. 11. *præferrentes*, diga *præferentes*. Fol. 134. lin. 16. *quam*, diga *quam*.
Fol. 197. *proibibilium*, diga *proabilium*.

En la 2. aprobacion, cerca del fin, donde dice, *seribendas*, diga *scribendas*.
Pag. 11. lin. 7. *studiosimus*, diga *studiosissimus*. Fol. 1. lin. 3. *exalatio*, diga *ex-*
halatio. Fol. 3. lin. 20. *à loqui*, diga *alloqui*. Fol. 11. lin. 6. *divabus*, diga
dnabus. Fol. 47. lin. 10. *oblato*, diga *ablato*. Fol. 49. lin. 23. *intellectis*, *quam*,
diga *quod*. Fol. 86. lin. 7. *citatus*, diga *citato*. Fol. 118. lin. 7. *alequale*, diga *alí-*
quale. Fol. 128. lin. 22. *eum*, diga *cum*. En la linea siguiente *poienter*, diga *po-*
ntenter. Fol. 131. lin. 11. *præferrentes*, diga *præferentes*. Fol. 148. lin. 13. *ali-*
quod, diga *aliquando*. Fol. 197. lin. 6. *proibibilium*, diga *probabilium*. Fol. 117.
lin. 24. *Neothicorum*, diga *Neothericorum*. Fol. 128. lin. 12. *cxplauare*, diga *ex-*
planare. Fol. 59. lin. 19. *memorabumus*, diga *memorauimus*.

Fol. 62. lin. 17. *redi caliter*, diga *radicaliter*. Fol. 113. lin. 1. *qualitate*,
diga *quantitate*. Fol. 127. lin. 18. *Thema*, diga *Thomas*. Fol. 6. lin. 23. *que*
6 fratre, diga *quam, cum à fratre*. En la 2. Epigrama *arbitris*, diga *arbitrijs*.

FEE DE ERRATA.

En la dedicatoria pag. 1. Desfago, diga Desfago; en la misma linea erit.
 En, diga erigen. en la segunda pigrama aruvis, diga aruvis.
 Fol. 1. lin. 1. Esfualum, diga Esfualum; Fol. 1. lin. 20. exee, di-
 ga ex: Fol. 2. lin. 13. felin, diga Felin; Fol. 3. lin. 9. inuiffi, diga
 inuiffi. Fol. 7. lin. 19. probab, diga probab; Fol. 20. lin. 15. progratit, diga
 diga progratit. Fol. 22. lin. 11. alexitres, diga alexitres. Fol. 47. lin. 2.
 motales, diga motales. Fol. 48. lin. 5. impugnat, diga impugnat. Fol. 49.
 lin. 23. quam, diga quod. Fol. 64. lin. 8. Preceptor, diga Preceptor. Fol. 66.
 lin. 18. Agente, diga Agente. Fol. 84. lin. penultima quod, diga quod. Fol.
 97. lin. 6. mams, diga mams. Fol. 97. lin. 30. inuiffi, diga inuiffi. Fol. 101.
 lin. 16. inuiffi, diga inuiffi. Fol. 107. lin. 11. mams, diga mams.
 Fol. 111. lin. 19. Damsi, diga Damsi; y dos lineas delones, herbas, diga her-
 ba. Fol. 117. lin. 10. reuolue, diga reuolue. Fol. 120. lin. 17. progratit, di-
 ga progratit. Fol. 128. lin. 17. Configuratiue, diga Configuratiue. Fol. 131.
 lin. 11. progratit, diga progratit. Fol. 134. lin. 16. quam, diga quam.
 Fol. 137. probab; diga probab.
 En la 2. epitacion, cerca del in, donde dice, scribenda, diga scribenda.
 Pag. 11. lin. 7. inuiffi, diga inuiffi. Fol. 1. lin. 3. exatit, diga ex-
 atit. Fol. 3. lin. 20. a folu, diga a folu. Fol. 11. lin. 6. atit, diga
 atit. Fol. 47. lin. 10. edate, diga edate. Fol. 49. lin. 23. inuiffi, diga
 diga quod. Fol. 86. lin. 7. citat, diga citat. Fol. 118. lin. 7. alquale, diga al-
 quale. Fol. 128. lin. 22. am, diga am. En la linea siguiente potuit, diga po-
 tuit. Fol. 131. lin. 11. progratit, diga progratit. Fol. 148. lin. 13. al-
 quale, diga alquale. Fol. 157. lin. 6. probab; diga probab. Fol. 117.
 lin. 21. inuiffi, diga inuiffi. Fol. 128. lin. 12. explanare, diga ex-
 planare. Fol. 137. lin. 19. memoratit, diga memoratit.
 Fol. 62. lin. 17. reuiffi, diga reuiffi. Fol. 113. lin. 1. quiffi,
 diga quiffi. Fol. 127. lin. 18. Thomae, diga Thomae. Fol. 6. lin. 23. que
 de fite, diga quod cum a fite. En la 2. Epigrama, aruvis, diga aruvis.

AD LECTOREM PRÆLOQUIUM.

1. STIVALIUM ardorum, fluctibus scintillantibus, tempore, ex Meleriani archei indignatione, quædam in me profiliit sui fulminantis ingenij exalatio, quodam involuta tractatu impugnante alium, quem anno proximè elapso in Regia Hispalensi Vniversitate Scholasticis prælegeram: *De occultis aliquarum entitatum qualitatibus*; Et operationibus, nobis à priori cognosci, nequeuntibus.

2. Liceat interrogare Fratrem Impugnatores, quid coegerit suã maximam pietatem, & charitatem, vt die 8. Augusti, hora circiter noctis vndecimam, adhuc humescente papiro, suum tractatum impugnatorium per suum filium mihi misisset? nonne pietate ductus, aliquam erga proximorum vtilitatem ex eo, tunc temporis, obscuritate vigente, solari- busque radijs, sua deficientibus claritate, lucem, afferre conabatur? fallitur quidem, incurritque dolosorum lucem fugien-

2.

gientium, censuram: ipsum que oportebat, lumina irradiantia phebæ lampadis orbem sperare, ne de illo diceretur

Post solemque solent judicari negotia nocte.

3. Fateor quidem noctu fuisse missum, nocte que scriptum ab aliquo, aut ophtalmia, aut lippitudine laborante; cum non solum in discursu, sed in ipsius idiomatis latij regulis pluribus mendis, & erroribus scateret.

4. Enim vero, vt loquar cum S. Hieronimo: *Qui scribit multos sumit iudices.* Credo, mihi tam lictores, quam iudices non esse defuturos; progredietur que ista allegatio brevis finè eo, quod intellectus pugna, (vt ait impugnator) sacraria audeat voluntatis attingere; licet conspexerim favere mihi leg. *Vim vi repellere licet.* ff. De iustitia, & iure.

5. Admoneo prudentissimum Lectorem, prælocutionem Lectori, quam Baccalaurus D. Michael Melero apposuit, atentissimè legere, vt sciat palam me ab ipso provocatum ex titisse: & cum in tali prælocutione dicat, me legisse doctrinam probabilitate carentem; nihil que utilitatis scholasticis allaturam, sed
con-

confundentem lucem cum tenebris, & miscentem claritatem cum obscuritate; & tandem, me litteram Avicenæ, quam (vt ipse credebat) sequi debebam, non esse sequutum, asserat; quibus rationibus, (vt ex eius præ locutione Lectori manifestissime colligitur) iniuriam, & contumeliā in me inferre, nulli dubium esse, existimari, & ab eo, meo non incubiesse muneri, censurari, quæ, vt clarius patefaciam, ad litteram suam prælocutionem apponam; & omnia, quæ à fratre impugnatore mihi scripta sunt, & in me illata contumeliosè, referre non verebor.

6. Iterum Lectorem admonitum haberi desidero, me, D. Michaellem Melero *Fratrem impugnatorem*, in tractatus discursu appellare, quia ipsi, me, & omnes hoc stylo amabili, & valde Christiano à loqui pro consuetudine est; & hoc nomine, *Frater*, ab omnibus appellatur.

7. Nec tacebo me, vt scirem de opinionum probabilitate huius sæculi Theologum (ob cuius pudorem) nomen silentio prætermitto) consuluisse; nec verebor me plura debere à quolibet, vt aliquid percipere possim, tum quærere, tum consu-

4.
lere : faxit Deus , cuius auxilio prius vocato , sic incipere æquum existimavi , apponens prælocutionem Lectori, quam adducit Melero.

PRÆLOCUTIO LECTORI.

CVM ad manus meas , diebus præteritis , pervenisset quidam tractatus de Qualitatibus occultis à Doctore V. Christophoro de Pedrossa , & Luque, in Vniuersitate Hispalensi Medicinæ Primariæ Cathedræ Moderatore , dictatus, eum libenter legi, cuius doctrina probabilitate carens , nil utilitatis affert Scholasticis ; qui potius claritatem cum obscuritate confundit ; & cum luce tenebras miscet : Quapropter sequens litteram Principis Arabum , quam Dominus Doctor ob suæ Vniuersitatis instituta explicare tenetur , detegam veritatem , eamque obscuritatis caligine spoliabo. Hæc D. Michael Melero ad litteram.

Sed prius quam respondere incipiam , rogo , vt audiatur S. Hieronimus Doctor Ecclesiæ Maximus in Apologia ad Ruffinum , [à quo provocatus extiterat] lib. i. his verbis. Culpa referenda est in illum , qui prius lacessivit.

8. Sed ut primùm meam sententiam ab improbabilitatis calumnia intendam defendere : opere pretium duxi explicare, ratione cuius opinio probabilis sit : & cum opiniones sint probabiles ab intrinseco, & ab extrinseco, ex suppositione quod, ab intrinseco esse probabilem meam opinionem, non discutiam; tantum de probabilitate extrinseca illi adaptanda satagere non renuo. Et r. adducere, fas sit, opinionis probabilis definitionẽ traditam ab Illustrissimo & Reverendissimo Domino D. Fr. Petro de Tapia felicitis recordationis Hispalensi Archiepiscopo, Catenæ moralis. lib. 1. de actionibus moralibus art. 11 §. 3. num. 15. fol. 74. *Est assensus, qui gravi ratione, aut testimonio nititur adherendo vni parti cùm formidine alterius.* Hac ergò supposita definitione sententiæ probalis in communi, è re mea est adducere fundamentum, ut constituatur mea sententia probabilis ab extrinseco : Pro quo dico, quod ut constat ex Illustrissimo & Reverendissimo Domino Archiepiscopo citato, eodem loco num. 8. fundamentum probabilitatis sunt Testimonia, & Sapientum authoritates; sed ad sunt Testimonia, & quam

6.

quam plura fundamenta sapientissimorum
huic sententiæ adhærentium : ergo pro-
babilis est ab extrinseco mea sententia af-
ferens dari operationes , & qualitates
occultas in aliquibus entitatum effectibus.
Maior est certa, & consequentia inferitur;
minor probatur sic: est ne sapiens, & doc-
tus Julius Cæsar Scaliger? est ne doctus
omniscius Daniel Sennertus? est ne Pru-
dens Doct. D. Franciscus Valles de Covar-
rubias, Philippi Secundi Archyater?
est ne vir Doctus Ludovicus Rodericus
de Pedroffa, vir ita eruditione refertus, ut
meruerit, sibi soli erigi à supræmo Castellæ
Senatu Cathedrâ suprâ salmātinā prima-
riā? est ne doctus Doct. D. Cyprianus Ma-
roxa; & alij ferè innumeri, nempe
Joannes Fernelius, & Galenus ipse?

9. Supposito igitur, meam senten-
tiam probabilissimam esse, non oportet
novis eam speculationibus pervertere;
cum hæc sententia sit de Medicina, quæ
à Fratre Impugnatore, simpliciter practi-
cam esse dictum sit, ut infrâ probabo,
hoc suppositum adduco ex Illustrissimi
Archiepiscopi iam citati Doctrina nu. 7.
loco supra citato fol. 74 *Namquæ libet ars,*
seu

seu facultas suis propriis gaudet principiis, &
 fundamentis; extraneis vero non sine periculo
 utitur; unde qui moralem ac practicam hanc
 facultatem profitetur, temperare debet principia
 speculativa, & quasi condire sale prudentiae,
 atque praedictis operationibus moralibus; ne
 contingat novis speculationibus laxare nimis
 habenas contra communem Doctorum, sapien-
 tum atque prudentum sententiam. Hæc Do-
 minus Tapia: Quo mihi affulgente lu-
 mine, hanc consequentiam infero: sed sic
 est, quod Frater Impugnator D. Michael
 Melero in suo allegato litigioso n. 7. con-
 tra primam partem quaestionis Medico-le-
 galis pro Doctoribus Hispalensis Univer-
 sitatis, totis viribus, intendit medicinam
 esse practicam simpliciter: ergo non debet
 speculativis rationibus habenas laxare,
 contra, tantorum virorum sapientum, &
 prudentum repertissimam, & receptissi-
 mam opinionem de qualitatibus occultis
 in aliquibus, mixtis inventis pro aliquorum
 effectuum productione: quia sicut Theo-
 logia Moralis simpliciter practica est, ita
 vult sua auctoritate impugnator, medi-
 cinam simpliciter practicam esse; sed pro
 Theologia morali, quia simpliciter prac-
 tica,

8.

tica, non licet novis rationibus, & speculationibus habenas laxare contra opinionem à pluribus receptam: ergò non licet Impugnatori, in Medicina, (quam simpliciter dicit practicam) novis speculationibus habenas laxare, nec sententiam probabilem, antiquam, & à pluribus receptam pro libito suo evertere.

10. Probabiliorem hanc meam sententiam facere videtur Ang. meus Præceptor qui suo opusculo 34. ita Titulum apposuisse cernitur

DE OCCULTIS OPERATIONIBUS NATURÆ.

11. Hac ergò facta suppositione convictus manet Impugnator dicens, meam esse improbabilem opinionem, & sententiam, quam ex melioribus selectioribus, que inter clasicos Authores legendam Scholasticis assumpsi; venerans tot sapientum, doctissimorum virorum assensum; & ne transgrederer terminos, quos illi, ut Patres mei possuerunt. Liceat verbis Fratris Impugnatoris uti, qui 2. suo allegato Thema hoc proposuit

Ne

9.
*Ne transgrediaris terminos, quos posuerunt
Patres tui. Prov. cap. 22. vers. 28.*

12. Sed Impugnator, ut novas ideas
proponere conetur, novis à Neoterico-
rum Doctrinis desumptis suis speculatio-
nibus vult sua contraria sententia novita-
tem amplecti; caveat tamen eventus
novitatis, ut Ovid. 3. de pont. ait:

*Est quoque cunctarum novitas gratissimarerū:
Eventus varios, quæ nova, semper habent.*

13. Probatum iam à me est, tracta-
tum, quem Scholasticis legi de talibus
occultis qualitatibus, continuisse probabi-
lem sententiam; aliquidque utilitatis
ex probabili erit inferendum: nam & si
Doctissimus Dr. Petrus Michael de Heredia
hanc sententiam Impugnare, & sugillare
assumpserit, (sicut, & in alijs multis)
præcipuè tract. de febre punticulari disp.
2. cap. 1. à fol. 494. usque ad fol. 500. ta-
men distincta Authoritas est in hoc viro
ut Impugnet; & verè modestiori utitur
stylo, & neminem vocat ignorantem,
planè, & obscuritate fucatum caliginosa,

vt (et alijs) Impugnator.

14. Similiter contraria sententia fuit probabilior reputata à Dre. D. Joanne Lazaro Gutierrez Vallis-Oletano Dre. Medico, in febrilogia sua. Cursu 5. Lectione 1. de essentia malignæ febris per totum cursum, & modestissimè suam sententiam promit, & profert, nemini contumeliam inferens, nec adiiciens ignorantia passim notam: vt ait Impugnator, qui, & si sententiam contrariam asserere voluerit, modo, & stylo modestiori id efficere valebat; nam

Velle suum cuique est, nec voto vivitur vno.

15. Sed verbis ad iracundiam provocantibus, vti tibi non licere nemini dubium est. Ideoque non doleo Impugnationem; doleo quidem Impugnandi modum, vt ex Platone dicitur: *Non rem, sed artem damnabant antiqui.*

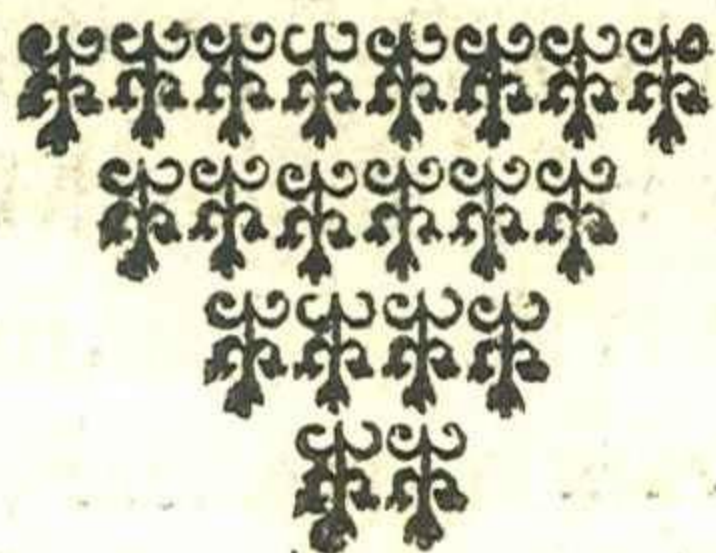
16. Neque verò extr à chorum psallere existimo, Fratrem Impugnatorem hortari nō transgressionis statutorum Vniversitatis, (quæ iuravi sequi, & defendere) me notam incurrisse; [sicut ille Censoris]
cum

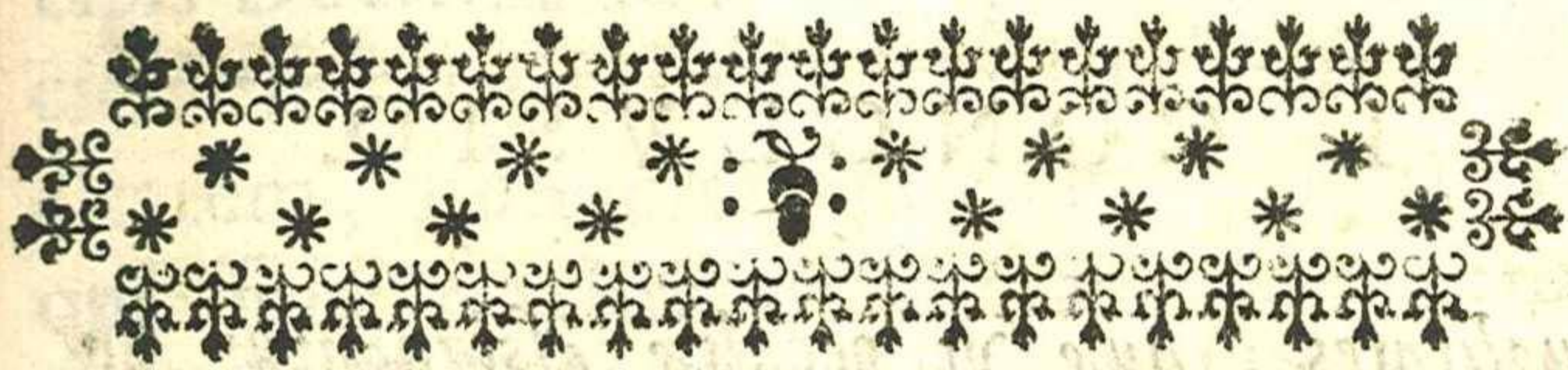
cum in assignatione Lectionum Cathedrarum meae Universitatis tit. 8. fol. 10. minimè Avicenæ litteram exponere, aliquomodo obligemur; licet vero tit. 15. de Licentiæ Gradu in qualibet Facultate fol. 23. primam ex duabus Lectionibus, (quæ fiunt) in littera Principis Avicenæ Lectionem faciendam esse constringamur; quas Lectiones cum non sit prægressus Frater Impugnator, suoque gradu Baccalauri contentus remanserit, nec tetegit scabellum, examinis spinas, & tribulos, quos nos ipsi iam sensimus; iudicavitque ad cathedram primariam Avicenæ interpretandam litteram nos obligatos remanere; obiter ad illa verba in prælocutione, *sue Universitatis*. Dico, quid enim perderes ut *nostræ Universitatis*, & non ly *sue* diceres? à qua alia Academia Doctrinam accepisti? nonne in hac gradum Baccalauri accepisse, notum est? quare dedignaris *nostræ Universitatis*, non vero *sue* verbis uti; negas Matrem, negas almam tuam Academiam? absit! absit! Non te pudet, eum contemnere, cui debes hoc ipsum, quo tibi places? Diog. in Laert. lib. 6. & hæc sufficiant prò ijs, quæ littera præ-

locutionis Lectori, Fr. Impugnatoris continebantur: ad materiam principaliorē ergò progressum faciamus.

17. Post quam vero Impugnator meum tractatum ad 16. §§. reduxisset, ut in epilogo, postea magnis litteris primam Conclusionem apposuit; sed prius quam illam, & alias tres, quas affert, ostendam; Noto, responsionem mihi licere ex leg. vim vi, iam cita ta, ff. de Justitia & Jure, & ex Lege Regni Hispani nostri 46 tit. 5. partita 1. ibi. *Cà non responder alguna cosa, à lo que dixessen, semejaria, que por no haver razones, con que se amparar, que lo dejaban de facer.*

18. Sed magis favet Doctrina Angelici mei Præceptoris, ex qua prò mea defensione, & responsione, & contumeliæ repellendæ consilio, hoc Thema huius apologiæ initio apponi iustum æstimavi.

OPERIS EXORDIUM.

19. Quandoque tamen oportet, ut contumeliam illatam repellamus; maximè propter duo; Primò quidem propter bonum eius, qui contumeliam infert, ut videlicet eius audacia reprimatur; & de cætero talia non attentet; alio modo propter bonum multorum, quorum profectus impeditur propter contumelias nobis illatas. S. Thomas 2. 2. quæst. 72. art. 3.

S. Thomas
2. 2. quæst.
72. art. 3.

UO supposito, aggrediamur iam ad primam Conclusi-
nem Fratris Impugnatoris
Baccalauri Domini Mi-
chaelis Melero Ximenez,
cuius series hæc est.

I.CON-

I. CONCLUSIO.

Qualitates , quæ vt occultæ assignantur ab Authore , sunt manifestæ entitates pro nostra sententia.

§. 17.

Impugnatoris.

20. **H**ANC nititur Conclusionem stabilire prò se adducens Avicenam lib. 4. fen 6. tract. 1. cap. 4. vbi Princeps agit de dignotione venenorum ; transtulitque totum ferè caput ; quod non reposito , ne molestiam pariat lectio , sed vt manifesta sint Principis prò Impugnatore verba , ecce hæc ex loco supra citato : *Et quidem manifestatio est secundum duos modos. Quorum vnus est, vt cognoscatur , cuius generis sit venenum , & secundus vt sciatur cuius speciei ipsum sit.* Idemque probat assumptum ex eodem Principe cap. 3. huius tract. de speciebus venenorum pro vt in individuis ex quibus locis Principis sibi videtur inferre, venena alia esse calida , alia frigida, alia acutissima , &c.

21. Quibus autoritatibus suppositis , respondendum videtur ; ex Principis

cipis Doctrina non colligi causam effici-
 cientem proximè esse calorem, aut frigi-
 ditatem, humiditatem, aut siccitatem,
 quæ sunt qualitates activæ, & primæ
 elementales; & licet de humiditate, &
 siccitate esse activas apud aliquos, sit in du-
 bio; tamen de calore, & frigiditate sup-
 ponitur activitas. Quod autè colligitur ex
 Principis Doctrina, est, ad operationem
 occultam veneni poni calorem intensum,
 frigiditatem, aut alias qualitates; ex quo
 arguit aliqua venena esse frigida, alia ca-
 lida, alia de genere incisivorum, & alia
 de genere acutorum; sed hos effectus à
 posteriori tantum, & per effectus tribuun-
 tur talibus qualitatibus, vel si non, dicat Im-
 pugnator, quare arsenicum in tam parva
 quantitate, ita intensum calorem valeat
 producere, cum dentur alia actu, & po-
 tentia calidissima, quæ in maiori quanti-
 tate hoc non efficiant, vt constat depi-
 pere, cinamomo, & cariophilis, & alijs,
 &c. Et vino, cepa, quæ in maiori quan-
 titate devorata non producunt similem ef-
 fectum, quem arsenicum, & alia medi-
 camenta producere valent?

Lazarus
 Meiss. in
 aph. suis.

22. Adducit Fr. Impugnator pro sua
 sen.

§. 18.
Impugna-
toris fol. 4.

sententia aliam probationem à ratione, sic : *Vt aliqua entitas manifestè, & clarè cognoscatur, requiritur, quod cognoscatur genus, & species; sed genus. & species venenorum, & aliarum rerum, quæ ab Authore assignantur, cognoscuntur secundum genus, & speciem : ergò omnia, quæ ab Authore tenentur, vt qualitates occultæ, sunt entia manifesta: maior est Textus Avicenæ, minorem que probat, quo ad primam partem; genus venenorum est intensa qualitas; constat ex Avicena lib. 2. fol. mi 151. cap. 226. littera O. de opio, natura frigidum, & siccum in quarto : ergò cognoscitur venenum quo ad genus qualitatis attingentis quartum gradum; & tamen cognoscitur, vt frigida : ergò cognoscitur clarè, quo ad genus, & speciem, hæc sunt verba Impugnatoris, dicto fol. 4. §. 18.*

23. Prò cuius Doctrinæ responsione, liceat interrogare Dominum Impugnato-rem, si fortassè in Doctrina S. Thomæ, quam (sicut ego) debet amplecti, genus, & diferētia alicuius entitatis realis substā-tialis constituatur per accidentia ? nullus huc vsque tale protulit, definitur ergò ge-nus prædicabile cuiuscumque rei hoc mo-do : *Est quod prædicatur de pluribus differen-tibus*

tibus specie in quid. Differētia verò definitur: Est quæ prædicatur de pluribus differentibus numero in qualequid. Per ly in quid designatur tã genus, & differentiam esse quid essentialiter prædicabile: sed quod accidentaliter prædicatur, non prædicatur in quid: ergò quod constituit genus v.g. quintum prædicabile, non est accidens; cum accidens in quid nequeat prædicari: ergò genus venenorum nequit esse intensa qualitas; cum qualitas intensa, vel remissa sit de genere accidentium, quæ in quid nullo modo entitatibus conveniunt, sed ponuntur secundario, & cōsecutivè; dimanantque ab entitate completa ex genere, & differentia, tamquam ex principiis metaphysicis, & essentialibus inseparabilibusque à tali re, quam constituunt: ergò genus nequit esse intensa qualitas, quæ est accidens.

24. Intendens Frater Impugnator secundam Partem probare, scilicet quod cognoscatur etiam, quo ad speciem, contentus extitit, cum pro se citaret Avicenam, litt. O. de Opio, asserentem esse frigidum, & siccum in 4. gradu: hæc Impugnator.

25. O novæ logicæ Author ! Respondeo sequi ex tua Doctrina duplicem qualitatem, primam, & secundam nempe frigiditatem, & siccitatem esse genus, & differentiam alicuius mixti, vel elementi: ergò inferri potest hæc consequentia in tua Doctrina: ergò elementum ignis, quod est calidum, & siccum, constituitur essentialiter methaphysicè per esse calidū, & siccū: ergò methaphysicè non cōstituitur per genus, & differentiam, per quæ convenit, & ab alijs Elementis distingitur, & non per calorem, & siccitatem, in quo convenit cum bile, pipere, & alijs: ergò genus, & differentia, seu species nequit esse intensa qualitas frigida, & sicca in quarto gradu, vt Impugnator sibi suadet.

26. Prius quidem vnum quodque habere debet prædicata essentialia, tam Physicè, quàm methaphysicè, quàm dentur accidentia subsecuta ad tale subiectum (in quo subiectantur) vel compositum essentialiter constitutum: accidentia vero subsecuta sunt primæ qualitates Elementales, & aliæ, quæ in mixtis reperiuntur, vt effectivè proximè, & immediatè, forma substantialis suos attingat ef-

effectus, quos ipsa radicaliter, & remote tantum attingit, elevans accidentia, & qualitates, illisque tribuens virtutem, media qua tales qualitates, & accidentia productionem attingunt immediate substantiæ; cum ex S. Thoma operatio cum sit accidens, nequeat à substantia specificari.

Roborare contendit Impugnator suum assumptum fol. 4. S. 19. sic: *Tunc aliquæ res manifestatur, quando non solum cognoscitur, quo ad speciem in individuo; Verum quo ad effectum, & modum operandi; at qualitates, quæ dicuntur occultæ, ita cognoscuntur: ergò clarè. Maior videtur certa. Minor probatur assumpto per os opio, corpus sentit intensam frigiditatem; sicut assumpto arsenico calor intensus percipitur; ergò per effectus cognoscuntur venena; quo ad secundam partem est manifestum has qualitates Primas operari per motum ad qualitatem: ergò ex omni capite sunt manifestæ entitates.*

§ 19. fol. 4.
Impugna-
toris.

27. Hæc Roboratio sententiæ intentæ ab Impugnatore, licet non probatæ, nulla est. Et ad probationem minoris dico, assumpto per os Opio, corpus non refrigerari, sed somnum experiri, vi narcotica,

tica, qua Opium gaudet; & cum somnum inducatur à Vino, quod frigidum non est, & lacte, & alijs, infertur, hoc nequire à frigore provenire; sed à quadam virtute intali medicamento potenti-
li, occulta que qualitate, quæ elevatori, & altiori modo, & in minori quantitate efficit quod vinum, & alia fortiora, seu aqua vitæ, efficere non cernuntur. Ergò non operantur, quia frigida, nec quia calida, sed quia talia, vt in 1. tract. docui ex Averrois sententia: ergò talis productio non est ita manifesta, vt Fratri videtur Impugnatori: de Opij Natura infrà.

fol. 4. §. 20.
Impugna-
toris.

Prograditur Impugnator tertio suam probare Conclusionem fol. 4. §. 20. Sic: *Medicina elegit media, vt homines liberentur à venenis; sed si venena essent qualitates occultæ, Medicina talia media rationabiliter non eligeret: nam quod occultum est, nulli contrariatur: ergò si Medicina elegit media, Medicina non solum cognoscit speciem veneni, verum etiam speciem, quæ contrariatur veneno; aliàs effectus alexipharmaci essent rectum ab errore; & essent applicationes empiricæ: ergò fatentendum est qualitates assignatas, vt occultas, carente probabilitate, sicut tenebræ in conspectu lucis.*

lucis. Hæc ità Impugnator.

28. Prò responsione ad hanc maximam sibi probationem, Fratrem Impugnatorem interrogo sic : Quis vnquàm somniavit, quod dicis? nempe venena esse qualitates occultas? Qualitates proximè operativæ, (charissime Frater) supponunt essentiam subiecti in actu constitutam; quia ex Phylosopho : *Vnum quodque operatur in quantum est in actu per formam substantialem.* Ergo venena, quæ sunt entia physica substantialia constituta ex materia, & forma, non sunt qualitates, sive occultæ, sive manifestæ; scire oportet Fratrem Impugnatorem, quod supposita essentiali entitate sequitur, operatio à qualitate, seu virtute proximè producente; quæ operatio sequitur ad esse rei: & cum in venenis detur talis operatio, & virtus ut quo illa producat; hanc virtutem, & modum talis operationis dicimus esse qualitates occultas; non verò dicimus, nec dixisse, quis probaverit, venena esse qualitates occultas. Hoc in Phylosophia videtur esse Fratri Impugnatori qualitas occulta, ideoque Dominum rogare debet, ut sibi hæc, & alia manifestes.

festet. *Qui occulta fecerat, manifestabit illa.*
 Machabæor. 2. (quem Textum adducit
 Impugnator in principio sui tractatus.)

29. Fateor quidem, Medicinam talia
 media, nempe alexipharmaca, ut à ve-
 nenis homines liberarentur, elegisse; quo-
 rum apud nos applicatio empyrica non
 est, nec rectum ab errore in effectum sequi-
 tur; nam applicatur effectui relictò à qua-
 litate venenosa, aliud pharmacum ale-
 xiterum, contraria qualitate gaudens,
 quo ad effectum; etiam si imperceptibi-
 lis est talis qualitas produciens, sufficit ad
 talem applicationem cognoscere contra-
 rietatem effectivam, & à posteriori; cum
 omnes causæ à priori nequeant cognosci,
 ut ipse Galenus fatetur lib. 6. de Simpli-
 cium Medicamentorum facultatibus cap.

Galen. lib.
 6. de simp.
 facult.

1. *Ad hunc itaque modum non tantum de Abro-
 tono, sed de alijs quoque omnibus, scriben-
 dum est, eas quidem facultates, quæ sunt in-
 calefaciendo, frigefaciendo, humectando, sic-
 candoque, ijs, quæ sæpè numero memoravimus,
 methodis reperientibus, quæ verò secundum totius
 substantiæ proprietatem, perficiuntur sola ex-
 perientia; & de his ostensum est, quod deletere-
 riæ sint, & deleteriæ alexiterem, & pur-
 ga-*

gatoria; nam has ex ratione invenire est impossibile. Hoc Galeno visum fuit de illo, quod ita clarum, & manifestum videtur Fratri Impugnatori: ò felix Impugnator! ò! ingenium elevatum, cui data est occultorum aliis, manifestissima, & comprehensiva cognitio!

Felix, qui potuit rerum cognoscere causas.

*Virg. lib. 3.
Georg.*

30. Ad ultimam consequentiam, quam infert: scilicet, ergo qualitates occultæ carent omni probabilitate, sicut tenebræ in conspectu lucis; sese offert dubitandum, quid est tenebras carere probabilitate in conspectu lucis? fortasse voluit dicere Fr. Impugnator, habere tantam contrarietatem; & incompatibilitatem, ut nequeant esse simul: cum ex Philosopho contraria sint, quæ ab eodem subiecto mutuo se expellunt, & maximè distant. Nam alioqui esset Impugnatoris deliramentum asserere non esse probabiles entitates tangibiles, quas nullus hucusque dixit esse probabiles, cum evidentes sensibus patefiant: nam probabile est opinativum cum formidine alterius partis, quod evidenti opponitur.

Aristo.

*Dominus
Tapio ubi
suprà.*

4. Pro-

§. 21. fol. 4.
Impugna-
toris.

4. Probare contendit Impugnator suam conclus. fol. 4. §. 21. Sic : tunc aliqua causa est manifesta, quando effectus sensibilis, & phisicus proportionatur cum causa, & non excedit virtutem causæ; sed effectus veneni, & aliarum, quæ dicuntur qualitates occultæ, non excedunt virtutem suæ causæ: ergo sunt manifestæ: maior est certa, & minor probatur; effectus productus ab arsenico est intensus calor, vt dictum est, & sic de opio producente intensam frigiditatem, & non excedit; quia arsenicus calidissimus est, & opium frigidissimum. Ita Impugnator.

31. Pro cuius probationis responsione, iterum admoneo, Fr. Impugnato-rem malè intellexisse, venena esse qualitates occultas, vt supra notavi: qui tanta pollet notitia, rerum que manifestatione, & claritate, sic hallucinatur? de hoc infra, cum definitionem veneni traditam ab Fr. Impugnatore attingam.

32. Ad probationem videtur distinguenda maior; tunc aliqua causa est manifesta, quando effectus sensibilis, & phisicus proportionatur cum causa, & non excedit virtutem causæ, quando talis effectus est tangibilis proportionatus, & cog-

cognoscibilis tam à priori, quam à posteriori, concedo maiorem; quando tantum est sensibilis effective, & à posteriori, nego maiorem; ob quod Phylosophus docet omnem nostram cognitionem, incipere à sensu. Et cum multoties incipiat à sensu, per effectum cognitum, sine cognitione causæ, inde est, &c. de productione autem intensi caloris ab arsenico, & frigiditatis intensæ, ab opio, nego suppositum; quia ab opio, & arsenico ut medicamentis, aut entibus potèntialibus dimanat à tota substantia qualitas deleteria, à qua modo occulto, & elevatori operantur talia entia, non vero perse, & immediate; qua modificatis multoties primis qualitatibus sine intensæ qualitatis productione, hoc evenire potest, ut constat in febre pestilenti, & maligna, quæ in omnium sententia per pestilentem, & malignam qualitatem in esse talis, constituitur; & cum in hac febre, & alijs, ut vitam deleat necessarium non foret intensissimum producere calorem, salvatur essentia malignitatis, & venenosæ productionis, sine productione intensæ qualitatis (ut iudicabat Impugnator.) Hæc doctrina est Galeni lib.

9. Methodi cap. 4. fol. 1215. *Quoniam autem, nec in hoc, neque in lotio, nec in ipsa caloris qualitate iudicium aliquod humorum putrescentium apparuit.* Tùm etiam lib. 3. de præfag. ex pulsibus cap. 3. §. *Sanè videtur, &c.*

33. Comprobat etiam meum assensum Avicena fen. 1. 4. tract. 4. cap. 2. de signis febris pestilentis : *Et quandoque est de febribus pestilentibus, in qua non percipit aeger, nec tangens propinquus multitudinem caloris; & non alteratur pulsus aliqua magna alteratione, & cum hoc ipsa est interficiens velociter, & hæsitant Medici in esse eius.* O mihi æstimanda magni Principis Verba, vt talem consequentiam inferre possim! ergò potest dari febris maligna, seu pestilens, in qua caloris qualitas non mutetur in esse qualitatis intensæ; nec pulsus; & quod hæc febris velociter interficiat: ergò finè productione intensioris caloris stat venenosa, & pestilens qualitas, quæ non petit producere talem calorem intensum, [vt de arsenico dicebat Fr. Impugnator; Et de opio producente intensam frigiditatem:] ergò invariato calore stat effectus veneni per suam occultam qualitatem modificantis calorem, eumque in
li nea

*Avicena.
fen. 1. 4.
tract. 4.
cap. 2.*

linea qualitatis relinquens in eadem intensi-
fione; licet variatum in esse instrumenti,
ut pote elicientem operationes viventi in-
compossibiles, & vitæ omnino destructi-
vas, quod non evenisset, si calor in linea
instrumenti non elevaretur, relicto que
in esse qualitatis in intensiione, qua gau-
debat in naturali statu. Si verò daretur
calor intensior, & adauctus pulsus mag-
na alteratione mutaretur, frequentiam
que celeritatem, & crebritatem poneret,
ut satisfaceret fini attemperationis à corde
exactæ, intensum illum calorem sufferre
nequeunte.

34. Recurrat ergo Impugnator sua
maxima claritate ad illa vltima verba Avi-
cenæ: *Et hæsitant Medici in esse eius.* Quod
alteris tribuit ansam dubitandi, & hæsi-
tandi, Impugnatori tam clarè manifesta-
tur, & ab ipso tanta luce percipitur? O
fælices ægrotantes, si à tanto viro, oc-
cultam nullam habenti, medicamina vobis ap-
plicentur!

5. Eandem conclusionem Impugna-
tor probare contendit; ita: *Causa, quæ
primariò est determinata ad unum, clarius cog-
noscitur per effectum, quam, quæ est indife-*

§. 22. fol. 4.
Impugna-
toris.

rens ad plura, sed calidum vel frigidum, sunt determinata ad vnum, quia sunt causae univocae: ergo per effectus clarius cognoscitur causa, scilicet arsenium, & opium, quae sunt venena: maior est certa, & minor etiam, nam causae equivocae, cum contineant plura virtualiter, effectus non assimilatur numquam suae causae, & per consequens intellectus numquam potest per effectum mensurare perfectè virtutem totalem causae equivocae: Hæc Fr. Impugnator dicto suo §. 22. fol. 4.

35. Prò responsione dico, quod quælibet causa cognoscitur clarè, aut à priori, aut à posteriori; ad probationem minoris, scilicet calorem esse causam univocam, distinguo, pro ut calor qualitas est nego minorem; pro ut est instrumentum elevatum à causa principali concedo minorem. Causa verò univoca, & assimilativa sibi effectus, est causa principalis; v. g. homo generans hominem medio calore, assimilatur sibi passum, quia utitur calore instrumentaliter efficienter attingente alterius hominis generationem; sed assimilatio reffunditur, in agens principale, vi cuius elevatus fuit calor accidentaliter assimilans in esse instrumenti; quod clarif-

risimè constat in sole, & hepate, ut sunt
 causæ æquivocæ; sol vnico calore virtua-
 liter que multiplici producit suos effectus,
 & tamen, cum causa æquivoca sit, calor
 non assimilat effectum, neque jecori eodē-
 que calore producenti omnes quatuor ho-
 mores specie distinctos, datur à calore assi-
 milatio: ergò calor, ut calor, nequit esse
 causa vnivoca assimilativa; sed respectu suæ
 causæ elevantis calorem in esse instrumen-
 ti, [cùm sermo sit de causa principali.]

36. Hoc iterum potest comprobari
 hoc modo: si calor ut calor esset causa
 assimilativa, & vnivoca, ut calor, vbi
 datur maior calor daretur maior assimi-
 latio; sed non ita: ergò, probatur minor; as-
 similatio debita enti naturali per nutritio-
 nem fit à calore; sed quando datur inten-
 sior calor datur minor naturalis assimi-
 latio naturalis in subiecto nutriendo: ut
 constat in febre hæctica; in qua datur in-
 tensior calor, & destruitur assimilationis
 finis ab isto calore, quia in esse instru-
 menti non proportionatur cum principio,
 aut agente ipsum calorem elevante, &
 proportionante; ut talis ponatur assimi-
 latio: ergò accidens v. g. calor, ut ca-
 lor

lor non est causa per se assimilativa, & univoca: sed illud utens tali calore ut in instrumento, ut effectum sibi assimilari clarè cognoscatur. Ideoque, ignis est assimilativus alterius ignis, quia ignis habet principaliorē virtutē elevandi suū calorem, ut ab ipso igne alter possit ignis produci, & assimilari.

§. 32. fol. 5.
Impugna-
toris.

Impugnator progreditur ultra fol. 5. §. 23. in quo ita scribit.

II. CONCLUSIO.

Tam venena, alexipharmaca, & medicamenta purgantia operantur manifestè, sive coagulando, sive rarefaciendo.

§. 25.
Impugna-
toris.

IN hac secunda conclusione aliqua notat, ut ostendat, se artis spargiricæ, sive separatoriæ, notitiam habere; Et asserit mixtum componi ex 5. scilicet: Spiritu, sale, terra, & aqua, & sulphure. Quæ quidem pro sua sententia principia inter se compaginata (ita ipse ait) tribuunt entiphysico esse naturale pro suis operationibus obeundis quod cōprobare sibi videtur, ex Hipocrate lib. de Veteri Medici-

nā per hæc verba : atque hæc quidem iusta,
ac iuxta se temperata, neque conspicua sunt,
neque hominem lædunt, ubi verò quid horum
secretum fuerit, atque ipsum in se ipso fuerit,
tunc est conspicuum hominem lædere.

37. Pro intelligentia eorum, quæ po-
nuntur, dicat, & ostendat mihi Fr. Im-
pugnator, (relicta arte separatoria in sua
probabilitate) si talia à se proposita nempe
spiritus, sal, terra, aqua & sulphur tri-
buunt en ti physico esse naturale prò suis
operationibus obeundis; ad quid forma
substantialis in subiecto? nam si, *Vnum Aristot.*
quodque operatur in quantum est in actu per for-
mam substantialem: ergo forma substan-
tialis est principium radicale omnium
operationum naturalium, licet alia
[dicta principia ab Impugnatore] se ha-
beant in linea principij materialis deter-
minantis formam prò tali, vel tali quali-
tatum productione; vt communiter dici-
tur in Doctrina Thomistica asserente
mixti formam esse indifferentem; indigè-
re que principio determinativo ipsius for-
mæ indifferentiam tollente; quod deter-
minativum constituitur (in hac nostra
sententia) ex partibus materialibus ele-
men-

mentalibus, ex quibus si detur excessus calidi elementi materiæ, datur excessus caloris producti, vt patet inhæctica, & alijs, in quibus ob excessum partium materialium, forma cogitur, & determinatur, vt qualitates tali determinativo correspondentes producat.

38. Hæc tamen productio non provenit à principio extrinseco determinate, sed, à principio intrinseco, nempe ab ipsa forma; materiale verò temperamentum, [ita dictum, vt distinguatur à qualitativo] solum se habet in linea principij determinativi, non verò principij effectivi, in quam sententiam incidit Fr. Impugnator §. 26. fol. 6. per hæc verba *in reeta permixtione, alter ab altero moderatur, vt ponatur debita consistentia, modus substantiæ, & temperamentum substantiale*: Et tandem ex Doctrina Thomæ Vvillis dicit: *ex quibus resultat debita textura, & configuratio pro operationibus ipsi debitis*. Ergò constituunt hæc substantiæ à Fr. Impugnatore assignatæ temperamentum substantiale pro operationibus, non eliciendis à temperamento, seu configuratione, sed à forma substantiali, quæ in mixto est principium radi-

radicale omnium operationum. Hoc in Gymnasio didici; hoc in codicibus scriptum habeo: cum alijs vocibus utaris, quid novi mihi demonstras Frater Impugnator?

Ulteriùs intendit Fr. Impugnator suam probare conclusionem §. 27. fol. 6. auctoritate eadem, (qua ego meam conclusionem in primo tractatu, fulcire sattagebam) Angelici mei Præceptoris opusculo 34. *De occultis operationibus naturæ* hæc sunt verba Sancti Doctoris: *Et quod quædam medicine quosdam determinatos humores purgent, & à determinatis corporis partibus oportet igitur tales actiones in altiora principia reducere.*

§. 27. fol. 9.
Impugnatoris.

39. Pro huius Textus explicatione §. 27. sic ait Fr. Impugnator infero 2. ex hac auctoritate, esse duplex principium, aliud altioris ordinis, aliud inferioris ordinis: inferioris ordinis sunt accidentia activa terminantia motum ad quantitatem, qualitatem, & ubi: altioris ordinis principia sunt, quæ propter suam potentem auctoritatem substantialem, terminant, seu producant mirabiles effectus, qui nequeunt provenire ab accidentibus, ut clarè testatur

tatur ab Hipocrate lib. de Veteri Medici-
na : Non enim calidum est, quod magnam
vim habet; sed acerbum ipsum, & fluidum,
& alia, quæ à me rellata sunt; tunc in homi-
ne tunc extra hominem. Et infrà eodem
lib. Hip. ait : fortissimum est inter dulcia
dulcissimum; inter amara amarissimum, inter
acida, acidissimum.

Ex quibus verbis deducit Fr. Impugna-
tor hæc esse principia altiora, quæ ab
Ang. meo Præcept. explicantur; illique
non fuisse occulta (vt credo) & postea ita
dicit; videatur Ang. Doct. 3. metheor.
tract. 3. cap. 1. lect. 9.

40. Antequam respondeam huic suæ
probationi, admoneo Fr. Impugnatorem,
ne Sanctorum Doctorum auctoritates,
nec illarum verba pervertere audeat; &
præcipuè quando sensus verborum muta-
tur; Angelicus enim Præceptor dicit : In
altiora principia reducere. Et Frater Impug-
nator ponit, per altiora principia reducere.
Et cum ly per explicet medium per quod,
v. g. Pompeius Frumentum omne per equites
comportaverat. Non potest explicare ter-
minum ad quem. Vt illud Ecclesiæ : De-
ducant te Angeli in Civitatem Sanctam Hye-
rusa-

*Sensus Ana-
gogicus. Sac.
Script.*

rusalem. Nempè in æternam gloriam, in Patriam veram rationalis creaturæ, tamquam ad terminum ad quem vel in quem.

41. Legaliter ergò (vt debet) prollata, N. Ang. Præcept. authoritate ex opusculo 34. *de occultis operationibus naturæ; ad S. Thomas quemdam M. litem.* fol. mihi 284 infine: *Opusc. 34.* voco Impugnatorem, vt patefaciat sua præsumpta claritate, quid manifestum dicat Angelicus Præceptor illis verbis sui tituli; *De occultis operationibus naturæ*? Si verò Doctor Angelicus, sua ab Spiritu Sancto scientia communicata tales operationes occultas vocat; quid faciam ego miser Peccator, quem plurima, præ cognitionis exiguitate, & notitiæ obscuritate, subterfugiunt? Angelicus Doctor tales operationes occultas vocat, quo ad nos, & ex ipso didici (cuius opera adhuc mecum retineo) improbabilem dicis meam opinionem, in me inueheris, con vitijs que presequeris, vt ea nil utilitatis Scholasticis sim allaturus, sed ex ea lux cum tenebris misceatur, & claritas cum obscuritate confundatur? quia o occultas voco tales naturæ

operationes, & ex hoc dicis, me cum alijs fuisse ignorantia oppræssum? Angelice mi Pater, obmutescere fac calumniatorem tuo titulo. *De occultis operationibus naturæ.*

*S. Thomas
Opusc. 34.
de occultis
oper. nat.*

42. Ex quo Opusculi titulo, & Doctrina in eo contenta desumpsi respon- sionem, per ipsius Ang. Doctoris verba, quæ eodem Opusculo ita prosequuntur: *Quæ cumque igitur actiones, & motus elemen- tatorum corporum sunt secundum virtutem, & proprietatem elementorum, ex quibus talia cor- pora componuntur; tales autem actiones, & motus, habent manifestam originem, de qua nulla emergit dubitatio. Ex quo infero: er- gò præter has operationes quæ manifestam habent originem, dantur aliæ in hoc Opusculo, quarum manifesta non sit ori- go: ergò talis origo erit occulta; ergò non est mea sententia improbabilis, ut censet libenter Fr. Impugnator.*

*Ang. Doct.
ubi supra.*

43. Prosequitur Ang. Doctor, Sic: *Sunt autem quedam operationes talium corpo- rum, quæ à virtutibus elementorum causari non possunt; puta, quod magnes atrahit fer- rum, & quod quedam medicinae quosdam de- terminatos humores purgant, & à determina- tis*

tis corporis partibus, oportet igitur tales actiones in altiora principia reducere. Hæc sunt verba, quæ ut meam fulcirem conclusionem in primo meo tractatu apposui; & sententiam hisce verbis munitam, vocat Fr. Impugnator improbabilem, & alijs convitijs exornat, ut constat in sua prælocutione Lectori.

Prosequitur Baccalaurus D. Michael Melero ubi suprâ §. 27. Infero secundo ex hac posita authoritate, duplex esse principium. Aliud inferioris ordinis; aliud superioris ordinis; inferioris ordinis sunt accidentia activa terminantia motum, &c. (Lege supra §. 27. Impugnatoris.) Subdit que Melero post hæc exclamans post principia allata, nempe; Fortissimum est inter dulcia dulcissimum, & inter amara amarissimum, & inter acida acidissimum; & in omnibus rebus vigor ipse ad summum; hæc enim, & in homine inesse viderunt, & hominem ledere; Hip. lib. de Veteri Medicina fol. 12. (ita Melero) qui sic exclamat: Hæc sunt principia altiora, hæc sunt, quæ explicantur ab Ang. Doctore, quia cognovit media, quibus conficiuntur metalla, quæ assignantur ut septem, & primum est aurum: ergo si Ang. Præceptor cognovit

§. 27.
Impugnat.

novit hæc altiora principia , Angelico Doctore non fuerunt occultæ qualitates Videatur loco iam citato 3. Metheor. tract. 3. cap. 1. lect 9.

Iterum subdit Fr. Impugnator §. 28.

§. 28.
Impugna-
toris.

Si dicas quod hæc principia altiora assignata, sunt qualitates secundæ, quia qualitates secundæ non sunt occultæ, habeo intentum. Hucusque Melero.

44. O ! quam facilè sibi suadet habere intentum ! audiat nunc : in primis dico hæc altiora principia non esse secundas qualitates, nec esse interdulcia, dulcissima, & inter amara, amarissima, &c. Ob quod principia superiora à Sanct. Thoma allata, audiat, & videbit non esse illa, quæ sibi facilè persuadere non dubitat. Ang. Doctor eodem Opusculo 34.

Ang. Doct.
Opusc. 34.
dicto.

Sic ait : Est autem considerandum, quod aliquod agens inferius secundum superioris agentis virtutem dupliciter agit, vel movetur ; vno modo in quantum actio procedit ab eo secundum formam, vel virtutem sibi impræssam à superiori agenti, sicut Luna illuminata per lumen à sole receptum : alio modo agit per solam virtutem superioris agentis, nulla forma recepta, ad agendum, sed per solum motum à superiori agente movetur. Et infra subdit. Superiora etiam

etiam agentia, quæ naturam elementarum, & elementorum excedunt, sunt non solum corpora cælestia, sed etiam superiores substantiæ separate.

45. Ex quibus verbis sic insurgo: ergo principia altiora, in quæ tales operationes suprâ dictæ, [nempe attractio ferri à magnete, & quod medicinæ atrahant determinatos humores à determinatis corporis partibus,] non sunt ex mente Sancti Thomæ *Acidissimum, dulcissimum, amarissimum*, vt Fr. Impugnator libenter voluit à S. Doct. dici talia principia superiora; sed sunt virtutes astrorum, in quantum actio procedit ab eo principio secundum formam, vel virtutem sibi impræssam à superiori agente: hæc sunt altiora principia à meo Angelico Præceptore assignata; & cum eorum operationes elevent agentia inferiora per virtutem ipsius agentis superioris, inde est, quod virtus, sive qualitas productiva efficienter proximè, non sit aliqua cognita, & evidens virtus, seu qualitas; & ideo articulus Sancti in suo titulo facit iterum te obmutescere. *De occultis operationibus naturæ.* Hæc sunt principia altiora, non verò, quæ,

quæ, ita liberè ab ipso Impugnatore menti Ang. Præceptoris adaptantur.

Uterius idem Fr. Impugnator eodem §. 28. ita : Si dicas, quod Angelicus Præceptor intellexit per altiora principia influentiam planetarum, ut constat ex 3. metheor. tract.

§. 28.
Impugna-
toris fol. 6.

3. cap. iam citato; & hic influxus est occultus; dico, quod occultum sumitur pro opinativo, quatenus modus communicandi suos effluvia ab astris non est evidens; cæterum tam venena, quàm alexi pharmaca, & medicamenta purgantia, & reliqua, quæ denominantur occulta, possit in his inferioribus cognoscuntur clarè, & distinctè. Hæc D. Michael Mello.

46. Huic argumento videtur ita posse responderi, primo, quod per altiora principia, utique, dico debere ex mente Ang. Doctoris nostri colligi, esse virtutes planetarum; neque verò ut taliter intelligatur, est necesse recurrere ad lib. 3. Metheor. tract. 3. cum in eodem Opusculo 34. suprârellato sit sufficiens Doctrina. Ad expositionem de opinativo, & occulto prò eodem intellectis; dico, quod est etiam liber admodum talis modus dicendi, cum ex littera Sancti Doctoris explicatum sit, quid sit intelligendum

dum per *ly altiora principia*; & cum non constet talis explicatio in littera Sancti, nullo modo adhærere decrevi dictis Fratris Impugnatoris; sed potius sententiam S. Doctoris firmiter amplecti: ad illud quod supra dicit, nempe: *Si dicas quod altiora principia hæc sunt secundæ qualitates*, Respondeo; *quod habeo intentum* (ait Melero.) Sed ego respondeo; quod si ille responderet talia altiora principia esse qualitates secundas; mihi, nec per somnium tale deliramentum in mentem venit; ex quo sibi suadebat, quod respondere poteram altiora principia esse qualitates secundas, si verò primis ut activis hoc non concedo, quomodo secundis concedere, sibi videbatur? nec credere poterò talem nugacitatem ab aliquo responderi posse, cum in sententia omnium secundæ qualitates operativæ, non sint: & idem asserit Fr. Impugnator; quem rogo memorari huius Doctrinæ dicendi modum quia sibi opus est; ut infra videbit.

Amplius volens suam stabilire conclusionem fol. 7. §. 29. Frater Impugnator apponit quadruplex experimentum: *Primam aquæ fortis, quæ componitur ex acidissi-*

§. 7. fol. 29.
Impugnatoris.

mis sulphureis, quæ applicata argento, dissolvitur, & liquidum reddit, & dicit, hoc evenire per motum rarefactionis, intrusa substantia acida in porositatibus argenti. Secundum experimentum est de sanguine coagulato in vase, qui dissolvitur sale armoniaco, vel communi: ergo venena [ait] clarè operantur dissolvendo.

Tertium adducit experimentum lactis, quod & si sit recenter mulctum, si misceatur ei Spiritus nitri, vel coaguli, condensatur, & si coagulum, vel nitrum, sint actu calida. Quartum experimentum est opij supra citati, ubi ponit, ex Avicen. supra citat. asserente ingrosare sanguinem; ex quibus infert: ergo fatendum est venena clarè operari, sive dissolvendo, sive coagulando, &c. (Et prosequitur) alexiplarmaca, cum contrariantur talibus venenis, quidquid de istis dicitur nocendo, intelligitur de illis auxiliando; Hæc Dominus Melero.

Prosequitur tamen in §. 31. sic: & obiter dicimus, quod medicamenta purgantia, quasi omnia operantur dissolvendo, quia inferè omnibus medicamentis purgantibus, prædominatur acidum dissolvens; & simul irritando, [apponit que diversa medicamenta determinatos humores, & à determinatis partibus purgantia. Hucusque Impugnator.]

47. Suppono talia experimenta; ad-
quæ mihi visum est respondere, talia en-
tia habere, vel adquirere ratione dispo-
sitionum ab arte positarum, formam exi-
gentem talem productionem, ratione ali-
cuius virtutis à cælestibus corporibus tali
formæ communicatæ, vt possit talem coa-
gulationem, sive rarefactionem, tam
magnam producere, quod ab alijs enti-
tatibus, seu mixtis gaudentibus primis,
& secundis qualitatibus à prædominio ta-
les effectus in tali intensiōe causari ne-
quirent; quod idem contigit in alexip-
harmacis, & antigalicis, ratione suæ pro-
prietatis, & occultæ virtutis nobis à prio-
ri non cognitæ; & sicut Impugnatori li-
bet, illum modum dicendi sequi, mihi
libet similiter, istum, vt probabiliorem,
non respuere.

48. Ad Uerba Avic. asserentis, ve-
nena alia coagulare, aliaque dissolvere,
respondeo; hunc esse effectum secunda-
rium operationis inductæ à qualitate oc-
cultâ operativa in veneno existente, quia
raritas, densitas, & aliæ qualitates huius-
modi, sunt secundæ qualitates sequutæ ad
primas: qua ergò ratione veneni forma

ponat, talem alterationem, vt sequatur tanta raritas, aut densitas, vel à qua manifesta qualitate producat, non est admodum facilè assignari; cum manifestis entitatibus, licet à prædominio calidis, aut frigidis, talis mirabilis effectus non correfpondeat, facilè enim dicitur, venena alia coagulare, alia que diffolvere, quo ergò pacto hæc magna diffolutio, aut coagulatio efficiatur; hoc opus, hic labor. Virg. 3. Æneid.

Virg. 3.
Æneid.

*Tros Anchisiade facilis descensus Averni;
Noctes atque dies patet atri jjanua Ditis;
Sed revocare gradum superasque evadere ad auras
Hoc opus; hic labor est.*

49. O quam facilè tibi paràs iter in rebus naturæ altrussissimis inquirendis; artis que Chymiaè principijs initeris, ac si nulla in talibus operationibus esset difficultas; magna quidem est, & quamvis multo tempore talibus operationibus laboretur, eius tamen perfecta cognitio naturale lumen subterfugit; nec mea sunt verba.

50. Audipræcor Sanct. Alb. Magn.
An-

Angel. Doct. nost. Magist. & omnium *S. Albert.*
 disciplinarum apice à Deo elevatum, qui *Mag. tom.*
 sic fatur 3. lib. cui titulus est de Alchymia *21. lib. de*
Alchymia.

tom. 21. in præfatione : Tamen persevera-
 vi studendo, meditando, laborando, in ope-
 ribus eiusdem, quo usque, quod quærebam
 inveni, non ex mea scientia, sed Spiritu Sanc-
 ti gratia; unde cum sciperem, & intelligerem,
 quod naturam superaret, diligentius vigilare
 cepi in decoctionibus, & sublimationibus, &
 solutionibus, &c. Ergo si Sanct. Alb. Mag.
 indignisse fatetur, scientia supernaturali
 ab Spiritu Sancto communicata, ut sciret
 multa huius artis, quæ naturam eius su-
 perabant : ergo aliqua sunt, quæ natu-
 ram superent, & nequeant cognosci à
 priori, sed per suos effectus; ex cuius
 Sanct. Doct. Doctrina satis constat non
 esse ita certas dissolutiones, condensatio-
 nes, coagulationes, ut credit sibi Im-
 pugnator; multæ enim nos fallere pos-
 sunt, ex his operationibus; ideoque non
 debemus illis ita firmiter adhærere, sed
 remanere cum formidine alterius partis,
 ut ad summum probabiles sint tales ope-
 rationes existimandæ.

51. Ut Impugnator credat harum
 ope-

operationum in securitati, audiat Sanct. Albert. Mag. vbi sup. tit. sequēt. De huius artis diversis erroribus. Ecce verba: Nunc autem qualiter ad tanti operis laborem accedere de beatis, in hoc meo Opusculo brebiter, & simpliciter vos informabo; ostendam tandem vobis primo omnes deviationes, & errores, & offendicula huius artis, in quibus multi, & ferè omnes errant; vidi enim quosdam, qui cum magna diligentia quasdam sublimationes faciebant, & ulterius procedere non valebant, quia fundamentum non habebant: Vidi & alios bonum principium habentes, sed propter nimiam potationem, & alias vanitates opus facere non valebant. [Et sic sequitur de quasi innumeris huius artis erroribus;] ex qua doctrina infero: ergo si ita difficiles sunt istæ Alchymix operationes, (& similiter de Chymia est:) ergo effectus producti, vel producendi medijs illis sunt maximè fallaces; & propter hoc, istius artis operationibus non tanta fides adhibenda est, ac si essent evidentiæ principia, quæ operarentur clarè, & manifestè; ex quibus rationibus appono versus eosdem, quos posuit Sanct. Albert. Magn. Vbi supra.

*Cum labor in damno est, crescit mortales egestas;
 Multa licet sapias re sine, nullus eris.*

52. Si vero medicamenta purgantia operantur dissolvendo respondeat frater Impugnator huic obiectioni : Pharmacum solutivum non operatur dissolvendo manifestè ; ergò alio modo operatur. Probatur antecedens Pharmacum solutivum est agens necessarium necessario operans, oblato impedimento, tam ex parte agentis, quam ex parte passi ; sed his positis circumstantijs, pharmacum solutivum non operatur dissolvendo : ergò, &c. Probatur minor si operaretur dissolvendo, ut agens naturale necessarium, applicatum, & non impeditum debebat operari in passum immediatè sibi applicatum, (quod est de ratione agentis necessarii) sed ita non operatur : ergò, &c. Probo minorem ; dantur plura pharmaca solutiva attrahentia determinatos humores, & ab diversis, & distantibus corporis partibus, sed hæc non dissolvunt, nec attrahunt humores immediatè applicatos, sed à se remotos : ergò pharmaca non operantur manifestè dissolvendo : ergò operantur diverso modo
 per

per virtutem occultam, in altiora principia reducendam. Maior est Divi Thomæ, autoritate suprâ allata ex Opus. 34. De occultis operat. nature. Eandemque Doctrinam apposuit Impugnator in suo §. 31. Vbi assignat aliqua medicamenta determinatos humores, à determinatis partibus corporis, purgantia. Minor etiam est Doctrina Angel. Doct. quem in hac parte sequitur Impugnator, consequentia autem infertur: ergò habeo intentum; vel redde syllogismi defectum.

Nititur autem Frater Impugnator suam Doctrinam suadere ex Hyp. lib. de Veter. Medicina ubi reffert, Principia dulcia, amara, accuta, & acida magnam vim habere ad operandum, ex quo sibi libuit aserere esse principia superioris ordinis; quod iam esse falsum suprâ diximus, ex autoritate Divi Thomæ talia explicantis superiora principia.

53. Verum enim verò, & si hæc Doctrina Hyp. lib. de Vet. Med. talia afferat, non autem intelligenda sunt principia superiora; cum prius alijs nominibus lib. de Natura Humana fol. 31. Eadem proferat de humoribus, qui ut principia

*Hypoc. lib.
de Vet. Med.
& lib. de
Nat. Hum.
fol. 31.*

cipia superiora , intelligendi non sunt :
 ecce Principis verba : At verò corpus homi-
 nis habet in se ipso sanguinem , & pituitam , &
 duplicem bilem , flavam , videlicet & nigram ;
 atque sunt ipsi corporis natura ; & per hæc
 Ægrotat , & Sanus est. Sanus equidem ma-
 ximè est vbi temperamentum in se habuerint
 moderatum , tum facultate , tum copia , &
 vbi maximè fuerint permixta : Ægrotat au-
 tem , cum horum quid minus , aut ampliùs
 fuerit , aut separatur in corpore , & non fue-
 rit reliquis omnibus contemperatum , necesse est
 enim , cum quid horum secretum fuerit , non
 solum illum locum , Undè secessit , morbidum
 fieri , sed etiam eum , in quo stat , & in quem
 propter nimiam copiam diffusum est , dolore , ac
 morbo vexari. Hæc Hypocrates.

54. Videat ergò Principis Senio-
 ris Verba Frater Impugnator , attendat
 sedulò , manifestèque conspiciet , Hyp.
 idem sentire , aut explicare de illis princi-
 piis ab Impugnatore , superioribus intel-
 lectis , quam de humoribus , in quibus
 dantur ; falsum , amarum , dulce , acer-
 bum , ponticum , & alia multa , quæ ac
 si essent iam oblibioni tradita videtur
 Impugnatori suscitavisse ; dum dicit hæc

Hyp. lib. de Vet. Med. fol. 12. Sed rogo-
 te, ostendas in his, quid novitatis afferas,
 quæ lib. de Nat. Hum. ab ipso Hyp. iam
 dicta remanserunt eijſdem ferè Uerbis:
 ergó ſi per te, acidum, amarum, dulce,
 acerbum in ſe benè permixta fuerint, &
 temperata, dabitur ſanitas, è contra,
 morbus; idem fateor, ſi ſanguis dulcis,
 ſi bilis amara, ſi melancholia acerbæ, &c.
 eodem modo ſe habuerint, & benè per-
 mixta fuerint, dabitur ſanitas, è contra
 veró, morbus, ſinè eo, quod afferantur
 vt ſuperiora principia; *Atque per hæc*
Ægrotat, & Sanus eſt. Vt dicit Hypocra-
 tes; ecce ſinè illis verborum ambagibus,
 dātur humores gaudentes talibus qualita-
 tibus aſſignatis, & à te, vt principia ſu-
 periora apponuntur, (ac ſi eſſet aliquid
 nunquam auditum) ecce demonſtravi tibi
 Doctrinam, quam multi tecum ſuperio-
 rē eſſe cenſent, (*& de canto de Organo*) nobis
 eſt ita clara, (*vt de canto llano.*)

55. Supra Verò cum dixerim princi-
 pia ab Impugnatore, ſuperioris ordinis exiſ-
 timata, ſe habere in genere cauſæ mate-
 rialis, & ſubſtantialis temperamenti de-
 terminantis formam ad operationes eli-
 cien-

ciendas; restat hoc assumptum probare,
 quod facio auctoritate Avicennæ lib. 1. fen- *Avic. lib. 1.*
 1. doct. 4. cap. 4 de qualitate generatio- *fen. 1. Doct.*
 nis humorum fol. mihi. 29. *4 cap. 4.* Efficiens verò

cholerae rubrae causa est igneus calor superfluus,
 & propriè in hepate, & eius causa materialis
 est, quod de nutrientibus est subtile, calidum,
 dulce, & vinctuosum, & accutum, &c. Et
 infra explicans generationem melanco-
 liae, ait: Et eius causa materialis, est, quod,
 de nutrientibus est vehementer grossum, pauca
 humiditatis, & eorum calidum est fortius in
 isto. Vnde rogo intulerit Frater Impug-

56. Cum verò tales entitates sint qua-
 litates secundæ secutæ ad formam mixti,
 (cuius proprietates, accidentales sunt) ut-
 potè constituentes tertium genus divisio-
 nis accidentalis (quod in Dialectica doce-
 tur) nempe subiecti in accidentia; acci-
 dentis in subiectum; & accidentis in acci-
 dens, ut album, aliud dulce, & aliud
 amarum, & aliud salsum, & aliud acu-
 tum, &c. Ex quo infero, talia non solum
 non esse principia activa superioris Ordi-
 nis, sed nullo modo esse operativa, cum
 se habeant in genere causæ materialis, cui

omnis denegatur operatio (vt infrà probabo contra Fratrem Impugnatorem.)

*Hypocrat.
lib. de Nat.
Hum.*

57. Quod autem ex Hypocratis verbis, loco suprà citato, lib. de Natura Humana, infertur, est, quod si detur temperamentum in substantijs, quarum istæ secundæ qualitates sunt coevæ, constituunt que in genere materialis causæ temperamentum substantiale [sufficiens, vt forma determinetur] benè sint temperatæ, & refrenatæ, datur sanitas, è contra verò, morbus sequeretur, quod, & nos libenter clarè, & manifestè fatemur, quia si bilis v. g. redundat extrà exigentiam naturalem, datur istius humoris redundantia, & à cæteris humoribus separatio, qua constituitur humor chachochymus; si verò omnes æqualiter augeantur pletora, aut Syndrome reperitur, cum quibus stare nequit sanitas, quæ, contemperantiam, proportionem, & iustitiam æconomiam omnium in humano corpore requirit, vt omnibus manifestum est.

Claudit Impugnator secundam suam Conclusionem his verbis: *Et hoc sufficiat, pro intelligentia aũthoritatis citatæ in principi-*

pio secundæ Conclusionis Ang. mei Doct. & de
his latius agemus, si opus fuerit.

Fol. verò 8. §. 32. Frater Impugnator
sic scribit :

III. CONCLUSIO.

(Tam venena, quam alexi pharmaca
operantur à tota substantia clarè,
& non occulte.

Suppono (ait) cum Hypocrate lib. de Veteri Fol. 8. § 32.
Medicina fol. mihi 12. esse in homine, dul- Impugnat.
ce, acidum, salssum, amarum, acerbum,
aliàs que substantias componentes, hæc, si in-
ter se sint temperata causant sanitatem; si verò
recedant ab isto statu, constituunt hominem
morbosum, &c. (Et postea adducit eadem
verba, quæ suprâ.)

§ 8. Cui respondeo eadem Doctrina,
quam antea adducebam ex Hypocrat. lib.
de Natura Humana in quo Princeps pro-
ponit idem de humoribus, tam in statu
naturali, quam in statu præter naturali,
in quibus dantur distinctæ qualitates se-
cundæ, nempe, raritas, densitas, accui-
tas, &c. Quas probavi esse de materiali
ref-

*Hip. lib. de
Nat. Hum.*

54.
respectu operationum eliciendarum, ut
cum Avicena, supra.

Probare intendit hanc tertiam Conclusionem autoritate Galen. lib. 5. de facult. medic. (in proemio, quod non posuit.) *Medicamenta alterare nata esse, aut una quapiam qualitate &c. Aut tota sui substantia.* Simili modo (prosequitur Impugnator) Avicenæ autoritate allata pro prima Conclusionem: *Et si non appareant nisi casus virtutis, & sudor frigidus, & Syncopis, tunc est de venenis, quæ contraria sunt homini cum tota substantia.* Hæc Impugnator fol. 8. §. 33.

59. Ex hac duplici autoritate infero contra Fratrem Impugnatorem, læsionem provenire à venenis, ut operantibus à tota substantia, media aliqua qualitate delecteria superioris ordinis ad elementales, quæ quidem occulta qualitas est, non verò clara, & manifesta, (ut Impugnatori placuit) propter quod explico, & dico; quod operari à tota substantia est effectum producere, non media aliqua prima qualitate, aut secunda elementalī, effectivè instrumentaliter concurrente, sed à substantiali principio tali, aut formali,
tali,

tali prædito, vt talis operationis modus, & id, medio quo effectus attingitur, nobis non patefiat.

60. Hæc est communissima Doctrina, (quam refutandam) adducit Doct. *D. Pet. Michael de Heredia, de febre punctulari, quest. 2. §. Quid senserint recentiores;* Ubi in hac Doctrina cum loquatur pro mea opinione ita: *Et cum tale principium operativum suum accidens determinatam formam sequens, à qua dimanat, seu determinatum ens substantiale; inde operatio à tota substantia dicitur, quia forma substantia rei est, multo magis compositum; vt sit propriè loquendo, operatio quedam specifica à determinata substantia, seu determinato ente promanans.* Videatur Gal. lib. 5. simpl. ergo operari à tota substantia non est, esse substantiam per se operativam (vt placuit Impugnatori, cuius sententia infra Impugnabitur.)

61. Quæ Doctrina constat ex eodem Galeno, & Avicena (quos sequitur Doct. *Andr. Laguna fol. 574.*) distinguentibus inter alia venena, quæ elevato calore, vel frigore, effectus venenosos produ-
cunt, media virtute occulta elevante calorem moderatum v. g. aut intensum, ipsum

*Ita Arnald.
de Villanova
cap. 18.
de comple-
xion. quod
est medicina
tantum.
Ubi idē asse-
rit.*

sum que modificando ad effectus poten-
tiores : ergo ex Galeno, & Avicenna
constat, aliqua venena operari à tota sub-
stantia (hoc est à tota substantia radicali-
ter includente altioris, & superioris ordi-
nis virtutem huius effectus), & non per
manifestas qualitates elementales, vel
tota substantia operante, (vt fallitur Im-
pugnator.)

*Gal. lib. 6.
de simplic.
med. fac.
cap. 1.*

62. Si autem hæc Doctrina Galeni,
& aliorum Principum à ratione esse alie-
na Impugnatori videatur, audiat ipsum
Galen. secundó lib. 6. de Simpl. Medicam.
facult. cap. 1. his verbis : Ad hunc ita que
modum, non tantum de abrotono, sed de alijs
quoque omnibus scribendum, est, eas quidem
facultates, quæ sunt in calefaciendo, frige fa-
ciendo, humectando, sicando quæ ijs, quæ se-
pè numero memorabimus, methodis reperienti-
bus; quæ verò secundum totius substantiæ pro-
prietatem perficiuntur, sola experientia, & de
his ostenssum est, quod deleteriæ sint, & de-
leteriarum alexitereæ, & purgatorie; nam
has ex ratione invenire est impossibile.

63. O felix Impugnator ! quid ma-
vis ? si quod Galeno Principi, tot que
sæculis celebrato Philosopho doctissimo,
im-

impossibile est cognosci ; ita tibi est clarum , & manifestum , vt dicas in prælocutione , te hanc materiam omni caligine , & obscuritate spoliaturum , & veritatem detecturum ; Ex hac , & alijs authoritatibus infra ponendis convictus , non eructabit tantam claritatem [quam non adstruit] & iudico , quod Dominus Baccalaurus , & Medicus approbatus , quia sapiens mutabit consilium ; quod erit in eius maximam utilitatem , verba sunt ipsius §. 58. ex sacra pagina : *Et tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Luc. Cap. 22.*

Progreditur ultra Impugnator fol. 8. §. 34. suadens sibi , quod operari á tota substantia , est omnem substantialem entitatem repertam in aliquo mixto elicere talem operationem effectivè in dependenter ab elementalibus qualitatibus ; qui modus intelligendi remanet Impugnatus in doct. Galeni , cum fateatur ipse Galenus , per principia clara , & manifesta talem operationem inferre , esse impossibile , sed tantum ab experientia.

63. Proponere placet definitiones veneni , quas ex proprio Marte apponit Fr. Impugnator ; sic que in dicto §. 34. prosequitur :

Ex his authoritatibus iam poterit formari deffinitio veneni, & est substantia maximè potens dissolvere mixtum viventem, seu eum coagulare, (ita ille) supra virtutem accidentium.

Alexipharmacum [prosequitur] est substantia maximè potens impediendi coagulationem, vel dissolutionem supra virtutem accidentium. Ecce iam (inquit) non carent essentiâ cognita tam venena, quam alexipharmaca, quæ quidem acomodentur proprijs nominibus, & vocibus, ut non sint occultæ, ut Author male intendit. Hæc Impugnator.

65. Placuit sibi diffinitionem hanc pro venenis, & alexipharmacis adstruere, cum se Doctrinam Spagyricam scire, conetur patefacere; reliquit quæ deffinitiones à Galeno, & alijs doctissimis Viris huius facultatis; & novas ex sua mente adaptare contendit.

Nè transgrediaris terminos, quos posuerunt Patres tui, &c.

Gal. lib. 3. de
temp. cap. 4.

69. Non ne Frater Impugnator mala est, & inassequibilis deffinitio Galeni lib. 3. de temp. cap. 4. ubi deffiniens venenum à tota substantia, hæc verba protulit:

Quod

Quod nulla substantie sue mutata parte, sed tota integrè servata, corpus afficit, & animalis naturam corrumpit.

67. Dicat mihi nunc Frater Impugnator, & asserat, vbi nam audivit, aut legit in meo tractatu de occultis qualitatibus, me intendere venena, & alexipharmaca carere essentia cognita? non solùm dicta, sed nondum dicenda Impugnare contendis? tanto igitur vales ingenij acumine?

Quæ fieri nequeunt prorsus tentare recuses: Ingenij debes pondus habere tui.

68. Dum tentas Impugnare nondum à me dicta vel somniata, aliquam Doctrinam afferentem scholasticis aliquid utilitatis ostendis? certè non; si ergò in tractatu meo in examen vocavi aliquorum mixtorum, vel entitatum effectus, & operationes elicitas vi alicuius qualitatis occultæ, & virtute superioris ordinis, [vt infrà supposui,] quid? cum supponam alexipharmaca, venena, & alia similia entia esse perfectè constituta, tam phisicè, quam methaphisicè, hoc est, per genus,

& differentiam, & per materiam, & formam substantialem; & quaestio praecipua in meo tractatu inquit de qualitate concurrente supra virtutem qualitatum elementalium, & in quod principium operatio ita ellicita debeat reduci, & cui attribui: nec me latet, multis ab hinc annis, communiter dici in Philosophia, quod *Actiones sunt suppositorum*; Quae supposita scio utique, esse entia completa, & perfecta; sed tamen eorum operationes, & effectus, & modus operandi, vel effectum attingendi, non omnibus eodem modo habentur; & ratio est, quia in talibus mixtis, & suppositis dantur distinctae, formae, distinctas proprietates adproducendum requirentes; ex quo fallitur Impugnator manifestè, cum asserat, me nominasse qualitates occultas, ipsa venena, & alexipharmaca (in quibus occultae reperiuntur virtutes,) si ergo fallitur Impugnator, quare contumeliosa illa verba in me protulit; *Vt malè intendit Auctor.* Pessimè ipse intendit, cum falsa de me proferat.

99. Sed ne ultra procedamus: Frater Impugnator, faciamus bonam farinam;

nam; ne tot fermentis ipsa tōta massa
 corrumpatur: Quomodo in Doctrina
 nostri Angelici Præceptoris has substan-
 tias constitutas perfectè, se ipsis, & su-
 prà accidentium virtutem, operationes
 valebunt efficere, effectus que produce-
 re, nisi immediatè, quod in Thomistica
 Doctrina adeò repugnat, vt à nullo sec-
 ratore istius opinionis hucusque tale dic-
 tum fuerit? fortassis tibi est addicendum,
 & faciendum, quod tibi libet facultas?
 hoc ne modo profers? Detegam veritatem,
 eam que omni obscuritate spoliabo? Ne ve-
 rò censeas in his Neothericorum opinio-
 nibus te ita esse securum; cum eorum, &
 nostra cognitio adeò limitata sit, vt

In manibus, quæ sunt, hæc nos vix scire putandū,

70. Ob quod Peripatheticorum Prin-
 ceps Philosophorum Arist. illa commu- *Aristot.*
 nissima protulit verba: Sicut oculi noc-
 tue ad lumen solis, ita intellectus noster ad ma-
 nifestissimam naturam. Si ergò hoc modo ad
 naturam manifestissimam nostra versatur cog-
 nitio, quo modo ad abstrusissima, in-
 perceptibilia, & occulta? quæ tam fa-
 cili-

cilima Impugnatori videntur , vt toto tractatu suo intendit suadere [quod non facit] sed apparentibus , vel suo modo probabilibus Doctrinis , tanquam evidentiis contentus est.

71. Sed dato , & non concesso, quod venenum esset substantia maximè potens dissolvere , vel coagulare , restat , vt assignet , a quonam principio proveniat talis potentia , ita activa in tam exigua quantitate , & portione ? (quæ virtus principij , est accidens realiter distinctum à substantia :) ergò non est ipsa , substantia immediatè supra virtutem accidentium , quæ coagulare , aut dissolvere potest.

72. Si verò respondeat, (vt debebat) substantiam radicaliter tantum dissolvere , aut coagulare , medijs potentis , & accidentibus , habeo intentum : Si verò dicat suprà virtutem accidentium substantiam operari , aberrat à Doctrina thomistica , negante operationem immediatè productivam ipsi substantiæ : ergò utroque modo capitur Frater Impugnator , vel malè deffiniens venena , & alexipharmaca , vel devians manifestè à Doctrina mei
Ange-

Angelici Præceptoris vel contrarium asse-
rens sub pallio sectatoris Thomistici, Gal. lib. 6.
(quod absit) ne dolossi animi sigillo note- de morb.
tur, vt in febre maligna ait Gal. lib. 6. comment. 6.
de morb. comment. 6. cap. 15. Homo do- cap. 15.
lossus est, qui aliud loquitur, & aliud sentit,
& facile sententiam mutat, &c.

Probat verò suam conclusionem à ra-
tione §. 35. hoc modo : Id, quod excedit
virtutem accidentis habentis maiorem activita-
tem, operatur à tota substantia ; sed venena
excedunt calorem, qui est accidens maioris
virtutis : ergò venena (& idem de alexiphar-
macis) operantur à tota substantia ; maior vi-
detur certa, minor est Galeni de artis medici-
nalis constitutione ; scilicet, quod calor, sit
inter accidentia potentior ; & quod calor sit
inferioris virtutis acidissimis, & amarissimis,
constat ex Hyp. lib. de Veteri Medicina fol. mi-
hi. 12. non enim calidum est, quod magnam
vim habet, sed acerbum ipsum, &c. Ergò
venena operantur à tota substantia clarè, &
distintè, quia cum in rebus creatis tantum in-
veniantur agentia accidentalialia, & substantia-
lia, exclussa accidentali causa (nota) non est
alia præter substantialem. Hæc Impugnator
fol. 8. §. 35.

72. Huic ergò Probationi Fr. Impugnat. respondeo : concedendo , dari substantias , & entitates operantes à tota substantia : sed nego suppositum , quod operari à tota substantia , sit substantiam , seclusis accidentibus , [vt ait] operari ; vt suprà dixi : rogo iterum an, hæc Doctrina sit in via Ang. Præceptor ? (cum afirmes substantialem causam , seclusis accidentibus operari ;) quod immediatè oponitur eiusdem Angelici Præcepti Doctrinæ 1. part. quest. 54. art. 3. in conclus. fol. mihi 250. Ecce verba : *Respondeo dicendum , quod neque in Angelo , neque in aliqua creatura , virtus , vel potentia operativa est idem , quod sua essentia , &c.* Tunc sic : Sed essentia entis substantialis completi ex materia , & forma est substantia : ergò non potest elici operatio à substantia in dependenter ab accidentibus : Ne mutes sententiam optimam , vt sequaris novitates , quarum probabilitas adhuc non ita constat ; *Et conversus confirma Fratres tuos , (vt mihi ais.)*

73. Et si huius opinionis negantis substantiæ immediatam productionem , dentur quam plurima fundamenta , quæ in Gym-

*S. Tho. 1. p.
q. 54. art. 3.
fol. 250.*

Gymnasio didici, & quilibet Scholasticorum non ignorat, (sinè eo, quod, alios viros, opus sit præter suos codices, consulere,) tamen illa omitto, ne in rebus supponendis, non verò indagandis in hac sententia, immoremur; tamen infero: ergò si operantur talia agentia virtute elevatori respectu primarum qualitatatum, vel assignet Impugnator, quæ qualitas, aut virtus operativa hæc sit? vel dicat à tota substantia operationem procedere per qualitatem occultam in causa, & solum per effectum cognitam; vel assignet, quid sit illud medio, quo elevatur calor, non ut qualitas, quia ut talis solet remanere in eadem intensione, effectus que producere, ita mirabiles, ut rationibus eorum causam investigari, sit impossibile, ut constat ex Galeno iam citato suprà lib. 6. cap. 1. de simpl. medic. facult. *Gal. lib. 6. cap. 1. de simpl. medic. facult.* Cavere autem debes, tuam ne famam perdas in Doctrina, quæ tibi affulxit à primordijs, ut novas ideas sequaris:

Omnia si perdas, famam servare memento;

Qua semel amissa, postea nullus eris.

74. Et quia Galeni auctoritatibus uti non recusat, ut suam Impugnationem fulcire valeat, audiat Impugnator, (qui se contra communissimam, & receptissimam opinionem litigatorem, & Impugnatorem ostendat) Galeni hæc verba ex libro 1. Methodi Medendi cap. 2. in Thesalum: *Quid improbe, quæ bona sunt calumniari tentas, ut multitudini placeas; cum liceret tibi in veritatis contemplatione excellere si diligens esses, & veritatis amator? num paternæ subdit) artis socios impudentissime Thesale, iudices Medicorum statues? &c.* Nec omitam alia eiusdem Principis verba eodem quo loco, fol. mihi. 1030. quæ talia sunt: *Hæc enim insignis audacia sapientissimi, (scilicet, Thessali) est, omnes se Medicos vicisse; sed se ipso litigatore, se ipso Agoneta, se ipso iudice.*

*Idem Galen
fol. 1030.*

75. Non enim desidero scriptorum longitudine, aut molestia, afficere quemquam; cum enim provocatus extitero à Fratre Impugnatore, liceat alia verba amplius prosequi; præcipuè, cum non solum ego, sed & alij duo socij Doctores provocati remanserimus; ecce verba: *Post hos etiam reliquos Græcos in certamine provocasse*

*Idem eodem
loco citato.*

casse Rethoricos, Geometricos, Grammaticos;
Astronomos, Philosophos, inter quos constitu-
tus, ac lanificis elocutione vsum, censere, se
omnium primum esse.

76. Fortasse videbuntur hæc verba
excedere; sed vt hic scrupulus auferatur,
æquilibrentur illis, quæ à Fratre Im-
pugnatore adducuntur fol. 10. §. 42. Vbi
sic fatur: *Ad authoritates dicimus, quod
omnes fuerunt immerfi ignorantia circa quali-
tates occultas. Cum autem sententia mea
fuiſſet, dari tales qualitate occultas, etiam
de me aſſerit fuiſſe, & eſſe ignorantia im-
merſum; quia ly omnes dicit rationem
vniverſalem, in qua omnia individua con-
tinentur & §. 50. fol. 12. & 13. ait: Iam
habes lucem; non amplius ambules in tenebris,
vel redde rationem. (Attendantur verba ſe-
quentia.)*

Proſequitur Impugnator fol. 12. §. 52.
hæc modetiſſima verba: *Attende Lec-
tor, & respice merè Galenicos hæc ignorantes,
& ſolummodò empiricè ijs, & ſimilibus ſtrac-
tis vtentes, cæca, & caliginofa obſcuritate
fucatos, atque opræſſos ſuarum occultarum
qualitatum ideæ, ſivè figmenta ſequentes,
quantis erroribus ſint obnoxij; vel quod peius*

est, quod vel fugiendo laborem, vel ne videantur discipuli; ignorantia quiescunt; sed in deterius progredientes garrulitate, & vociferatione apud laicos se omnia scire gloriantur; & in veros proferores (quamvis contra suum dictamen) dentes accuunt, eorum famam, & honorem devorantes, & rumorem spargentes, nos in Chymicos incidisse, cum re vera apud Doctores honoremur hoc nomine; nam vsus chymiae, est vsus puritatis medicamentorum separatim ab impuritatibus; sed illi, ut Galenici impuritatibus medicamentorum utuntur. Vnde cum divo Paulo dicimus: maledicimur, & benedicimus; persecutionem patimur, & sustinemus. i. ad Corinthios cap. 4. Hæc Impugnator.

77. Absit à me exclamare talia verba ab Impugnatore posita, eo modo, quo exigebat occasio, sed tantum rogo christianum lectorem animum convertere; & præcipuè ad ly: Maledicimur, & benedicimus. Videat prudens Christianus Lector huius modestissimi Viri benedictiones; Persecutionem patimur, & sustinemus. Videat quispiam omni passione, & affectu exutus, quomodo, quam vocat persecutionem sustinet!

78. Equidem sanctum , & iustum ,
 & utilissimum censeo, homines laborare ,
 & operationibus naturæ investigandis in-
 cumbere debere ; sed quo pacto tibi met-
 ipsi , suades separatoriæ artis sacraria ,
 & interiora penetrasse , huiusque politis-
 simi exercitiij cacumina tetigisse ? nonne
 cum incipias laborare in, artis separatoriæ
 aliquibus cognoscendis, iam tibi visum
 fuerit omnibus præstare ? vt omnes ita
 rigorosè obiurgare audeas , ita libenter ,
 ac si essent pueri in schola legere , &
 scribere addiscentes, & te omnium Magis-
 trum ostendere non verearis ? legantur
 iterum tua verba , & appensa in statera
 invenientur magis pendere , & minus ha-
 bere ; pendere magis , quia magno pon-
 dere convitiis me , & alios præmis,
 minus que habere , de modestia, (& alijs
 à me silentio mandatis.) Cumque ita præ-
 dicas separatoriæ artis dignitatem , & ex-
 cellentiam , te rogo , vt memoria reco-
 las exitus per medicamenta huius artis in
 ægritudinibus , & etiam exitus , qui ex
 methodica rationali medicina , metho-
 dicè , & rationaliter executa, proveniunt:
 vtere ergó , & vtere separatoria tua arte ,
 &

70.

& interim audi. Ovid. lib. 2. Epistol.

Ovid. lib. 2.
Epistol.

Exitus acta probant; careat successibus, opto,

Quisquis ab eventu facta notanda putat.

79.

Et cum S. Albertus Magnus ubi
suprà, tot errores in huius artis manipu-
lationibus prò medicinis conficiendis ani-
madverterit, ex hac ratione cautè admo-
dum illis medicinis vtendum est; propter
quod ab vfu plurimorum medicamento-
rum huius artis, (quorum notitia nobis
occulta non est) nos abstinemus; non verò,
(vt dicis) parcentes labori, & studio, vt
aliquid asequamur in proximorum utilita-
tem, quod nobis à te ante oculos passim
obversatur.

80.

Licet sine peccato irasci; liceat
(ne videantur à ratione aliena, quæ pro-
vocatus scribo, quæ iratus profero, &
quæ sentienda doleo) afferre Arist. qui lib.

Arist. lib. 4.
Ethicorum.

4. Ethicorum sic ait; *Qui namque non iras-
cuntur, pro quibus oportet, & vt oportet, &
quibus oportet, fatui sunt*: Iam ergò, quod
ignorantia sim notatus à Fratre Impugna-
tore, nolo ab ipso fatuitatis apice desig-
nari: nam reddens rationem idem Aris-

to-

toteles, quare dolere, quare que irasci
oporteat, (ait infra) Nam neque sentire,
neque dolere videntur. Sentio, & doleo, &
oportet contumeliam illatam repellere. Sanc.
tus Thomas 2.2. quest 73. art. 3. vbi supra.

S. Tho. 2.2.

q 73. art. 3.

vbi supra.

Probare intendit Impugnator fol. 9. §. 36. suam conclusionem à ratione sic : Illa
substantia, quæ est inutilis ad nutritionem ex
natura sua, lædit applicata ; sed venena ap-
plicata, vel producta in viventi sunt inutilia ad
nutritionem : ergò à tota substantia lædunt.
Si dicas (ipse ait) quod sunt in viventi quam
plurima excrementa, quæ licet sint substantiæ
inutiles ad nutritionem, & non sunt venena,
dico, quod in venenis reperitur esse substantiam
inutilem ad nutritionem, & posse activè, &
substantialiter dissolvere mixtum vivens, vel
in vivente, vel coagulare, vel recipere in se ali-
qua principia necessaria pro actionibus vitalibus;
cum ergò in diversis venenis hoc totum reperia-
tur, & si necessarium fuerit maioribus expri-
mentis demonstrabo, in te est, quod venena
operantur à tota substantia sine obscuritate.
Hæc Dominus Melero.

81. O quam pulchra probatio ! non
digna Impugnatore intēdenti lumen nobis
ab ipso communicandum ! Respondeo
tamen

tamen rubore affectus huius probationis solvendæ gratia, & nego maiorē, & minorē & cōsequētiā, & nego sequi aliquid contra nos, aut contra alios, *quia ex nihilo nihil lum sequitur.* Quot ergo pro nutritione inutilia sunt toto genere, quæ venena non sint? (exceptis superfluitatibus) ut docentiori stylo explicemur; globulus v. g. plumbeus corpori relictus, post vulneris inflictionem, & curationem; est aliquid toto genere pro nutritione ineptum; & tamen non est venenum: ergo nullo modo infertur, quod ex eo, quod aliqua inutilia pro nutritione habeantur, sint venena; & operentur à tota substantia: attendat obsecro iterum operari à tota substantia non esse totam substantiam operari, ut suprà iam dixi.

82. Ad illud, quod Impugnator inducit animum, scilicet, quod venena præter quam quod inutilia pro nutritione censentur, habent in se esse substantias potentes dissolvere, vel coagulare mixtum; idem palam fateor sed à quo principio talis activitatis potentia proveniat proximè, ut talem coagulationem, vel dissolutionem efficiant? à signa rationem

nem à priori. Si autem non assignes, (neque Galenistæ, & ego inter illos recurrens ad occultam qualitatem) omnes erimus immerfi ignorantia; & tu eodem laqueo caperis; vel redde genuinam rationem, & non idæas excogitatas à Neotheoricis; (idæas vocas nostrum dicendi modum de qualitatibus, quas occultas nos, & plurimi appellamus, & tua figmenta etiam apellas) cum à priori virtus operativa talis entis nos lateat

83. Quid ergò probare velis non capio, neque audivit aliquis huc usque tale, quod in tua probatione assignas per hæc verba: cum de venenis loquereris: *Vel recipere in se* (scilicet venenum) *al qua principia necessaria pro actionibus vitalibus*: cum ergò in diversis venenis hoc totum reperiat, &c. Hæc sunt verba Fratris Impugnatoris, pro quibus licet Philosophum, & Medicum hoc modo aloqui, aliquibus verbis interiectis, quorum serie utitur Impugnator, sic:

84. Attende Lector, & respice in hunc non merè Galenicum [ut de seipso colligitur] ignorare philosophiam communissimam, cæca, & caliginosa obscuri-

tate fucatum : (nolo pluribus verbis suis
viti, quia valdè imprudentia sunt) ne in-
cidam in illud, quod dicitur Proverb. 16.

Prov. 16.

Ne ei similis efficiaris : Frater Impugnator
advertas quæso, quod illud, quod in se
recipit principia necessaria pro operatio-
nibus vitalibus, est aliquid intrinsicè, ad
vitæ conservationem, & propagationem
inclinatum, & naturaliter tendens, in
principiorum vitalium conservationem;
sed sic est, quod illud, quod omnino est
contra vitæ conservationem, & principia
illius (imò potius horum destructionem
molliri natum est, sicut venenum,) in se
recipere non valet principia pro actioni-
bus vitalibus necessaria, sed potius con-
tra ipsas actiones vitales, & principia ta-
lium actionum : ergò venenum nequit in
se recipere principia necessaria pro actio-
nibus vitalibus, quia principia necessaria,
in ipso recepta sunt omninò, destructiva
ipsius vitæ : ergò pessimè adstruit Im-
pugnator talia verba in sua probatione.

85. Ex quo infero caliginosa obscuri-
tate fuisse fucatum, & opræssum, cum
voluerit principia nova cum antiquis, &
philosophiam [quam didicit] miscere, &
com-

componere; quod cum non valeat effice-
re, ruditates ostendit; confusionem pro-
dit, & ex omnibus indigestam molem
adstruit; sicut omnia erant in principio
orbis; Vt Ovid. cecinit. i. Methamor-
phoseos lect. i. fol. mihi. i.

Ante mare, & terras, & quod tegit omnia Cælū,
Vnus erat toto naturæ vultus in orbe,
Quem dixere chaos; rudis, indigesta que moles.

*Ovid. eac.
i. Metha.
lect. i. fol.
mihi. i.*

86. Probabiliorem autem sententiam
in his principijs, à ferè omnibus secutam,
ne despicias, neque velis plura principia,
quæ non potes, amplecti, quia

Pluribus intentus minor est ad singula sensus.

Et ne contumelia afficere tentes tot
Philosophos, & Medicos, & alios sapien-
tes Viros, quos, vt Patres vereri teneba-
ris: Ne transgrediaris terminos, quos posuerunt
Patres tui. Nisi fortasse relegendo pudeat,
quod scripsisti, vt Ovid. concinit.

Ovidius.

*Dum relego scripsisse pudet, quia plurima cerno,
Me quoque, quæ fuerant, iudice digna lini.*

Fol. vero 9. §. 37. profequitur ultra D.
Impugnator hoc modo, & hac conclusio-
ne sequenti.

IV. CONCLUSIO.

Venena, quæ ab Authore tenentur, vt
 qualitates deleteriæ lædunt operationes,
 aliquando in genere causæ materialis, ali-
 quando in genere causæ formalis, &
 quandoque in genere causæ
 efficientis.

87. **A**Ntequam huic conclusioni in-
 pugnatoris, respondeam, hoc
 modo in ipsum insurgo: Adhuc remanes
 caliginosa obscuritate fucatus, & præssus,
 vt asseras me, venena qualitates occultas,
 & deleterias pro eodem intelligere? Iam
 supra te monui, vt relegas, mea in tractatu
 scripta, in quibus nullo modo inuenies à me
 tale dictum, nec proferri somniatum; scio
 enim, venenum esse ens mixtum substan-
 tiale physicum realiter distinctum à quali-
 bet qualitate, siue occulta, siue manifesta,
 vt videri est; in meo tractatu, in quo poris-
 simam excitavi quæstionem interrogan-
 tem: *Utrum qualitas deleteria, & maligna læ-*
dat viuentis operationes in genere causæ forma-
lis, vel in genere causæ efficientis? Vt videri est
 in

in tractu, fol. mihi 8. Sequitur ne in tali cō-
clusionione me asseruisse: Venenum esse qua-
litate occultam?

88. Prosequitur Impugnator in hac cō-
clusionione probanda hoc modo: *Illud lēdit in* §. 37. Im-
pugnatoris,
fol. 9.
genere causæ materialis, quod in se recipit ali-
quam formam, seu substantiam cum qua compo-
nit, sed dantur aliqua venena, ita operantia: ergo
dantur aliqua venena, quæ lēdant in genere cau-
sæ materialis; maior est certa, & minor proba-
tur: amarissima per os assumpta in tali, vel tali
quantitate recipiunt in suis porositatibus acida
pancreatica; sed hoc est operari recipiendo: ergo
operantur in genere causæ materialis; nam eo,
quod priuatur sthomas acidis fermentatiuis,
cessat coctio, et vita subsequenter: ergo lēdit in
genere causæ materialis; idem reperitur de gypso,
et de oculis Cancris. Hæc impugnator.

89. Respondeo negando suppositum
maioris, nempe, quod aliquid operetur in
genere causæ materialis: materia, quæ tan-
tū est receptiva formæ in omnium sen-
tentia, nullo modo est principium acti-
uum; sed potius cōmuniter in Philosophia,
lib. de causis, esse principium tantum pas-
sivum profitetur; & diffinitur per hoc,
quod sit principium passivum aptum ad receptio-
nem

nem cuiuscumque formæ. ut pueri Philosophi non ignorant.

90. Quod autem materia nullo modo sit operativa: v. g. Materia receptiva formæ rationalis, hoc modo probo; Si materia prima in homine esset capax alicuius operationis, vel esset capax operationis sensitivæ, vegetativæ, vel naturalis, vel vitalis; sed nullius harum operationum est principium materia: ergo materia prima talis: v. g. non est capax alicuius operationis; maior est certa, cum non dentur alia genera operationum, nisi relata supra; minor verò probatur; principia operativa harum dictarum operationum sunt proximæ, virtutes, & potentiæ distinctæ realiter ab anima, à qua radicaliter tales operationes procedunt; sed nec proximè, nec remotè dependent in eliciendo à materia: ergo materia, nec proximè, nec remotè est principium operativum, quod ita certum est, ut puerilitas videatur in hoc demorari, quæ sunt principia in doctrina Thomistica.

91. In Schola verò acutissima Iesuitica docetur substantiam esse immediatè operativam (cum in tali sententia potentiæ
non

non distinguantur realiter ab anima, sed tantum formaliter) sed in hac sententia, & in alia qualibet nullo modo asseritur, materiam esse operativam, sed tantum formam substantialem, à qua egressiue, vel efficienter omnes operationes eliciuntur: ergo nullum in genere causæ materialis potest operari.

92. Et licet detur receptio talis acidī (ut supponit) talis receptio se habere potest in genere causæ materialis determinantis, ut forma per excessum partium materialium promptiori modo determinetur ad productionem qualitatum, pro quibus determinata non erat à temperamento substantifico (ut supra iam dixi)

93. Ad illam sub sumptam probationē, scilicet: *Quod si deficiat acidum fermentativum in stomacho cessat coctio, & vita subsequenter;* dico, quod remansit strictus impugnator quando dixit venena, & alia operari in genere causæ materialis aliqua: aliqua verò in genere causæ formalis, & alia in genere causæ efficientis; & cum solum deficiat aliud genus causæ [nempè finalis] quid interesset, ut etiam sua maxima eruditione constituerentur in genere causæ finalis, etiam

Eodem §.
37. Impugnatoris.

etiam operativa? Ex sua probatione in ferro tamen, privationem alimenti, ob quam, vita necessario erit deffectura, concurrere in genere causæ privatiuæ; nam si ob defectum acidi fermentativi consequenter vita defficit, ob defectum illius, quo vita alitur, & conservatur, quod est alimentum, similiter defficient.

94. Ultra, de materia prima independenter à forma, aut nudè sumpta, verificatur in omnium sententia, puram potentiam esse, & ad summum Methaphysicum actum includere in tali linea; sed pura potentia excludit omnem operationem, nam quod est in potentia, implicat in terminis, quod pro illo tunc nō sit in potentia: ergo materia nudè sumpta nullo modo est activa, nec operatur; sed operationes omnes proveniunt à forma, provt informante materiam, & ab ipsa forma mediatè, vel immediatè operationes eliciuntur, tanquā à principio quod, vt radicaliter operativa est, & ab accidentibus, vt quò, & immediatè; vel in acutissima sententia Iesuitica, à forma, vt quò, & immediatè à supposito verò, vt quod, proter quod dicitur, *actiones esse suppositorum*; non quia aliquis dixerit, materiam

riam in supposito operativam esse, sed operationes procedere à forma, & supposito aliter, & aliter, nulloque modo à materia, ex quo infero, quod nec venenum, nec aliud ens substantiale operetur, vel lædat in genere causæ materialis.

Prosequitur Frater Impugnator, fol. 10. §. 38. intendens probare, quod aliqua venena lædant in genere causæ formalis, ita:

Acidum nitri, vel vitrioli, communicatum sanguini, vel pituitæ producit lapidem siue substantiam lapideam, tam in partibus integrantibus, quàm in partibus essentialibus; sed hoc est ledere in genere causæ formalis: ergo venena lædunt in genere causæ formalis; maior videtur certa, & minor probatur: effectus formalis alicuius formæ nihil aliud est, quàm communicari, & uniri cum principio passivo intrinsecè tribuendo esse per configurationem, sed acidissimum nitri, ita se habet: ergo lædunt aliqua venena in genere causæ formalis. Hæc Impugnator.

95. Videtur respondendum, negando suppositum maioris, scilicet, acidum nitri esse formam ipsius, sed tantum accidens subsecutum ad formam, cuius acidum est secunda qualitas, quia nitrum est compo-

fitum substantiale ex materia, & forma coalescens, ut acidum in ipso aceto, cuius non est forma acidum, sed qualitas secunda subsecuta ad ipsum acetum, prout componitur ex materia, & forma substantiali.

§. 38. Impugnato-
ris.

96. Ad probationem nego iterum suppositum, scilicet, effectum formalem esse, illud, quod dat esse per configurationem intrinsecè. Nam quod dat esse subiecto naturaliter, & intrinsecè est forma substantialis, quæ est actus primus corporis phisici organici, &c. Vnde est improbabile, talem configurationem constituere ens naturale substantiale, tanquàm formam ipsius, quia configuratio solum dedit talem, vel talem organisationem incōposito, ut forma det esse, & operari subiecto, cui configuratio præsuppositivè se habet.

97. Et adhuc in subtilissima sententia Scotica, asserente dari formam corporeitatis, tali corporeitati non tribuitur aliquis effectus substantialis operativus, vel vitalis præter actuationem illius organicati corporis, quæ ut dispositio requiritur materialiter, & præsuppositivè, ut forma substantialis principalis vivens det esse subiecto, & conf-

constituatur omnium operationum principium (hoc modo intelligo configurationem in Philosophia Aristotelica.)

98. Vnde, doctrinam, de configuratione dante esse naturale subiecto, omnimodo reijcimus, cum opus illa nobis non sit; quod autem certum iudico est, quod effectus formalis formæ est ipsius unitio, & communicatio actualis subiecto, cum in omnium sententia effectus formalis cuiuscunque formæ non distinguatur ab ipsa forma communicata subiecto.

99. Sed obiter mihi ostendat Frater Impugnator, quid voluerit exprimere, illis verbis, *uniri cum principio passivo*? Si intelligat materiam; habeo ex ipsius ore intentum, quod suprà, nempe, materiam esse principium passivum, & nullo modo activum: ergo falsum proponit, dum asserit, venena in genere causæ materialis lædere viuētis operationes; si verò aliud intelligit, quid est? vel forma, vel configuratio; de configuratione in sua sententia non potest intelligi principium passivum; de forma verò minimè asseri potest: ergo de materia tantum asserit esse principium passivum:

ergo in sua sententia est principium acti-
vum, & passivum.

Impugna-
tor, fol. 10.
§. 39.

Uterius suam conclusionem intendit
confirmare, fol. 10. §. 39. sic: *Nam sicut dic-
tum est in questione 3 venena læ lunt à tota sub-
stantia: ergo lædunt in genere causæ formalis, &
materialis, nam quæ sunt toto genere præter na-
turam toto genere læ lunt.* Hæc Impugnator.

100. Huic confirmationi videtur respō-
dendum negando suppositum, nempe,
operari à tota substantia; esse operari tam
materiam, quam formā: primò, quia ma-
teria operativa non est (vt suprà iam ma-
net probatum) secundò, quia operari à to-
ta substantia nō est effectum produci à qua-
libet parte substantiali diuisiuè sumpta;
sed est effectum produci à tali forma spe-
cifica, cuius talis effectus, & virtus produc-
tiva illius, debentur tali formæ specificæ,
vt tali, & occulta remanet qualitas, seu
potentia nobis à priori, sed tantum per
effectum manifestatur (sed de hoc iam
dictum est.)

Impugna-
tor, §. 40,

Eodem fol. §. 40, ita prosequitur Impug-
tor: *Quod etiam aliqua venena læ lant in genere
causæ efficientis, constat ex eo, quod ab acido*

tam

tam dissolvente, quàm coagulante, primo incipit motus rarefactionis, vel condensationis. Hæc Impugnator.

101. O mirabile acidum, tot tantisque virtutibus excellens, ut possit operari in genere causæ formalis, & eadem ratione in genere causæ efficientis! Nuper §. 38. aiebat Impugnator, concurrere acidum in genere causæ formalis, & nunc in genere causæ efficiētis? Ergo idem manens idem est causa efficiens, & formalis: causa formalis, & causa efficiēs sunt realiter distinctæ, utpotè ad effectus realiter distinctos determinatæ, à quibus suam speciem, & unitatem desumere omnes concedunt: *causas aliquādo ad invicem esse causas, utique fateor; sed eandem causam esse efficientem, & formalem respectu eiusdem, tu solus dixisti; ultra, quia causa intrinseca est duplex formalis & materialis, aliæ duæ, nempe, efficiens, & finalis sunt causæ extrinsecæ; sed eadem causa nequit esse intrinseca, & extrinseca: ergo acidum nitri malè trahitur ab Impugnatore in ratione causæ formalis, & postea ipsum acidum vult efficere in genere causæ efficientis: hoc est improbable; nec ne?.*

102. Supposito ergo quod acidum sit qualitas accidentalis debita tali mixto, cuius est proprietas, aut qualitas, nullo modo concurrere potest in genere causæ efficiētis, sed tantum in genere causæ formalis accidentalis, vt constat ex Div. Thom. in 2. dist. 26. q. 1. art. 9. ad 4. citatus à P. M. Lerma de generat. lib. 1. q. 32. num. 1. fol. mihi 136. qui ita: Nam si calor v. g. in genere causæ efficientis operaretur, operaretur in subiecto immutando illud effectiue; ergo non operatur effectiue, sed formaliter in linea qualitatis, & accidentis activi: ergo ad summum, quod de acido dicendum erat, tantum poterat, non esse substantiam operativam, sed tantum acidens operativum.

Impugna-
tor, fol. 10.
§. 41.

Prosequitur Impugnator eodem fol. 10. §. 41. hoc modo: *His videtur manere sufficienter impugnata doctrina, nam Author solum supponit, esse qualitates occultas altiori modo operantes, cæterum cum sit de instituto Authoris probare conclusionem (quæ non facit) nam si est certum, quantitatem, qualitatem, & motum, & substantiam ledere, qua ratione excludit substantiam, quantitatem, & motum, vt sola qualitas sit genus venenorum, & alexipharmaci. Hæc Impugnator, Calumniator, & Censor.*

103. *Impugnatorem* esse manifestum est, *Calumniatorem*, quia mihi infert contumeliam, & iniuriam (cum dicat me non probasse conclusionem) *Censorem*, cum dicat, quod facere debebat, & non fecit; hoc est quærere inan es contentiones, & lites; hoc est, ianuas diversis novis cōtentionibus aperire (hoc tempore, in quo non de sunt) & ianuas fœderi claudere, pro quo venit in memoriam refferre Iani Deitatis fictæ, brevẽ Historiam sic.

104. Bifrontis Iani simulacro Romani excolentes Deitatem, templum construxere, quod erat Romæ ad infimum argiletum; vbi nam construendum esset Fanum deitati fictæ, nisi infimo loco? Præcipuè à Numa Pompilio erectum fuisse traditur; quod templum Belli tempore apertum, & fœderis temporibus clausum esse cernebatur. O infanda Deitas! O Fanum execrandum! Tempore belli apertas ostendis ianuas; fœdera que, & amicitias ita respuis, vt illis ianuas clausas demonstres! O similiter infelix ille, qui contentionibus contentiones addit, clauditque ex hoc fœderi ianuas, vel ad minus retardat!

*Ita Ambr.
Calep. litt. I.
fol. 150.*

105. Iudicarem certè sine talibus contentio-

Proverb. c. 20. vers. 3. cap. 20. vers. 3. Honor est homini, qui separat se à contentiōibus : omnes autem stulti miscentur contumelijs fol. mihi 252. quondam à te audiui sanctissimam sententiam, quàm Ecclesia dicit in illo Hymno : Extingue flammam litium. Iam huius sententiæ oblitus es, cum mihi nouas contentiones proponas, animumque ad iram provoces, quod certissimè non fieret, si talia dicteria, & verba contumeliosa in me non inferres, sed tantum, more Scholastico sententiam, aut opinionem Impugnares modestiori stylo, & decentioribus verbis.

106. Obiter tamen respondeo Impugnatori, me non exclusisse substantiam ad lædendum, saltem radicaliter, & vt quod, (vt iam multoties dixi) sed nego proximam, & immediatam operationem substantiæ ; quantitatem similiter non excludo ; sed neque ei tribuēda est operationum elicitiva facultas, sed tantum se habere ad læsionem materialiter, & vt quid impediens illam operationem, quæ medio tali impedimento naturaliter non ponebatur. De motu, non nego dari, neque ighoro esse actum

actum in potentia, entis prout in potentia; & dari ad aliqua prædicamenta motum per se; & ad alia non dari, ex Logica didici.

Eodem vero fol. 10. § 42. sic prosequitur *Impugnator, fol. 10. § 42.*
Impugnator: Ad authoritates dicimus, quod omnes fuerunt immersi ignorantia (licet alia parte viri doctissimi) præter Ang. Doct. qui sua transcendentali intelligentia omnia cognovit, atque illustravit. Hæc Impugnator.

107. O licentia maxima obiurgandi, & infamandi tot viros doctissimos, & sapientissimos, maximis laudibus ab omnibus prosequutos! Et huius boni viri modestia, & sapientia, ipsos ignorantes palàm prædicare non veretur, & dicit postea quasi ironica laude [licet ex alia parte viri doctissimi] pro quo in simili quidam cecinit:

Laudavit niueas corbi vulpecula pennas:

Hæi mihi quot vulpes sæcula nostra ferūt.

Prosequitur autem §. 43. sic idem *Impugnator, § 43.*
Impugnator: Veniamus iam ad experimenta: ad primū de magnetismo dicimus, quod ad invicem mouetur ferrū à magnete, & è contra, iuxta exuberantiam virtutis; cæterum hoc potest dupliciter contingere; primo per efluvia emanantia ab utroque extremo magnetis, & ferri, ita concatenantur efluvia, & tam impetuosè, & versus

magnetem, & tam strictè exeant per porositates, quod, continuato motu expulsiuo, per hunc medium modum mouetur, & aproximatur ad aliud, quod est superioris virtutis. Hæc Frater Me-
lero.

108. O elegans explicatio! Quanta claritate veritas detegitur, & hoc dubium obscuritate spoliatur! Quod aliàs omnium Authorum contorsit ingenia! Potuisset quidem Impugnator sicut doctrinam Renathi Descartes assumpsit, & elegantem stylum assumpsisse, vt videri est in ipso Renatho, part. 4. de princ. Philosoph. n. 171. fol. mihi 204.

*Renath. p. 4.
de princ. Ph.
n. 171. fol.
204.*

109. Sed licet Impugnator rudem minervam in suorum verborum serie adstruxerit, tamen laudandum est desiderium bonum, laudandaque pietas detegendæ veritatis, de alio rusticè metricante, pietateque dicendi euecto cecinit Calphurnius sic Eglog. 4.

*Calphurn.
eglog. 4.*

*Cum mea rusticitas, si non valet arte polita
Carminis; at valeat certè pietate probari.*

110. Tamen obtenta venia pro mea inferioris notæ locutione; licebit respondere laudando tantæ doctrinæ claritatem, & dicendi libertatem (provt cuique in Philo-

loso-

losofia libet) sed non licet quodlibet, nec quod libet. Dicit Frater Impugnator, ut magnetismum detegat, quod ad invicem, ferrum, & magnes mouentur, & è contra iuxta exuberantiam virtutis. Et ponit vtrumque motum simultaneum esse, ac si in ferro daretur vis magnetica, aut attrahens (quod nullus dixit prudenter) nam si ratione effluuiorum exeuntium ex utroque, nempe ex magnete, & ferro, datur talium effluuiorum concatenatio, sequitur, ex ferro talia effluvia procedere, ut asseratur in eo esse virtutem magneticam.

III. Dubito quidem, quo modo datur attractio vnius respectu alterius, si vterque motus est expulsivus (ut clare Impugnator asserit) quo modo datur talis attractio? Nam cum expellantur ex utroque effluvia, ut fiant sibi obuiam, potius sequeretur repugnantia, aut resistentia ad attrahendum; nam attractio est motus introrsum respectu illius, quod attrahitur; expulsio verò est motus extrorsum; sed per motus extrorsum nequit dari attractio: ergo talis concatenatio effluuiorum extrorsum ab utroque procedentium, videtur magnetismum non probasse, nec intentum ab Impugnatore esse

sequentum : ergo non fuisset recurrere ad
scutum ignorantiae asserere , magnetismū
occulta qualitate celebrari.

§.43. dicto. 112. Ad illud tamen, quod dicit Impug-
nator , nempe , *mouetur, & aproximatur ad*
aliud, quod est inferioris virtutis ; sic insurgo:
vel illud, quod est inferioris virtutis est fer-
rum respectu magnetis, vel non ? si est fer-
rum: ergo magnes est superioris, & altioris
virtutis in attractione ferri : ergo trahit
illud, media altiori, & elevatiori qualitate,
aut virtute (quod quidem fuit mea senten-
tia , & non probabilitate carens) si aliud
præter ferrum est, non capio , cum tantum
dentur in tali casu magnes, & ferrum.

113. Efluvia verò assignata , ex ferro si-
mul, ac magnete egredi, vt asserit Impug-
nator difficultate non caret; pro qua verò
solvenda , rogo Fratrem Impugnatorem,
sua maxima eruditione genuinam respon-
sionem adhibere argumento sequenti.

114. Ex dictis ab ipso Impugnatore in-
fertur , dari in ferro efluvia , quæ ad invi-
cem exeunt ex suis porositatibus , taliaque
efluvia, tum magneti , tum ferro naturali-
ter, & ab intrinseco convenire, tenetur as-
serere ; ex quo sic insurgo : ferrum à mag-
nete

nete potest sursum moveri ; sed quando sursum mouetur , est medio effluvio à ferro egrediente partialiter, & à magnete : ergo datur principium intrinsecum, & naturale in ferro , vt per tale effluuium sursum moveatur ; maius oculis est manifesta , minor est doctrina Impugnatoris, §. 43. consequentia verò inferitur ; ex quo sic iterum insurgo: ergo in corpore graui datur inclinatio, & actiua tendentia sursum; sed hoc est valde falsum: ergo id, ex quo sequitur ; maior est doctrina Impugnatoris ; minor verò sic probatur ; de intrinseca ratione, & inclinatione corporis grauis est tendentia deorsum, qui est motus ad suum centrum; sicut de natura corporis levis est motus sursum: sed inclinatio intrinseca , & naturalis ad motum deorsum , immediatè opponitur inclinationi , & naturali tendentiæ alicuius entis tendentis sursum: ergo non datur in ferro tale effluuium naturale ; vel datur naturalis inclinatio corporis grauis ad motum sursum ; quod omnino improbabile est.

¶ 15. Alio modo §. 44. visum fuit Impugnatori explicare magnetismum, sic : *Etiam causatur approximatio ex eo , quod tam strictè exeant*

Impugna-
tor, §. 44.

exeant effluvia ex porositatibus ferri adversus magnetem, quod impeditur ingressus aeris, & ne detur vacuum, movetur ferrum, & approximat magneti. Videatur Cartesius à fol. mihi 123. vsque ad fol. 211. Hæc Impugnator.

116. Cui explicandi modo, respondeo eadem doctrinà, quam in §. antecedenti explicui; sed ne tam liberè videatur pergere sua liberâ Philosophia pro magnetismo explicando, quàm desumpsit ex dicto Cartesio, num. 61. fol. 204. interrogo nunc: quare, si ex eo, quod ita strictè ex ferri porositatibus exeunt effluvia, datur in ferro approximatio ad magnetem, ne detur vacuum, & hoc idem non contingat in ligno densissimo, vel lapide marmoreo, & alijs? Ergo est quia datur aliquid superioris virtutis, ut virtus specifica sequuta ad formam magnetis, ut versus se ferrum trahere valeat; quia sicut dantur effluvia in vno ut possit trahi, exeuntibus talibus effluvijs per porositates; ita possunt dari in alijs, quæ à magnete non trahuntur: ergo talis attractio celebratur à virtute superioris, & elevationis ordinis reperta in magnete: & sicut placuit Renato Cartesio talis modus dicendi in sua nova Philosophia, ita, & nobis

nobis placuit antiquam, & à Prudentioribus Philosophis opinionem sequi, relicta in sua probabilitate, & authoritate Cartesianæ Philosophiæ, minimèque dicam improbabilem esse, etiam si mea sententia, & opinio, probabilitate non carere existimem.

117. Eodem verò fol. 10. §. 45. ita ait Impugnator, §. 45.
 Frater Impugnator: *Et respondetur observationi, & dubio, cur magnes intinctus allio, non atrahat ferrum? Dico quod allia, cum sint oleossa obstat abunt porositates magnetis, ac per consequens impediunt efluvia, quod accidit si magnes vngatur quacumque substantia butirosa, vel oleossa, & non lignea: ratio experimentalis stat in hoc, quod posito ferro, & magnete immensa plana, si manus hominis latitudinaliter interponatur, efluvia sentiuntur, quod probatur evidentia efluviorum.* Hæc Impugnator.

118. Respondeo quod expertum fuit omnibus, allium impedire magneticam attractionem, & non aliam substantiam butirosam hoc efficere; nec quidē dubito, quod si magnes ita, copiâ alicuius butiro-
 sæ, aut glutinosæ entitatis, obruatur, minimè ferrum possit trahere; quia cum virtus cuiuscumque agentis naturalis debeat esse
 expe-

expedita ad operationem ponendam, si hæc virtus impedita remaneat, minimè effectum producet; si vero in portione tam minima, quàm allium præstat, aliqua butirofa, aut oleaginosa substantia, magnes invngatur, minimè eius hebetabitur, aut virtus impediatur, quod de allio satis liquet, saltim à posteriori, quia à priori omnia cognoscere non possumus, propter limitatam virtutem nostræ cognitionis.

119. Alio modo videtur etiam respondendum, ut videat dominus Impugnator, non impediri magneticam attractionem ab allio, quia illud habeat substantiã oleosam, aut butirosam (ut Impugnator asserit) sed quia habet occultam qualitatem, ut talem impediat attractionem; propter quod visum fuit apponere experimentũ, (etiam nos habemus aliqua præ manibus) tollens hanc expositionem domini Impugnatoris de substantia butirofa, & oleosa.

120. Nam si ponatur alia substantia, quæ nullo modo sit butirofa, aut oleaginosa, magnetica impeditur attractio (non solum applicata tali substantia, magneti, verum posita tantum in eius præsentia) ergo non ideo impeditur ab alio magnetica
attractio

attractio, quia invngitur eo, quod constat
 oleosa, aut butirosa substantia (vt Impug-
 nator sibi facilimè persuadet) consequen-
 tia infertur; & antecedens probatur expe-
 rimento, quod adducit Sanctus Franciscus
 Salesius, lib. 4. cap. 2. *Praxis amoris Dei*, vbi
 hic Magnus Sanctus affirmat, magnetem
 in præsentia Adamantis ferri, attractionem
 non elicere; & ablato Adamanti à magne-
 tis præsentia, illicò ferrum trahere: ex quo
 sic insurgo; sed substantia, & entitas Ada-
 mantina, neque est oleosa, nec butirosa
 (immò potius contrariam seriem possidet,
 cùm sit entitas, aut substantia opposita
 oleaginis, & butirosis entitatibus, gau-
 dens maxima, aut maiori densitate, & du-
 ritie, ac siccitate, quæ qualitates omni ex
 capite repugnant substantijs oleosis, & bu-
 tirosis experientià: ergo quando magnetica
 impeditur attractio (magnete invnctos
 alio) non ex eo provenit, quia est substan-
 tia butirosa, aut oleosa (cùm experientià
 comprobatum sit, per cōtactum, vel quod
 maius est, ad præsentiam Adamantis, qui
 nullo modo est butirosus, aut oleaginosus,
 talis magnetica virtus impediatur) ergo

nulla est solutio Fratris, & domini Impugnatoris pro magnetismo, hoc modo, explicando: ob quod videtur aliam solutionem quæsiturus.

121. Vndè vacamus culpa alij, & ego ab Impugnatore obiurgati, vt Ignorantes, (ac si ipse nil ignoraret) ego verò, me Hercule, non ita sentio fateorque quam plurimam tùm ignorare, tùm ignorasse (quod me pænitet) & ex mea opinione coligitur; cum palàm profitear, me qualitates occultas admittere, cum non valeam talium effectuum à priori causam assignare; nec aliorum multorum assignabo præ mei ingenij imbecillitate; ob quam si aliqua meã subterfugiant (immò plurima) cognitionem, culpà vacabo. Consolaturque me S. Augustinus, serm. 22. de verb. Apost. per hæc verba: *Ignorans, quæ sciri nequeunt culpa vacat.*

122. Ad illud quod Impugnator dicit *in mensa plana*; respondeo nullam hucusque visam fuisse cavam, aut convexam, vel gibbosam (hocque est valde planum.)

Sed tamen non omittam redarguere suam doctrinam circà efluvia ferri versus magnetem pro deuntia; nam sequeretur,
mag -

magnetem, ferrum non atrahere; sed partialiter à magnete, & ferro talem magneticam attractionem exerceri, quod prorsus improbabile videtur, vt infra videbitur.

123. Ad illum dicendi modum de concatenatione efluviorum, sese offert hoc dubium: si talis concatenatio fit per approximationem vtrorumque efluviorum, tum magnetis, tum ferri ne detur vacuum; cur si ponatur magnes infrà mensam, planam, (vt ait) & suprà ipsam mensam ferrea clavis, aut pars ferri aliqua, atrahitur, & movetur à magnete? Vt quotidie oculis observatur a sicut à experientia, non ne obstabit tota illius mensæ planæ quantitas, vt efluvia concatenentur? Certè quidem non poterunt concatenari, mediante tali corpore quanto; sed etiam si non detur talis concatenatio, vt experimento constat datur attractio ferri suprà mensam positi à magnete infrà mensam applicito: ergo quia non atrahitur media tali concatenatione: ergo non est ita probabilis talis modus dicendi: ergo non erit ita improbabilis sententia ferens talem magneticam attractionem elici ab aliqua occulta virtute superioris ordinis ad elementales, quæ virtus

reperiatur in ipso magnete, tanquam in ente substantiali talem virtutē continenti: ex quo infero, me non legisse Scholasticis in Vniversitate doctrinam probabilitate carentem, & inutilem [vt Impugnator de me dicit contumeliosè] ob quod publicè talem contumeliam mihi illatam repellere oportet, vt suprā cum Divo Thoma, loco citato; vndè publicè debeo respondere, cum publicè talem opinionē legissem.

Non placuit Fratri Impugnatori hoc duplex effugium pro responsione, & quasi formidans, & infecurus, tertio modo tali dubitationi nititur respondere modo valdè diffuso, vt sequitur, sic.

Impugna-
tor, fol. 11.
§.46.

124. *Tertio respondetur, quod in magnete, & ferro, & in alijs omnibus mineralibus datur vita licet inferioris ordinis, & sic non est inconueniens quod attrahant & expellant, media coctione seu fermentatione; vt patet in argento, & auro purissimo, quod reperitur in mineralibus, vbi reperitur productio, & augmentatio metallorum, & puritas supponit separationem sub impuro quod fit per fermentationem, cuius terminus est aliquando vnum ab alio separare vt Aristotelici, & Galenistæ dicunt de coctione à qua sequitur separatio puri ab impuro, & hoc quidem*

dem experimur in succis musti, & confectionibus ubi à principijs naturalibus experimur actu fervere fieri, quin recurramus ad miracula, neque ad supplementum causæ secundæ per influxum primæ, quia quæ necessario sunt talia semper operantur in actu, nisi sint impedita. Ceterum quod vivant vita vegetativa, inferioris ordinis, tam magnes, quàm ferrum, medicamenta purgantia, & alia, probatur ex eo, quod in ipsis reperiuntur actiones vitales atrahendi, expellendi, & fermentandi, sicuti in viventibus perfectis, nam ostrea, & chonquilia, licet sint sensitiva, tamen privantur aliqua perfectione, quæ reperitur in equo, scilicet, moveri à loco ab intrinseco, & similiter Talpa gaudet essentia animalitatis, licet careat visu, ex quo sequitur, quod licet in his viventibus assignatis non reperiuntur omnes operationes vitales, quæ reperiuntur in perfectis viventibus, modo habeant aliquas operationes vitales scilicet atrahendi & fermentandi hoc sufficit, ut salvetur essentia vitæ, quamvis inferioris ordinis. Hæc Impugnator, fol. 11. §. 46.

125. Magna consideratione sedulàque indagine opus est, ut videantur hæc ab Impugnatore prolata, quia multa penitus à ratione aliena esse conspiciuntur; ni me fallat exiguitas meæ cognitionis; attamen in primis

Impugnator, fol. 11. §. 46.

126. Respondeo Fratri Impugnatori nō esse probabile, immò, omnem probabilitatem excludere, asserere, ferrum, & magnetem animà vegetativa inferioris ordinis gaudere; & primò oportet deffinire *vitali* in communi Philosophorum sententia; ex Aristot. *Est igitur vitale, quod provenit à principio intrinseco vitaliter operante*; & cum nec ferrum, nec magnes ita producantur, inde est, rationem vitalitatis ipsis non competere. Ultra, quia quod est vivens movetur ab inttinsco; sed ferrum, & magnes non moventur ab intrinseco: ergo ferrum, & magnes non gaudent aliqua vità vegetativa, neque inferioris ordinis; maior est certa, vtpotè deffinitio viventis; minor verò probatur: motus ad centrum, qui debetur corpori graui, nempè, ferro, à principio suæ productionis, non est motus à ferro procedens; sed à Generante, vel producente; sed ex hoc infertur non moueri ab intrinseco, sed ab extrinseco: ergo nullo modo vita gaudent; cum deficiat illis ratio vitalitatis à priori, quæ est à principio intrinseco mouere se, in quo stat ratio formalis vitalitatis, siuè in gradu perfectò, vel imperfectò; qua ratione fundamen-

mentum tertiæ solutionis nihil probat.

127. Ad illud de Talpa, & Chonquilijs, dico, hæc animalia utique habere vitam sensitivam, licet modo inferiori, respectu aliorum vitalium; cæterum secundum se, talibus consideratis, essentialiter convenit ratio vitæ, cum illis omnibus conveniat ab intrinseco moveri; & hæc est doctrina

Ang. mei Præcep. 1. part. q. 78. art. 1. fol. mihi 345. respondeo dicendum, propè finem *S. Thom. 1. 2. p. q. 78. art. 1. fol. 345.*

num. 40. ecce verba: *Quædam enim viuentia sunt, in quibus est tantum vegetativum, sicut in plantis; quædam vero, in quibus cum vegetativo est etiam sensitivum, non tamen motivum secundum locum, sicut sunt immobilia animalia, ut chonquilia; &c.* Et similiter Philosoph. 2. de

Anima; ex quo infertur, quod licet in Ostreis, & Chonquilijs deficiat facultas locomotiva, tamen non deficit ratio se ab intrinseco movendi, in quo ultimo ratio vitæ consistit; sed ferrum vivere minimè probabile censeo; licet multoties audierim vivere, & dari aliquos homines, ironicè capite ferreo gaudentes, quos tamquam monstra à consortio humano reijcimus.

Arist. 2. de Anima.

128. Sed ne videatur Fratri Impugnatori solutionem nō adhiberi suæ particulari doctrina-

doctrinæ afferenti, quod ex eo, quod detur in magnete, & ferro actio attrahendi, & expellendi per effluvia ab ipso rellata, sequitur dari vitam tam in magnete, quam in ferro, cui similia concedit effluvia, & similiter de alijs, in quibus aliquæ reperiuntur operationes, ut sunt medicamenta chatartica; ideo respondeo

129. Reddens differentiã, quæ datur inter *vitale*, & *operativum*. Pro quo notandum est, valdè diversum esse, maximūque intercedere discrimen inter hæc duo: *vivere*, & *operari*. Cuius assumpti probandi ratio talis est: nam in aliquibus mixtis aliquæ conspiciuntur operationes, & tamen talia mixta prorsus vita non gaudent; ut videri est in Medicamentis expurgantibus, v. g. Rhabbaro, Agarico, Senna, Xalappa, & alijs quam plurimis, & similiter in magnete, cui vita etiam denegatur: ergo distincta est ratio *vitalitatis* & ratio *operationis*: ergo ex eo, quod detur operatio in aliqua entitate, non sequitur in illa vitam concedendam esse, & ratio huius est, quia cūm ad operandum tātum requiratur *unum quodque* esse in *actu per suam formam substantialem*, ut constat ex Philosopho, stat benè dari formam, dari-

darique in subiecto talem formam habenti, aliquas operationes à tali forma procedentes, quæ operationes neutiquam sint vitales, nec de eis verificetur, à principio vitali procedere; hoc evidenter patet in Cœlo, Astris, & Planetis quæ entitates habent certam versus inferiora influentiã, & sublunaria, emittunt enim suos influxus inferioribus, & sublunaribus, mouentque illa ad multas exequendas operationes, de quibus non verificatur processus à principio vitali vitaliter operante, quod necessariò requiritur ad rationem vitalis, vt vitalis.

130. Eodem modo videtur discurrẽdum de Rhabarbaro, & Agarico, & alijs plurimis, in quibus fuit forma viuens vegetativa; & postquam abscissa, aut secta fuerunt, non viuere, ex eo constat, quod Rhabarbarum. v. g. & Agaricum post abscissionem exsiccantur, & in durantur, reddunturque alijs accidentibus insignita quibus omnibus probatur iam eis vitam defecisse; & hoc non obstante, in eis reperiuntur operationes, v. g. in Rhabarbaro atrahendi choleram, & in Agarico atrahendi humorem pituitosum, seu phlegmaticum, & tales attractiones celebrari à determinatis

corporis partibus ; vt constat suprâ ex S. Thom. opusc. 34. *de occultis operationibus naturæ* ; ergo stat ratio constitutiva operativi principij, quin detur constitutivum principij vitalis ; istæque operationes non vitales, sunt communicatæ, & inditæ talibus formis à generante, aut producente formam in tali materia, cui formæ in instanti generationis, talium operationum actus debentur; viuentibus autem tantum communicantur ipsi formæ in potentia, vt suo tempore talem potentiam in actum reducat.

Illud verò quod est vitale hæc duo dicit, & *esse operativum in potentia*, & *ab intrinseco ad talem operationem se mouere*; quod quidem provenit ab ipsa forma afficiēte subiectum, vt operetur immanenter; alia verò transeunter, & ab alio operationes habere dicuntur, nempe ab Agente, vel Generante ponente formam in tali subiecto, cui formæ in instanti suæ productionis talium operationum debetur actualitas; formæ autem vitali, vt tali tantum debentur potentia ad operandum, & hoc est discrimē, quod versatur inter *operativū*, & *vitale*; & ex hac doctrinā poterit Impugnator videre dif-

differentiam, quæ datur inter vitalia, nempe conchilia, & alia perfectiora viuentia, & inter operativa quæ nullo prorsus modo viuunt; vt sunt magnes atrahens ferrũ; Rhabarbarum bilem, seu humorem cholericum; Agaricum pituitam; ergo non est idem *operativum, & vitale.*

131. Quod autem detur separatio puri ab impuro in mineralibus, & augmentum, & alia, quæ proponit Impugnator, hoc tantũ probat dari matetiam magis dispositam ad entitatis purioris productionẽ per virtutem Solis, vt causæ æquiucæ producentis, prout materia disposita est, diversos effectus; hanc doctrinam sequuntur communiter Philosophi, qui non concedunt in mineralibus augmentum illarum entitatum, sed accretionem, & incrementum, per iuxta positionem vnus materiæ ad aliam vide Sennertum, tom. 1. cap. 1. de Formis, Seminibus, & Astris rerum in consensu, & disensu Chymicorum cum Galenicis, fol. mihi 207. §. *Verum enim verò,* & his nimis licentiosè; similiter ex doctrinà Divi Thom. 1. part. quæst. 78. vbi suprâ; quod autem Sennertus in tali loco affert in favorem sententiæ intentæ ab Impug-

Sennertus,
tom. 1. c. 1.

S. Thom. p.
1. q. 78. vbi
supr.

natore, est, mineralia, & metalla habere formam nobiliorem, in qua est aliqua virtus coelestis, media, qua aliquæ operationes in illis eliciuntur occultè, non vero manifestè.

132. Minùs quidem improbabilem modum Impugnator sumere potuisset ex doctrinâ cuiusdam recentioris (quem, & alios, apud me habeo) cum iste non concedat, ferrum partialiter trahere magnetem [quod est valde improbabile] Neothericus relatus est celebratissimus Otton Thachenius in sua antiquissimæ Hypocraticæ Medicinæ clavi, cap. 9 fol. 179. qui magnetismum modo minùs à veritatis tramite aberrante explicuit sic: Magnetem trahere ferrum solo odore fatendum est, quod probat distantia, per quam trahit; ferri humidum radicale, vel acidum naturale, cum veldè fragile su sponte exalat, ut ex Hypocrat. ostendit Hypocrates Chymicus, cap. 19. nisi enim ferri acidum huiusmodi esset ab animalium stomacho iugulari non posset, & per consequens eius limatura per os assumpta, nihil prodesset, mater ferri est magnes, quæ filij odorem percipit, quia amat; cuius odore, cum sufficienter saturata non sit, eadem causa ferrum trahit, & allicit. Hæc doc-

Otton Thachenius
ch. med. cla.
c. 9. fol. 179

doctrina, licet, aliqua improbabilia videatur continere (nisi fortè analogicè, aut methaphoricè intelligantur ly *Amat*, ly *Odorem percepit* [cùm hæc proprijsima sint animalis perfectissimi) ad minus huic doctrinæ deficit deliramentum concedendi ferro vitam vegetativam, saltim inferioris ordinis (& maximè extrà fodinam.)

133. Ad illud, quod dicit Impugnator, nempe, quod *Ostrea*, & *Chonquilia*, & si habeant vitam sensitivam, est tamen cum tali imperfectione respectiva; respondeo hoc libenter concedendum esse, quia & si cùm tali imperfectione, ab ipsis inseparabile sit ab intrinseco se mouere, etiam in illo imperfecto modo in illis vitam reperiri, dubium alicui non est; quod de magnetes, & ferro, & alijs non est asserendum, quia, & si agant, & suas operationes exercent, tales operationes sunt à generante, aut producente, vt *quod*; à forma verò talis mixti, vt *quo*, cui formæ debetur in stanti generationis, aut productionis, actus talium operationum à producente, vel generante; at vero viventibus non debetur actus operationum in primo instanti, sed virtus, seu potentia vt cùm debita dispositione,

tione, organo, temporeque debito, operatio vitalis, & actio subsequatur; ergo Frater Impugnator nihil adeptus est contra meam sententiam, ex eo quod velit vitam tribuere, quibus vita omnino repugnat.

134. Aliud inconueniens infero ex sua doctrina & est hoc, quod si ferrum, lapides, metalla, & quæ seccantur ex arboribus sunt viuentia, sequeretur in rerum natura non dari quoddam, vel aliquod non vivens; & quod non daretur, vt omnes asserunt, distinctio viventis à non viuenti, quod omnino repugnat; & sic convenientius existimo, talia entia inter res mortuas anumeranda esse; & pro fidelibus defunctis esse salubrius exorare, vt à peccatis solvantur, quàm inaniter scribere, & sine occasione doctrinam probabilem impugnare.

Impugna-
tor, fol. 11.

§. 47.

135. Prosequitur Impugnator, fol. 11. §. 47. vt respondeat meis experimentis comprobantibus meam sententiam, & sic dicit: *Ad secundum experimentum de Doronico, dicimus, quod Doronicus est dissolvens, vt constat ex Auic. lib. 2. tract. 2. cap. 20. litt. D. pro maiori intelligentia huius resolutionis explicare licet & definire iuxta meam sententiam, naturam substantiæ sympathicæ, & antypathicæ, quæ*
qui-

quidem entitates, cū ab Authore ponantur in Cathegoria rerum occultarum iuxta suam mentem nequeunt definiri, quia quod occultum est, ad nullam Cathegoriam determinatē assignari nequeunt (hæc ille ita.) Verum cum iam hodie à me sint examinatæ, & cognitæ, invenio pertinere ad prædicamentum substantiæ, & sic eas, demonstrabo: sympathia, est substantia conveniēs alteri cum proportione: antypathia est, substantia conveniens alteri cum improportione; quo supposito reddeamus ad Doronicum, qui ut constat solutivus est, & acutus, iste habet convenientiam aquietationis cum substantia hominis, & sic vivificat, ecce sympathiam; cum Cane etiam habet convenientiam, cæterum cum improportione, & hac de causa interficit Canem, ecce antypathiam. Hæc Impugnator, & hoc modo.

136. Respondeo sic: suppono ex Avic. *Avic. lib. 2. tract. 2. cap. 210.* lib. 2. tract. 2. cap. mihi 210. de Durugi, fol. 210.

295. Doricum habere tales qualitates dissolutivas, cum sit, ex Avic. herbas calida, & sicca in tertio gradu; sed hoc non obstante, rogo dominum Impugnatorem mihi assignet, qua ratione est homini axilium, Cani verò venenum? Nam applicitum homini easdem potentias, ac vires in se retinet, quas applicatum Cani, quia naturā suā non

non mutat ex eo, quod vni, vel alteri applicetur, neque ex aliqua parte impeditur: ergo eundem effectum in vtroque exigit producere (cum agens necessarium naturale applicatum subiecto, & non impeditum, necessariò effectum producat) sed tamen eundem effectum non producit in homine, ac in Cane, quem producere necessariò deberet: *Nam idem manens idem semper est natum facere idem*; vt est commune Philosophorum proloquium, & præcipuè cum, nec ex parte agentis, nec ex parte passi detur impedimentum (vel si datur assignet Impugnator, quale sit) ergo quia talis distinctus effectus ab alio provenit principio, aut virtute proximè efficienti; sed non à qualitatibus primis elementalibus in hac entitate repertis, quæ sunt calor, & siccitas in tertio gradu: ergo talis effectus provenit ab elevatori, & occulta qualitate: ergo non operatur quia calidum & ficcum in tertio gradu, sed quia tale; vt in meo tractu explicui, nec ex hoc negare intendo hoc venenum, & alia esse calida, & alia frigida, sicut, etiam alexipharmaca sunt; vt constat ex Gal. lib. 5. de simpl. fac. cap. 18. & cap. 19. de simp. fac. dicit nullum frigi-

*Ex Gal. lib.
5. de simpl.
fac. cap. 18.
Et cap. 19.
de simpl. fac.*

nullum frigidum esse læthale nisi qualitate; sed operationem illis correspondentem esse maioris virtutis, quàm elementalis cuiusvis qualitatis.

137. Cum Impugnator voluerit patefacere definitionem Sympathiæ, & Antypathiæ, prius apposuit hæc humillima, & modestissima Verba: *Verùm cum hodie tales entitates sint examinatæ à me, & cognitæ, inuenio pertinere ad prædicamentum substantiæ, & sic eas demonstrabo.*

138. Examinemus ergo hanc claritatem, hanc cognitionem, & tandem nouas sibi repertas definitiones, naturam Sympathiæ, & antypathiæ clarè, & manifestè explicantes; sic ait: *Sympathia est substantia conueniens alteri cum proportione. Antypathia, est substantia alteri conueniens cum improportione.* ita Impugnator; hoc est meo videri, dicere, en buen Romance, *A quien Dios se la diere San Pedro se la bendiga.* Quia idem sonat, quod antypathia dicit improportionem, & Sympathia proportionem; à quo vero hæc proportio, aut improportio conuenientiæ, aut disconuenientiæ proueniat? Relictum fuit fratri impugnatori in atramentario; cum esset primus, potissimus-

musque suæ impugnationis scopus; & cum conuenientia, aut disconuenientia inter res constituatur per relationem proportionis, aut improportionis; &c. Vbi est illud nouum, quod ab Impugnatore dicitur? *Verùm cum hodie tales entitates à me sint examinatae, & cognitae, sic eas demonstrabo?* Multis ab hinc sæculis scitur, dari tales relationes, seu respectus vnius ad aliud; sed à qua causa proueniat relatio tam maximæ improportionis in Doronico, vt canem de medio tollat, & homini auxilietur? assignet Impugnator; ego verò adhuc non inueni quid possim assignare, vt causam huius tam oppositi effectus, nisi recurram ad occultam qualitatem repertam in his entitatibus, cognitam nobis à posteriori, nam à priori rationem reddere mihi, & alijs fuit impossibile, ex ijs, quos legi, quæcipue apud Ioannem Fernesium cap. 18. de abditis rerum causis; qui vocat fratrem impugnatorem, vt tanta occulta sibi manifestet, & pate faciat.

Ioann. Fernesius, c. 28.

139. Si vero omnibus licet suas promere definitiones Sympathiæ, & Antypathiæ, ita ego definitio Sympathiam: *Est inter entitates substantiales proportio, & conuen-*
nien-

nientia procedens ex his entitatibus, à virtute, seu qualitate nobis occulta à priori; cognita vero à posteriori. Antypathia, est inter entitates substantiales, improportio, & disconuenientia procedens ex his entitatibus à virtute, seu qualitate nobis occulta à priori; cognita vero à posteriori, huic sententiæ adhæret Valles l. 4. cō-
 trou. cap. 1. fol. mihi 92, & ego etiam tali sententiæ insisto; vel rogemus Dominum, ut nobis talia occulta reualere dignetur, ut potè qui illa creauit, & fecit.

Valles. li. 4.
 contro. c. 1

Qui occulta fecerat manifestabit. Machab. 2. Propter quod dico, relationem talis proportionis, aut improportionis, conuenientia, aut disconuenientia, pro fundamento pertinere ad prædicamentum substantia; pro formali verò ad prædicamētum qualitatis; ecce quomodo, (& si opratio occulta sit, ut potè superioris Ordinis in linea qualitatis) non me lateat, ad quod prædicamentum vnum quodque debeat reduci; & si fatear, me tenebris opræssum, caliginosa que obscuritate fuccatum erga multa remanere; O ita verum, & certum non esset, me tanta, ac ferè omnia ignorare! rogo tamen Dominum propter suam misericordiam, ut sicut Sanctus Alb. Mag. ex

Spiritus Sancti gratia multa penetrauit arcana, mihi suam lucem negari non permitat.

Impugna-
tor. fol. II
§. 48.

140. Sequitur Impugnatoris doctrina fol. II. §. 48. Ita: Manifestetur experimentum, ut pate fiat per discursum: Conuenire est in figura vtriusque vniri scilicet, triangulum cum triangulo: proportio stat in eo, quod solidum dissoluentis, adequetur cum porositate eiusdem figure, & nature, & tunc compositum stat in statu naturali: Si vero dissoluens eiusdem figure cum re dissoluenda excedat natura, actiuitate, & quantitate, tunc dissolutis vinculis & porositatibus viuentis, interficit canem & è contra homini auxiliatur: ergo hoc, quod vulgo dicitur occultum in rebus Sympathicis, & Antipathicis ab eis est detectum iam velamen, & omnibus manifestatur. Hæc Dominus Impugnator.

141. Huic §. nihil nouitatis addenti eandem responsionem adhibere licet, & iterum ex clamare huius boni viri felix ingenium veritates detegens, Spolians tenebras; (quod non facit) & tandem remanemus in eadem dubitatione, cum non assignet, quare resultet, vel detur erga vnum Sympathia, & contra alium antipathia? Et à quo hoc proueniat? Ductusq; cha-

charitate fratrem Impugnatorem admo-
 neo, dum alia noua magis conuenientia
 nobis voluerit manifestare, audire Gale-
 num lib. 2. cap. 2. de causis Symptomata-
 rum, sic alloquentem: *Antiquorum dicta, ami-*
ce, potius interpretanda, quam malè redarguen-
da sunt. Nec sibi videatur has arduas dif-
 cultates adeptus, nec dicat, improbabilem
 esse sententiam istam, quam ex multis,
 Doctissimisque viris collegi, nec tales ra-
 tiones contemnat; nec temerè alias impro-
 babiliores, & nouas amplectatur: *Nihil te-*
merè, nihil negligere, dixit Hypoc. lib. 6. Epi-
 demiarum. sect. 2. text. 18. fol. mihi 816.
 nec legere renuat Epistolam, quam De-
 mocrito scripserat idem Hypocates ubi
 sic fatur: *Ego enim, & si senex sim ad finem*
Medicinæ non perueni; ideoque eidem, vita
hominum breuis fuit reputata ad hanc
scientiam addiscendam, vt constat ex 1.
aph. sect. 1. Ars longa: Vita breuis; experimen-
tum fallax, iudicium difficile. &c. Qua ratio-
 ne, non ita securus esse Impugnator, existi-
 met aliquibus Neothicorum innitens doc-
 trinis, quia solent multa offerre, pauca que
 conferre, vt constat experientia.

*Gal. lib. 2.
 cap. 2. de
 caus. Symp.
 citatus a
 Dre. Muri.*

*Hip. lib. 6.
 epidem. sect.
 2. text. 18.*

*Hip. 1.
 Aphor.
 sect. 1.3*

142. Nequè ipse Galenus, omnia ita
 penè

*Gal. lib. 6.
de ren. dign.
cap. 23.*

penetrauit, post quam huic Medicinæ scientiæ, & alijs continuò incubuiffet, (vt planè ex operibus eius mirabilibus colligitur) tamem hoc maximum studium, pluribus incasibus sibi non suffecisse, fate-
tur, ipsumque ad Deum recurrisse, cui (& si Gentili) æquale Dei optimi maximi lumen affulsisse ex sequentibus verbis cre-
ditur. lib. de renum dignotione, & medi-
catione. cap. 23. fol. mihi. 1597. *Verùm si ca-
sibus ita deploratis, & hæc frustra admoueris,
non absurdum erit, nos ceu Christianos (sic Deo
rem committas) ad maxima nostra, & verè ar-
cana confugere, quibus Credo, & confiteor, non
corporis solùm affectus, & à quibus omnes Me-
dici desperarint, per sanari, sed omnes etiam
animi passiones funditus extirpari.*

143. Reddeamus ergo iterum ad Sym-
pathiam, & antypathiam, & videamus si
in aliquo ex Neothericis reperiatur, redu-
ci ad aliquid occultum, cum tantum, Nos
Galenicos asserat Impugnator recurrere
ad figmenta occultarum qualitatatum, cæca
ignorantia que oppressos, & caliginosa
obscuritate fucatos, &c. Vt ipse ait fol. 12.
§. 52.

144. Num quidem ab ipso impug-
nato-

natore Thomas Villis his prosequetur encomijs & honoribus, quibus nos vexare non desinit? minimè: cum ipsum Patronū celebriorem, Neotericaeque doctrinae Coriphæum omnes receperint; hic tamen *Hom. Villis, tom. 2. cap. 8. n. 1.* Author, & Medicinæ Doctor in Oxoniensi Academia, tom. 2. suorum operum de anima Brutorū cap. 8. n. 1. §. Igitur, quod ad passiones, &c. Cum de Sympathia, & Antypathia sermonem instituisset, reddensque rationem huius effectus, sic fatur: Nec tantum res visu, aut odore perceptas, aufugiunt, aut cum easdem abditas, & prorsus latentes minimè suspicantur à secreta illarum influentia lypothimias, & spirituum deliquia patiuntur, cuiusmodi effectus proculdubio ab occultis animæ sensitivæ inimicicijs procedunt.

145. Mi frater Impugnator oleum, & operam cum hoc Authore perdidisti; Oleum, quia ex huius Doctoris Doctrina, lucernæ tuæ illuminantis nostras caligines, & cæcas ignorantias, extincta lux est, & in foveam, qua existimabas nos esse sepultos, & tu incidisti, nam si iste author in tractatu de fermentatione hæc tibi apponit, & alijs, qui ipsius dogmatibus noviter fulgere contendunt ita in toto suo opere
idem

idem tibi præstabit; operam simul perdidisti, quia videbaris tuæ doctrinæ nihil esse obijciendum, obijcio tamen hæc ex textu tui celebratissimi coriphæi, (& alia obijciam) *procul dubio ab occultis animæ sensitivæ inimititijs, ex secreta illarum influentia; ex quibus omnibus hanc conclusionem infero; ergo Sympathia, & antypathia ab occultis virtutibus, & qualitatibus causantur immediatè: ergo non à manifestis, & cognitis entitatibus, quæ cum iam hodiè à me iam sint cognitæ, & examinatæ, &c. (vt loquitur impugnator non videns trabem in oculo suo, & videns festucam in alieno.)*

146. Progredetur Impugnator, fol. 12. §

Impugna-
tor. fol. 12
§. 49.

49. Sic. *Amplius hæc doctrina alijs experimentis roboratur, vt videre est de aloe, respectu ventriculi, auxilium est, & est morbus respectu hæmorrhoidarum venarum in eodem homine; sic discurrendum de cantaridis (ita ille) nocentibus, & ulcerantibus vexicam, & non pulmones, nec iecur; & de lepore marino ulcerante pulmones, & non vexicam ergo eodem modo Doronicus poterit esse vni anthidotum, & alteri venenum.*

Impugn.
§. 50.

147. Prosequitur Impugnator, fol. eodē

§. 50. Sic: Nunc peto à te, Amice, sit ne intellec-

tus quætuor ignorantia harum qualitatum Occultarum tam ab Antiquis celebratarum quam à modernis? Peto à te iterum, sunt capaces cognitu hæc entitates, quæ improprie dicuntur occultæ cum existant aparte rei, & sint entia naturalia proportionata potentia intellectiva naturali? Si dicas quod sunt iam habes lucem, non amplius ambules in tenebris, vel reade rationem. Hæc Impugnator.

Impugna-
tor, §. 50.

148. Pro responsione his duobus §§. liceat exclamare diuinam modestiam, ut quæ vocem seruant in offensam elargiendam prudentibus, nec mihi indigno, eam impertiri de dignetur, ut loquar cum Claud. 8. panegy. (citatus in responsione pro doctrina Doctoris Cabriada.)

Claud. 12.
paneg.

Servat inoffensam diuinam modestia vocem.

149. Sed cum antea ex Divo Thom. loco supra citato, fas sit illatam contumeliam repellere, talem interrogationem facio, & dico, Amice Impugnator, ad quid venisti? Quis tibi facultatem vexandi, & calumniandi concessit? Ut tibi libeat dicere: Iam habes lucem, non amplius ambules in tenebris; ubi adest lux tua, cum eandem occultam rem obscuritate sua relinquas, sine eo, quod reddas rationem, quare talia,

Q nem?

nempè Aloës, Cantharides, & Lepus marinus habeant antypathiam, respectu vnius partis hominis, & sympathiam, respectu alterius? Legatur §. non autem inuenietur aliqua ratio tollens occultam, & obscuram qualitatem quam & nos assignamus, tantum autem sequitur ex tua doctrina, occultum tibi esse quid sit morbus, cum dicas in verbis suprà allatis sic: *Aloës, respectu ventriculi est auxilium; & morbus, respectu hæmorrhoidarum venarum; Aloës autem nullo modo est morbus, Frater Impugnator, sed tantum potest esse causa morbi, quia morbus est Affectus præter naturã lædens operationes primò, et perse sensibiliter. Sed Cantharides non sunt affectus præter naturam primò, & perse, &c. ergo non sunt morbus, sed tantum causa morbi, cum res præter naturales diuidantur in causam morbi; morbum, & symptoma: ergo malè dicis Cantharides esse morbum, melius autem contrapones sic: Vni est auxilium, & alteri nocet; quia nocere, opponitur auxiliari immediatè; aut remedijs auxiliantibus, nō autem opponitur fanitati: ergo nullo modo veritatem detegis in his qualitatibus (quas improprie vocamus occultas,) vt ais] & cum tantum*
exem.

exemplaria à te posita probent tales entitates, taliter operantes, cognosci posse per effectus, & à posteriori, non autem à priori, ex hoc convinceris in verbo indisciplinato, & confunderis; vel redde rationem.

150 Prosequitur autem Impugnator, Impugna-
tor, fol. 12.
fol. eodem 12. §. 1. sic: Tertium experimen-
tum Scorpionis, de quo Avic. lib. 4. fen 6. tract. 5. §. 1.
cap. 3. sic ait: Et accidunt dolores subito, & pun-
ctura, sicut punctura acūs, & sequuntur illud,
sudor, & tremor labij, & frigus eius, & expulsio
vomitūs rei viscosæ, quæ congelatur super ipsum,
& horripilatio, & contractio pilorum, & tre-
mor, & frigus extremitatum. Hi sunt aliqui
(prosequitur Impugnator Melero) ex effec-
tibus morsus Scorpionis, qui quidem coagulando
producunt sympthomata assignata, & a'ia, & hæc
coagulatio est propriè effectus veneni, licet ipse
sanguis coagulatus sit etiam venenum, ut constat
ex ipso Authore citato, tract. 3. cap. 20. verum
cum meracum sit maximum dissolvens, & pro-
portionatum in figura cum sanguine coagulato.
Inde est quod medetur morsus Scorpionis meraco,
quia meracum dicit proportionem cum sanguine
coagulato, & est potens dissolvere. Et addo (ait)
deinde, quod non solum medetur morsus Scorpio-

nis meraco, verum etiam quocumque alio dissolvente, gaudente proportionem, & figuratione cum substantia coagulata. Hæc Melero[& ita] prò quibus erroribus obiurgo scribentem.

151. Videtur respondendum huic doctrinæ allatæ ex Avic. loco citato, fol. mihi 217. verū esse, talia accidentia relata subsequi morsum ab Scorpione inflictū, & hæc cognitio est à posteriori; nam [sicut multoties dictum est] restat assignare, quare in quantitate tam exigua veneni, & in foramine adeò stricto, hæc horrēda succedant symptomata, quæ quidem non evenissent, si gladio, vel cultello magnum vulnus infligeretur? Responsio autem de coagulatione à veneno per morsum Scorpionis, est etiam à posteriori; nam tantū inferatur tale venenum gaudere tali vi coagulativa; ratione verò cuius? Non dum explicatum est; cum alia potentiora coagulantia in maiori quantitate, v. g. coagulum, & gypsum in quantitate proportionata (quia in magna, utique necabit devorantem) id non valeant efficere; assignetur autem contra meam opinionem, à qua ex primis (qualitatibus elementalibus, talium symptomatum productio proveniat? Et tam subita

subitā in omnes corporis partes infectio,
 ipsius cordis calorem vitalem extinguens;
 si ratione frigiditatis, non; quia si alicui
 aperiatur vulnus cultello, talique vulnere
 frustum niuis, aut alterius rei frigidae ap-
 plicetur, proculdubio talia symptomata
 conspicienda non erunt: ergo non quia fri-
 gidum coagulans, neque ut calidum dissol-
 vens sit, sed altiori modo, & virtute occulta
 tales effectus producuntur.

152. Præterquam quod ex doctrina Ga-
 len. lib. 3. de simplicium medicamentorum
 facultatibus, cap. 19. fol. mihi 86. per hæc
 verba colligitur: *Eorum quæ frigiditate interi-*
munt nullum genere lethale est sed sola quãtita-
te. Videatur etiam idem Galenus, lib. 5. de
 simplicium medicam. facult. cap. 18.

*Gal. lib. 3. de
 simpl. medic.
 fac. cap. 19.*

*Gal. lib. 5. de
 eodem, c. 18.*

153. Et quidem ratione coagulationis
 etiam venit intelligenda putredo apud
 aliquos ex Neotericis, ut habetur apud
 Pompeium Saccum in suo tractatu *Iris*
febrilis, cap. 23. n. 4. fol. 301. per hæc verba:
Pro coagulatione vero putredinem intelligere of-
tensum fuit superius n. 31. cap. 6. Adducitque
 pro sua doctrina Thomam Vvillis, lib. 6.
 de fermentatione, cap. 10.

*Pompei. Sac.
 cap. 23. n. 4.*

*Tho. Vvillis
 de febr. ma-
 lign. cap. 12.*

154. Idem Vvillis Dux Neotericae doc-
 trinae

Vvillis, cap.
12. de febr.
malig. fol.
100.

trinæ agens de febre maligna, cap. 12. non negat has malignas qualitates, & occultas (quas negare intendit Frater Impugnator) ita idem Vvillis, cap. 12. iam citato de febre maligna, siue pestilentiali in genere, fol. mihi 100. in principio hæc verba habet: *Venenî nomen meretur, quidquid in corpus nostrum impingens, temperiẽ, & actiones cuiusvis partis, aut totius occulto modo, & vehementer lædit; spiritus profligat, aut eorum motus pervertit, liquorum mixtiones soluit; coagulationes, & corruptiones inducit, viscerum fermenta, & functiones destruit, adeòque subitò, & latentèr vitæ periculum adducit.* De quo etiam vide

Paul. Zach.
tom. 1. lib. 2.
tit. 2. q. 8.
fol. 179.

Paulum Zachiam, tom. 1. quæst. med. leg. lib. 2. tit. 2. q. 8. per totum fol. 179.

Lucas Tozzi de febr.
pestilent. &
malign. fol.
361.

154. Eandem doctrinã amplectitur alter Neotericus Lucas Tozzi de febribus malignis, & pestilentibus, fol. mihi 361. qui ut constituat febrem inalignam per dolo-
sam fraudulentamque ægritudinem, sic fatur: *At verò illas nos febres inalignas appellamus quæ dolosè, & fraudulentèr adoriuntur, & quales Græci palimbolas dixere.*

155. Agè enim, Frater Impugnator, respice Neothericorum Coryphæos, & novæ doctrinæ viros selectissimos adducentes
modum

modum occultum in venenis, coagulationem, aut putredinem, asserentes esse effectus non productos manifestè; sed occultè, & latenter, vt constat ex ipsorum verbis: *Occulto modo, adeòque subitò, & latenter, vitæ periculum adducit.* Fortasse dicet Impugnator, hos magnos viros, quos totis viribus sequi ostendit; fuisse ignorantia oppressos, caliginosaque obscuritate fucatos, recurrētes ad sua figmenta, & ideas qualitatū occultarum? Minimè dicet; quamvis dubito quid velit de ipsis asserere, cum se juniorem in rebus his, manifestet, & hoc modo, hacque consideratione poterit audere; quod assumptum confirmat Galenus, lib. 2. de medicam. facult. cap. 8. *Medici juniores omnia audent.*

Gal. lib. 2. de med. fac.

156. Idem Thoma Villis sequenti, c. 13. de peste, fol. mihi 105. ipsam describens ait, *pestis ita describi potest: quod sit morbus epidemius, contagiosus, humano generi summè infestus ex miasmate venenato, ab aere primū suscepto, dein per contagium propagato, ortum ducens: qui occultè, & latenter homines aggressus, &c.* In huius Doctoris doctrina inveniet Frater Impugnator, cap. 12. circa finē effluvia contagiosa a hominibus; & non obs-

Thom. Villis, cap. 13. de peste.

obstantibus his effluvijs, hacque athomorum cōgerie, affirmat supradictus Author, tales effectus, & læsiones produci occulto modo, & latentèr, & subitò: ergo ab aliqua occulta, latente, & subitaneo modo procedēte effectivè qualitate occulta, aut elevatioris, & superioris ordinis: ergo hæ qualitates, nec ab illis, nec à te sunt iam hodie manifestæ, & cognitæ, & claræ, vt suprā dicis.

157. Volens iterum suam claritatem explanare Frater Impuguator, ita prosequitur, fol. 12. §. 52. sic: Et obiter respondetur experimento bufonis, & dicimus quod bufo exiccatus non est alexipharmacum universale omnibus venenis, sed tantummodo veneno, cum quo habet similitudinem in configuratione; hoc modo operatur, manifestè, vt ex dictis constat. Similiter cinis Scorpionis potest esse auxilium hydrophobiæ, idè quod cinis Scorpionis sit substantia alcalica appetens acidum causa hydrophobiæ. Eodem modo spiritus cornu Cervi, eum sint potētia potenter dissolventes, sunt auxilia, seu alexipharmaca venenis coagulantibus, & sunt pestifera, & mortalia venena, si applicantur dissolutionibus. Attende Lector (prosequitur) et respice merè Galenicos hæc ignorantes, et solum modo
empi-

*empirecè ijs, & similibus extractis vtentes cæca, & caliginosa obscuritate fuccatos, atque oppres-
sos, &c.* (Prosequitur verba, quæ à me iam exclamata sunt, indignaque Christiana charitate, & omni ratione prorsus orbata.)

158. Huic §. 52 respondeo, mini né à me fuisse dictum in tractatu (quem in Vniver-
sitate legi) pulverem bufonis exiccati, esse commune anthidotum, sed tantum illis venenis, cum quibus habet antypathiam, & occultam vim, illa propugnandi, sine eo, quod sit opus recurrere ad doctrinam de configuratione, & de alijs, quæ non interest sequi, cum opponantur doctrinæ Galeni, Hypocratis, & Avicennæ, quam sequi præcipitur Medicis, leg. 11. Regni in principio, cap. 1. titulo 16. lib. 3. recopilat. quæ lex, cum sit Regis nostri ita præci-
pientis, publicè debet observari, dum non apponatur alia.

*Leg. 11.
Reg. cap. 1.
tit. 16. lib. 3.
recopil.*

Ex doctrina vero trium horum Principum quælibet potest legi, & multoties legitur illud, quod Scholastici exigunt audire, ex diversis materijs.

159. Ad illud, quod Impugnator dicit, nempe, quod cinis Scorpionis potest esse auxilium hydrophobiæ, quia est substantia al-

R

calica,

calica, respondeo, quod nihil probat, cum
 dentur alia multa alcalica, in quibus talis
 non inveniatur virtus; reddat autem ratio-
 nem Frater Impugnator, cur venenum
 rabiei, aut hydrophobiæ, ita imaginativā
 potentiam lædat, vt omninò ita affecti
 aquam reformident? Causatur ne hæc spe-
 cies delirij ab aliquo alcalico, vel acido,
 coagulante, vel dissolvente? Minimè; quia
 plurima coagulant, & dissolvunt, imagina-
 tione, & alijs potentijs liberis remanenti-
 bus: ergo hoc tale à quadam imperceptibi-
 li virtute, & à priori occulta, provenit.

160. Ad illud quod Frater Impugnator
 asserit de spiritu cornu Cervi, nempè, *esse*
potentissimum dissolvens; distinguo: quò ad rē
 medicam omitto; quò ad argentum, con-
 cedo, & addo esse ita potens dissolvens,
 argentum, vt aquæ fortis vires longè supe-
 rare audiamus; quia qui semel tale medi-
 camentum emit ex officinis, asserit drag-
 mam vnam spiritus cornu Cervi, dissolve-
 re ab emente vntiam vnam argenti, &
 ideò assero, hoc medicamentum opera-
 ri virtute superioris ordinis in prætio, quo
 emitur.

161. Dantur quàm plurima medica-
 menta,

menta, in quibus securitas optimæ præparationis experta est, quæ quidem medicamenta minori prætio emi possunt, & eosdem, & maiores effectus, & securiores producere; quæ experientia non constat de hoc spiritu, an sit benè elaboratus, & manipulatus; ideòque cū securitate propinare veremur; ut ait Theodorus Muikens in collectaneis chymicis Leidenfibus, fol. 2. in præfatione sic: *Nec Galenici ubiuis culpandi, simplicia naturalia præferrentes artificialibus, nec benè cognitis, nec ritè perspectis, suus maneat utrique bonos. Et Tull. lib. 3. de offic. Cavendum est ne incognita præ cognitis habeamus, ijsque temerè assentiamus.*

*Theodor.
Muik. in
collect. chy.
mic. leid. in
præfat.*

162. Hospite insalutato, in metalia iactat; cum de me, nec ipse, nec alij, audierint, me apud laicos (nec alios) protulisse omnia scire, nec ipsius, nec alterius honorem denigrasse; ex qua ratione, non mansuetus, sed iracundus censendus est sub tali pallio; ut dicitur Proverb. cap. 29. vers. 22. *Vir iracundus provocat rixas, & qui ad indignandum facilis est, erit ad peccatum proclivior.*

*Proverb. 29.
vers. 22.*

163. Hæc profero, & assero cum ab Impugnatore sim lacesitus, calumniatus, &

ignorantiæ apice notatus; quotidie verò in Scholis sententiæ probabiles reffelluntur, & impugnantur; nempè, doctrinæ Thomisticae, & Iesuiticae, & Scoticae, si ne eo quod proferatur hanc, vel illam improbabilem esse; si ita Impugnator fecisset, utique alio modo mea responsio procederet, conquærorque cum Doct. D. Ioanne de

D. Ioan. Cabriada. Epist. Philosoph.

Cabriada in suo libro, cui titulus est: *Epistola Philosophica Medico chymica*. fol, 133. qui in fine sic ait: *Quando se ha visto entre hombres racionales, que las controversias sobre cosas naturales, se traten con tal estilo? & §. antecedenti de alijs (sicut ego de Impugnatore) conquæritur sic: Y lo que peor es con palabras poco decentes, enojosas, mordazes, y libres. Similiter legatur eruditissimus Ioannes Dolæus in præfatione ad Lectorem suæ Encyclopediæ Medicæ, in qua circa finem hæc habet: Si quando alijs adversari induxi, ea modestia, & humanitate usus sum, quæ viris benemeritis iure debentur: honestè de personis loqui amo; de rebus liberè; nec mihi æquum videtur, aut cuius piam fama erroribus patrocinium præstare, aut patroni culpam veritati imputare.*

164. Prosequitur vltra Impugnator, fol. 13 §. 53. ita: *Decraneo humano pro epilepsia, dicimus*

cimus quod ferè omnia testacea sunt auxilium pro epilepsia, quia in se recipiunt accuitates acidorum, à quibus fiunt motus isti convulsiui; hoc verificatur ad extrà medicamento amaro, & acido, quæ si misceantur, acidum deperdit suam accuitatum, & amarum suam amaritudinem. Ita Melero.

165. Huic §. 53. respondendum videtur hac interrogatione: cur craneum humanum hoc efficiat axilium, & testudinís, aut sepia choncha tale efficere non valeat? Et quod testacea recipiant accuitates acidorum, à quibus fiunt motus convulsiui, etiam hoc efficitur à radice pæoniae, & alijs non testaceis: ergo non quia testaceū craneum humanum, sed quia tale auxiliatur epilepsiaē causæ.

166. Ad experimētum ad extrà de mixtione acidi cum amaro, dico, quod ex tali mixtione datur qualitatū pugna, & diversa dispositio, ratione cuius antecedens perditur forma, in materiaque illa introducitur nova forma, cui talia, quæ remanent accidentia debeantur; sicut quando miscetur cum vino alia substantia liquida, ratione cuius mixtionis abit vinum in acetum, propter dispositiones ab extrinseco
vino

vino communicatas, cum quibus tamen forma vini conservari nequibat, & ex tali qualitatibus, & dispositionibus pugna, deperditur forma vini, & aceti forma introducit, cui debentur distincta accidentia; similiter per mixtionem acidum cum amaro eorum forma deperditur, introducitque alia, cui sint naturalia accidentia, quæ secum remanent.

167. Progreditur dominus Impugnator eodem fol. 13. §. 54. sic: *Ad quartum experimentum de opio, iam dictum est in prima conclusione, fol. 3. de glacie, & niue dicimus, quod cum sumus assueti uti frigiditate intensa, non patimur propter assuetudinem, ut constat ex Hist. Mitridatis; præterquam quod acidum nitrosum, quod reperitur in glacie, & niue, dissolvitur in liquatione glaciei, vel niuis. Respondetur (inquit) deinde quod in multis dispositis ad coagulationem usu niuis, vel glaciei coagulatur, & suffocantur. Ceterum ab entitate manifesta. Hucusque Impugnator.*

168. Respondeo domino Impugnatori ad experimentum de opio; non esse frigidum, ut ipse iudicat ex sententia Avicennæ, in quo totum suum fundamentum existimabat irrefragabile, quia experimentis suprà allatis,

allatis, manet convictus in sententiam contrariam, cum sit calidum, & siccum manifestè, & tamen non facit coagulationem cum intensa frigiditate, vt censet Impugnator (quo efficiat? si opus fuerit demonstrabo.)

169. Ad responsionem de assuefactione, & consuetudine in assumendis glacie, & niue, dico friuolam esse similiter Impugnatoris solutionem: nam & si glaciei vntia vna assumeretur ab aliquo homine, qui nunquam antea glacie, aut niue esset assuefactus, minimè huic afferet mortem vna vntia niuis, quam scrupulus, vel duo opij, afferent: ergo nō quia opium est frigidum, sed quia tale.

170. Amplius confirmo hanc opinionē; & prius probabo contra Avicenam, & Impugnatorem, opium talia non efficere, quia sit frigidum; sed calidum, operansque occulta qualitate si verò, vt dicit Impugnator, ex Hypocrate, lib. 1. de diæta: *Oculis* Hyp. lib. 1.
tamen magis credere oportet quàm opinionibus; de diæta.
 dico, quod & si ex doctrina Avicennæ dicatur loco suprà citato, opium esse frigidum, & siccum; si verò sensibus contrarium patefiat, magis istis rationibus, quàm opinionibus

nionibus credendum est; & in primis suppono, oppium esse papaveris albi viridis succum, per abscissionem expræssum.

*Sennert. t. 4.
fol. 48.*

*Idem lib. 6.
cap. 1.*

171. Quo supposito dico, quod omnia, quæ in se continet partes sulphureas, & arsenicales, & amaras, & alia, quæ sunt huiusmodi qualitatibus calidis gaudent & siccis; quod autem opium, hæc omnia contineat, videatur Sennertus, tom. 4. fol. 48. quod autem frigiditate non operetur, sed quadam vi lætifera, & admodum narcotica nobis occulta, constat ex eodem Daniele Sennerto, tom. 4. citato, lib. 6. cap. 1. de Opio, fol. mihi 1050. ubi adducit octo authoritates, quæ probant occulta vi interficere; reperi-
toque quod ipse Sennertus dicto loco ait:
Quo modo opium in tantilla quantitate non assumptum, sed vni, saltem parti ad motum sola frigiditate talia præstare potuerit? Siquis mihi monstrauerit, eius sententiæ lubens, & ultro accedam.

172. Quod autem sit calidum ex eo patet, quia devorato opio, aut per sedem inferiorem imposito, non frigus, sed calor potius percipitur; & etiam multa narcotica sunt calida, ut spiritus vini, lupulus, & crocus (qui cum alijs) cōpositionē laudani opiat

opiatum ingreditur; semen canabbis, anetum, tabacum, & alia à Sennerto dicto loco adducta, qui Author hoc infælici tempore scribere, aut in occasione, qua ego scribo, ipsum scripsisse, ex his colligitur: Ne tamen quis cavillandi occasionem sumat, sciendum, me, & alios doctos viros, qui mecum sentiunt non statuere quòd vis hypnotica, aut narcotica à caliditate pendeat; aliàs enim omnia calida in eodem gradu essent hypnotica, & narcotica, quod falsum est, sed quod narcotica, & hypnotica vis illa occulta sit cum calidis partibus tamen, quas chymici sulphureas nominant, potius quam cum frigidis coniuncta.

Daniel
Sennertus
dict. loc.

174. Opium includere partes calidissimas, & sulphureas, satis constat ex illius partium dissolutione pro laudano opiato conficiendo, in quibus partibus inveniuntur aliæ sulphuræ, & arsenicales aliæ; totumque ipsum inflamabile esse evidenter constat ex eo, quod si igni applicetur in instanti accenditur, & inflammatur, ac si esset sulphur; dicat frater Impugnator quomodo ita facile accēderetur, si haberet tantam frigiditatem complexionalem, & manifestam: ergo sicut alijs experimentis opponitur Impugnator Galeno, & alijs,

ita hoc experimento opponor, quo ad hoc
Avicenæ, & Impugnatori.

177. Progreditur Impugnator intēdens
suas solutiones meis dubitationibus adap-
tare, & fol. 13. § 55. ita ait: De Remora decimus
quod Aristoteles quæst. mechanicarū, q. 5. tribuit
fundamentum, vt cognoscatur à simili. Philoso-
phando effectus Remoræ navigiū detinentis: cla-
vus, inquit, licet parvus, si figetur pupi navis, &
obtorquatur à homine per impulsū, & motum
appositum extremitatis, totum vas detinetur, vel
in contrariū movetur; simili modo philosophatur
Hieronimus à Guerta, fol. mihi 594. Remora
infixa pupi navis, & contrarijs motibus agita-
ta, licet debiles inferat impulsus appositos, quia
continuantur circa materiam suspensam in li-
quido potest per impulsū naturale causari
aquietatio navis per motum manifestum, & non
per occultam qualitatem.

177. Et prosequitur intendens alio mo-
do difficultatem solve Impugnator §. 56.
sic: Alij dicunt esse fictionem Remoram detinere
navigium; alij dicunt, quod cum navigium deti-
netur, provenit à motu aquæ opposito motui ven-
torum, & in hac contrarietate, motuum, vel de-
tinetur navis, vel in oppositum movetur, se-
quendo maiorem virtutem; & dicunt, quod
hic

hic motus aquarum fuit incognitus antiquitati;
sicut suæ qualitates occultæ verum ab expertis
modernis patefacta sunt hæc omnia. Ita Im-
pugnator.

175. Relictis parùm conducentibus
rationibus, quas afferre nititur Impugna-
tor, respondeo quod sicut libuit illis (quo-
rum nomina celat) promere suam sen-
tentiam, ita mihi cum maiori probabili-
tate libuit sequi opinionem afferentem,
hanc navigij suspensionem provenire à
quadam Remoræ virtute, & occulta qua-
litate; nam.

Velle suum cuique est; nec voto vivitur vno.

176. Sed ne cum alijs dicat Impug-
nator, esse fictionem, Remoram navi-
gia detinere, quod quidem, & ego quasi
fabulosum iudicarem nisi Divus Basilus
Magnus talia protulisset verba in hexa-
meron, Homil. 7. Si audieris, quod maximas
naves passis velis secundo vento vtēres minutis-
simus pisciculus Remora, ita facile sistit, ut im-
motas diutissimè servet, velut in ipso mari ra-
dices egissent; non ne in parvo hoc eandem poten-
tiæ conditoris significationem accipis? Ergo ex

S. Basilus
Magn. hom.
7.

sententia S. Basilij Magni suprà citati ab
Episcopo Vulturariensi fol. mihi 195. col.

Episc. Vul-
turariensis,
co. loq. 9.

loq. 9. neque est fictio quod de Remora fertur, neque qualitatibus primis, neque talium motuum æqualitate, ab Impugnatore posita; sed ratione alicuius ab ipso Conditore Remoræ communicati, ut altiori modo, & tam portentoso suspensionem, navium, & si magnarum, cum pisciculus tam exiguus (cui suā activitate manifesta impossibile esset talem detentionem, & suspensionem efficere) hoc assumptum intuli ex verbis suprā relatis ex S. Basilio Magno: ergo non est admodum improbabilis hæc opinio.

Elianus, lib. 6. cap. 24. citatus ab Vulturar.

177. De Remora qualitate occulta, & non primā aliquā nauigia detinente eandem refert opinionem Elianus, lib. 6. cap. 24. per hæc verba: Remora [inquit] hic piscis dictus, quod naves remoretur, quibus adhæsit; & alij multi huic insistent opinioni, citati ab Episcopo Vulturariensi, colloq. 9. fol. mihi 194. & 195.

178. Ulterius Impugnator, fol. 13. §. 59. sic: De torpedine dicimus, quod non est inconveniens, quod subtile corporeum communicetur per setam, & arundinem, & coagulando impediatur perfectam sensationem impediendo transitum spiritum animalium; & obiter negamus

qua-

qualitates irradiantes. & Galen. lib. 1. de Symptom. causis, cap. 5. problematice, se habet circa tales qualitates, & dum non vrgemus plus rationibus stamus in hac sententia. Hæc Impugnator, & ita.

179. Respondeo, quod subtile corporeū, non incongruit posse communicari per instrumentum aptum; sicut communicantur spiritus vitales per arterias, & animales per nervos: quæ verò aptitudo reperitur in feta, vt subtile coagulans communicetur, & talis activitas illi, in quo suum effectum producit? Apponat Frater Impugnator, libram vnam, aut quantitatem, quam capiat amphora, nivis, vel glaciei; certè quidem neutiquàm talis inducetur coagulatio Piscatori: vel si ponatur hamo libra vna alicuius coagulantis, nullomodo torpor, Piscatori hamum, & arundinem tenenti communicabitur: ergo provenit hoc ab alio principio effectivo proximè in torpedine, & à qualitate occulta torpedini concessa, de qua occulta operatione torpedinis vide S. Albertum Magn. lib. 24. de animalibus, in stupefactore, & torpedine, & lib. 8. tract. 3. cap. 1. citatus à Vulturariensi eodem fol. mihi. 195.

S. Albert.
Mag. lib. 24.
de animalib.
& lib. 8. tr.
3. cap. 1.

180. Ad illam verò arrogantiam, scilicet: *Et obiter negamus qualitates irradiantes, & Galenus, lib. 1. de Symptom. causis, cap. 5. problematicè se habet.*

Respondeo obiter etiam (sicut ad alia) Galenum nequaquã problematicè se habuisse circa qualitates irradiantes, lib. 1. & *Gal. lib. 1. cap. 5. de sympt. caus.* immò potius ex eodem loco cōvincitur manifestè Impugnator, Galenum contrariam sententiam protulisse, ut constat ex verbis Principis, loco suprà citato, fol. mihi 205. liter. D. hæc sunt verba: *Quod autem, & si nullus sit meatus, sed tanquam per aquam, vel aerem Solis radij transeunt, sic principij vis per ipsum corpus nervorum permeat, &c.*

181. Frater Impugnator, ubi est problematica Galeni sententia in his verbis? Nonne sunt ex Galeno, lib. 1. de Symptomatum causis, cap. 5. ergo fallum adducis, cū dicas, Galenum circa qualitates irradiantes (& quas tu negas) problematicè se habere cum ex eodem loco contrarium asserere, conspiciatur.

182. Insistit ultra Impugnator, & §. 58. fol. 14. sic loquitur: *Expertum est Basiliscum per visum ledere, & per morsum; verum cum*
ledat

lædat communicando homini substantiam maximè activam, licèt in parva quantitate, vt vult Andreas Laguna, fol. mihi 573. quid mirū quod coagulando celeriter brevi enecet, namquē si in materia disposita scintilla ignis per breve tempus producit maximum ignem, pari ratione sine operatione occulta tenemur operari Basiliscum. Præter quam quod Andreas Laguna asserit in Africa elaborari venena pulverisata talis activitatis, vt spersa per scripta legentes interimant, fol. 573.

183. Multoties rogavi Impugnato-rem, vt mihi manifestet vi cuius in tam parva quātitate, vel visu immissa, vel mor-
su inflicta (vt vult cum aliquibus Andreas Laguna, lib. 6. super Dioscoridem, tractatu de Basilisco) tam admirabilis subsequatur læsio? Ergo ab alio principio elevatioris, & superioris virtutis, & non à manifestis provenit; de quo videatur Reies Frā-
co in campo Eliseo iucundarum, quæst. 65. à fol. 512. vsque ad 522.

Reies Frāco,
camp. Elis.
quæst. 65.
fol. 512.

184. Ad illud quod dicit Impugnator, nempe: Hoc acidere in venenis, in materia disposita sicut si scintilla ignis materiae dispositæ applicetur. Respondeo, & interrogo; materia semper est disposita, vt venena suam operatione-

rationem producant? Certè non : ergo non operantur hoc modo , quia materia disposita est , sed per altiore[m] virtutem; nec paritas de scintilla ignis applicata materiae dispositae, aliquid probat , quia si applicetur materiae homogeneae, v. g. pulveri, pyrio, vel tormentario , in quo sunt omnes partes homogeneae, & in quibus nō datur aliqua resistentia propter materiae dispositionem , & homogeneitatem , utique sequetur effectus.

185. In homine autem cōtrarijssima est ratio, quia pars , cui venenum applicatur, non est pars homogenea , neque est materia disposita , cum in qualibet parte detur maxima hetherogeneitas , & congressus diversarum substantiarum , quia dantur nervi, arteriae, cartilagines, muscoli, humores , spiritus , & tandem facultates vitales naturaliter resistentes nocenti cuilibet: ergo quando venenum in homine suam ponit operationem , cum talibus circumstantijs, non est quia materia est disposita , sed potius in disposita est (ut iam dixi , & probavi) ergo quia talis operatio ponitur à virtute superioris; & altioris ordinis, qualitatibus elementalibus.

186. Ab hac enim sententiâ, & opinio-
 ne non videtur multum abesse Eruditissi-
 mus Franciscus de le Boe Sylvius (qui etsi
 in Appendice ad praxim Medic. tract. 2.
 fol. 500. num. 542. non Cultores spagiricæ
 artis repræhendat) tamen non multum
 distat ab opinione qualitatum occultarum,
 licet alijs terminis ab ipso explicetur ; vt
 videri est in eodem tract. 2. n. 544. fol. 499.
 per hæc verba : *Idem venenum , quatenus sua*
qualitate noxia , quævis in corpore occurrentia
vitiat , & in peius mutat ; & quidem qualitate
sua falsa, & volatili, &c. Sed cum huius qua-
 litatis falsæ, & volatilis tam activa vi, effec-
 tus ita maximus, & elevatior producat,ur,
 inde credendum videtur, à qualitate supe-
 rioris ordinis ad elementales procedere;
 quia alia, qualitatibus falsis, & volatilibus
 gaudentia, æquales effectus his non pro-
 ducunt : ergo à subiecto operante medio
 fale volatili, cui debeatur effectus maior,
 & superior, quam alijs falsis volatilibus,
 quia de ratione volatilis falsi non est vitia-
 re omnia in corpore, & in peius mutare:
 ergo occulto modo à tali veneni qualitate
 talis producit,ur effectus, adhuc in hac sen-
 tentia.

146.

187. Ad illud, quod Impugnator asserit: Præterquam quod Andreas Laguna asserit in Africa elaborari venena pulverisata talis activitatis, ut spersa per scripta legentes interimant. Respondeo dupliciter; primò si hoc dari, certum sit, occulto modo operari; secundò interrogo: quid commiserit pauper Doctor Andreas Laguna, Comes Palatinus, & Iulij III. Pont. Max. Archiater, ut falso ab Impugnatore dicatur de illo, asseruisse, dari venena elaborata in Africa, ut pulverisata, & sparsa (non spersa) per scripta legentes interimant? Loquatur pro eo

Virg. 3. Æneid.

Virg. 3. Æneid.

*Quid miserum, Enea, laceras? Iam parce sepulto:
Parce pias scelerare manus.*

Ita Impugnator, fol. 14. §. 61.

188. Melius, & salubrius existimo pro defunctis exorare, ut à peccatis solvantur, quam illis falsa adijcere testimonia; nam eodem fol. 573. bis ab Impugnatore citato in fine, cap. & §. vbi de Basilisco, Laguna sermonem instituerat, in margine ita habetur vulgari nostro idiomate: *Tinta venenosa; & postea profequitur sic: Tambien hazen los Turcos de rejalgar, y otros venenos graves vna suerte de tinta tan maligna, y tan perniciosa, que escrita vna carta con ella, y leyda sin anteojos, inficiona, y derri-*

Laguna fol. 573. §. de Basilisco.

derriba luego al Lector. Ita in principio fol. mihi 574. Colligitur né ex istis verbis ly venena pulverisata spersa per scripta? Neque in Africa, dixit; nam Turcarum Emporium, & dominium est in fine Europæ, & principio Asiæ, in Provincijs Ungariæ, Uulgarix, Moldaviæ, Tartariæ, &c. & non in Africa, quæ est altera mundi pars distincta, in qua innumerabiles Arabes, pauci vero Turcæ inveniuntur. Vndè legēdus est Ho-

*Horat. lib. r.
satyr. 3. ver.*

25.

*Cum tua peruideas oculis mala lippus inundeas,
Cur in amicorum vitijs tam cernis acutum?
Quam, aut Aquila, aut Serpens Epidaurius?*

*At tibi contra
Evenit: inquirant vitia, vt tua rursus, & illi.*

189. Operi impugnando hanc solutionem sequentem fert Impugnator, fol. 14. §. 59. *Ad appetitum Cassei, vel piscium sine morbo dicimus, quod omnia comestibilia sunt appetibilia; cæterum quando talia, vel talia appetuntur ab hominibus per electionem appetuntur, quæ quidem electio, supponit cognitionē; vndè si caseum, vel pisces proponantur voluntati, vt convenientes eliguntur: potest etiam provenire ex consuetudine talium alimentorum & ratione convenientiæ gustus, & ratione acceptationis sto-*

machi, ut suauiora appetuntur, ut evenit Hæbraicis, tempore sui ducis Moysis in deserto, ubi pro omni voluptate, & alimonia fuit eis concessum Mannà, & ipsi desiderabant allia, cepas, porros Ægypti. num. 11 unde dictum fuit illud tritum, & vulgare proverbium QVISQVIS AMAT RANAM, RANAM PUTAT ESSE DIANAM. Hæc Impugnator (& prosequitur) Et hæc sufficiant, & sufficerent, ut Dominus Doctor mutet consilium, quia sapiens; quod quidem redundabit in maximam utilitatem audientium, ut spero cum Sacra pagina, Luc. 22. & Tu aliquando conversus confirma Fratres tuos. Hucusque Impugnator, §. 59.

190. Pro responsione ad hanc solutionem domini Impugnatoris, videtur dicendum, neminem ignorasse, comestibilia appetibilia esse, sicut alia, quæ comestibilia non sunt, & etiam appetuntur, ut aurum, & argentum, & vestes, &c. quia cum ad rationem appetibilis requiratur bonitas, vel realis, vel apræhensa (finis, & voluntatis obiectum) cuius potentia appetitiva est, inde inferatur, quod ut bonum, voluntati proponatur ab intellectu; & hoc pertinet ad appetitum elicited, quando verò hæc propositio non potest fieri ab intellectu, cum multa,

multa, ita sint discōvenientia, vt sub nulla boni ratione voluntati ab intellectu proponantur, inde est quod sub ratione boni, & per electionem non appetuntur, quia electio supponit cognitionem boni, & mali, iuxta illud ex Sacra pagina, Isaia, cap. 7. vers. 16. *Butirum, & mel comedet, vt sciat reprobare malum, & eligere bonum.*

191. Cum verò aliqua, quæ comeduntur appetitu innato desiderantur, & quasi cæco appetitu devoranda sumantur, vt cinis, terra argilosa, carbones, & similia, quæ ab intellectu, voluntati sub ratione boni proponi nequeunt, quia cognoscuntur omninò aliena ab alimenti ratione; inde est quod multoties innata quadam, & inexplicabili appetentia talia alimenta desiderantur: ergo non quia proponuntur ab intellectu, vt convenientia.

192. Ad secundam rationem, quam pro secunda solutione adducit, quod potest provenire à consuetudine, & ratione convenientiæ gustus, & acceptance stomachi, vt suaviora appetuntur: Non valet hæc ratio, quia, & si ratio boni diuidatur in utile, honestum, & delectabile, cum nihil ex his reluceat in talibus alimentis, licet, vfitatis,

tatis, inde est, quod non induant rationem alimenti convenientis, neque stomachus acceptabit illa, quæ toto genere sunt inepta fini, ad quem alimentum fuit à natura destinatum, nempe ad repositionem, & nutritionem partium deperditarum; quæ nullo modo ex improporcionado vndique alimento potest celebrari initiatiuè, vt sit materia capax perdendi, & recipiendi formas, quæ ordine naturæ prærequiruntur, vt forma viuens introducatur.

193. Ad commune illud proloquium, valdèque vulgare: *Quisquis amat ranam, &c.* Respondeo, quod pertinet ad appetibile methaphoricè sub ratione boni, quod methaphoricè, & repræsentatiuè potest esse inter Dianam, & Ranam. Si verò talis boni, vel apræhensi, vel realis propositio non detur, vtique tale, voluntatis actum appetendi non terminabit; sicut in ijs, quæ ab insito, & innato appetitu desiderantur (vt in meo tractatu dixi.)

194. Antequam, quæ, ab Impugnatore, §. 60. adducuntur, scriptis mandare prosequar; animadverto ex multis, quæ in suo tractatu Impugnatorio affert, ipsum reiuvenescere, & canitiè, quæ illi decori, & ornamentum-

namento olim fuerat perdidisse; quare nō senē segerit, vt sua ætas requirebat, sed iuvenem nigris capillis simulare, potiùs cōvincit, quam senem prudentiæ canitie de albatum existeret; ita Martialis de quodam *Martial. lib. 3. Epist. 3.*
Lentino, lib. 3. Epist. 3.

Mentiris iuvenem tinctis, Lentine capillis:

Tam subito corvus, qui modò cygnus eras?

195. Minimè voco puerilitates, quoad substantiam impugnationis, quia velle suum cuique est; & omnia habent suos Patronos, & præcipuè quod est probabile, non verò evidens, neque de fide; attamen damno *Plato.*
nugacitates, & injuriosa verba, quæ in me *P. M. Fr.*
iactantur: Non rem, sed artem damnabant *And. de Val-*
Antiqui. (ait Plato, apud P. M. Valdecebro.) *decebro, in*
approbation.

196. Sed ne ordo pervertatur, prosequar, quæ ab Impugnatore ponuntur, §. 60. quæ ita se habent: Eodem tempore perlecta fuit alia Cathedra Anathomie à Doctore D. Andrea de Sancta Cruz cuius doctrina tanta fulget claritate, vt doctrinæ huic impugnatae toto Marte contrarietur: nam quid clarius excogitari potest quam hominē habere caput, & caput componi ex partibus continentibus, & contentis? Et licet aliquas dubitationes excitare posset circa hæc membra, & vsum illarum; tamen nè obscuratur

192.

*retur evidens cum opinione, recte omisit dubia;
laudo electionem, laudo voluntatem.*

197. Huic §. respondeo hac interrogatione: à quo censurandi, & calumniandi, concessa est tibi potestas, ut in veharis in quemlibet, sua redarguens opera? Potes similiter complutum, aut Salmanticam petere, ut illos Doctissimos Dominos Cathedralicos, & alios in diversis Academijs corrigas, illorumque doctrinas similiter impugnes, quia tanta licent tibi hic, quàm illic; & semper, & ubiq; unusquisque debet curare de proximo suo. Ut mihi dixisti facie ad faciem, ut redderes rationem huius censure à te positæ. De hoc §. non amplius (quia scio, illi iam fuisse responsum.)

198. Prosequitur Impugnator, §. 61. fol. 14. sic: *Simultate temporis scripserunt Scholastici, dictante Doctore D. Philippo de Estrada, Vespertinæ Cathedræ Moderatore, à quo absit à me eius impugnatio, nam pro defunctis exorare melius est, ut à peccatis solvantur, quam eorum doctrinam impugnare.* Hæc Impugnator, & ita. Ad hoc respondebit ille, ad quem pertinet responsionem dare; absit etiam à me.

199. Prosequitur ultrà Impugnator, §. 62. hoc modo: *Pro complemento, & fine huius operis*

operis obsecro humiliter hos Dominos Cathedra-
ticos, ut respondeant his dubitationibus, modo
quo responsum est à me experimentis in hoc ope-
re, absolventes se à qualitatibus occultis, alias
qualitas occulta erit effugium, & scutum ig-
norantiæ.

§. 62. 1. Antimonium diaphoreticum spolia-
tum à substantia hæmethica per calcinationem,
transactis aliquibus diebus, iterum acquirit vir-
tutem hæmethicam, ut experientia constat, quo-
modo hoc fit?

§. 63. 2. Unicorni auferentis venena aquis
communicata, quæ communicaverunt eisdem
aquis per ingressum cornu Cervi in ipsa quo-
modo hoc causetur?

§. 64. 3. Muscæ extinctæ, atque suffocatæ in
aqua, si extrahantur ab ea, & pars illarum pul-
vericetur cinere reviviscunt, & alia quæ cinere pri-
uatur remanet sine vita; quomodo hoc efficiatur?

§. 65. 4. Si lignum nephriticum infundatur in
aquam, tribuit tincturam aquæ, tribus, vel qua-
tuor diebus interiectis, & postea non mutat colo-
rem aquæ & si ferveat; cæterum transactis ali-
quibus diebus, iterum tribuit tincturam aquæ:
dubitatur, quomodo hoc causetur sine occulta
qualitate?

§. 66. 5. Pullularij, vel Scarabæi, si applicen-
tur

tur Rosis pereunt: si autem postquam mortui sunt aliqui involuantur in stercore vitam recuperant, & alij remanent extincti; quomodo hic regressus à privatione datur inquiritur?

§ 67. 6. Aqua antimonialis componitur ex medicinis intense frigidis, & siccis, & applicatur hipochondricis affectibus, qui habent pro causa melancholiam frigidam, & siccam; quomodo auxilietur? Est dubium.

Sub correctione S. Romanæ Ecclesiæ.

Michael Melero.

200. Hæc sunt, quæ à Fratre Impugnatore subscripta fuere, mihi tamen missa, & circa has sex non conducentes dubitationes, dico 1. cum Divo Paulo ad

*S. Paul. ad
Thesalonic.*

c 4. vers. 6.

Thesalonic. cap. 4. vers. 6. fol. mihi 68. Ne quis supergrediatur, neque circumveniat in negotio Fratrem suum.

201. Dico 2. quod cum pro nunc sequar, & deffendam opinionem de occultis qualitatibus (loquor etiam pro alijs) non licet, me ab ea abolvere; si verò ipsam, libuerit mihi respuere, ab ea tunc me absolvero, & si placuerit, respondebo, quod autem nunc

omit-

omitto, cum nihil conducatur responsio ad aliquam utilitatem publicam, nec ad ægritudinum curationes: si vero hæc dubitationes, & responsiones eis adhibendæ ignorarentur (fortassè) quid interesset? Nam.

*Multa tegit sacro involucro Natura, neq. ullis
Eas est scire quidem mortalibus omnia, multa
Admirari modò, nec non venerari; neque illa
Inquires, quæ sunt arcanis proxima: namque
In manibus, quæ sunt, hæc nos vix scire putãdum;
Est procul à nobis adeò præsentia veri.*

Hos versiculos apposui in primo tractatu, quem in mea Universitate legi, & Scholasticis dictavi.

Et licèt prædictis sex dubitationibus ab Impugnatore allatis, in doctrina Aristotelicæ Philosophiæ posset responderi, tamen non licet; cum non detur quidquam cogens Impugnatorem, ut nos examinet, nec nos, ut respondeamus.

Et ut sciat, qua ratione respondere desino, audiat iterum Doctorem D. Ioannem de Cabriada in fine sui libri, & Epistolæ Philosophicæ, hæc verba dicentem: *Si las conferencias literales se pueden componer con la modestia; para que será hazer aborrecibles los discursos, ni extraviar à odios las voluntades;*

mayormente no siendo para adelantar lo que se disputa?

Pro quo assumpto roborando adducit in margine citatum Angelicū meum Doctorem, cuius verba ponere è re mea est, sunt autem Ang. Doct. verba hæc: *Non tamen intendens, neque veritatem impugnare, sed inquirere; neque circa hanc inquisitionem aliqua inordinatone, vel animi, vel vocis uti. 2. 2. q. 38. ad 4. fol. mihi 145.*

202. Hæc dicta sufficiant pro mea tenuitate, & pro imbecillitate rationū, quæ mihi obijciuntur, ut tenebras efugiam, & lucem amplectar, quā si prosequi vellem, utique quisque cordatus mihi insultaret dicens: sicut tenebræ eius (qualitates occultæ) ita, & lumen eius [qualitates manifestæ] quod si inter respondendum modestiæ metas excesserim loquatur pro me Divus Paulus: *Factus sum insipiens, vos me coegistis. Ad Corinth. 2. cap. 12. vers. 11.*

203. Nec tamen desinam detrahentes invitare, ut audiant S. Gregor. Magnum citatum à Contenson, lib. 10. dissert. 3. cap. 2. fol. 129. *Quid aliud detrahentes faciunt, nisi in pulverem sufflant, atque in oculos suos terram*

exci-

S. Gregor.
Magn.

excitant, ut unde plūs detractionis perficiant, inde
magis nihil veritatis videant? *Admonendi sunt ta-*
men isti tranquille admonendi, eis que satisfieri
modis omnibus decet.

204. Coactus sum hæc locutus,
maximè pro defensione meæ famæ, & ut
inquit Ivo Carnotensis, Epist. 240. Cum om- *Ivo Carno-*
nis castæ religionis professor visceribus charita- *tensis, Epist.*
tis abundare debeat, ut tam salutis proximorum, *240.*
quàm suæ providere studeat, necesse est, ut hæc
duo principaliter appetat, puram conscientiam,
& bonam famam; conscientiam propter se, famam
propter proximū qui enim negligit famam suam
crudelis est: & Hilarius (ad rem) Ulterius ta-
cere diffidentia signū esset, non modestiæ.

205. Cū ergo à hoc sapiente, & probi-
bilium opinionum censore obiurger; non
tamen ex eo quid claritatis videar adi-
pisci (quam certè non adducit) finem ope-
ri imponere non dubitavi, his verbis ex S. *S. Paul. E-*
Paul. Epist. 1. ad Corinth. cap. 1 vers. 20- *pist. 1. ad*
fol. mihi 63. *Corinth. c.*
1. vers. 20.
Vbi sapiens? Vbi scriba? Vbi
conquisitor huius sæculi? Non nè stultam fecit
Deus sapientiam huius mundi?

Hæc omnia, & me correctioni Sanctæ
Romanæ Ecclesiæ Catholicæ Apostolicæ,
nec

298.

nec non omnium Sapientum correctioni,
& consilio humillimè submitto. Ex meo
Musæo die 16. mensis Septembris. Anni
Dñi. 1698.

Doct. D. Christophorus Ruiz
de Pedrossa & Luque.

Hæc omnia, & me correctioni, sanctorum
Romane Ecclesie Catholicæ Apostolicæ

nec